

137

ΑΛΗΘΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ

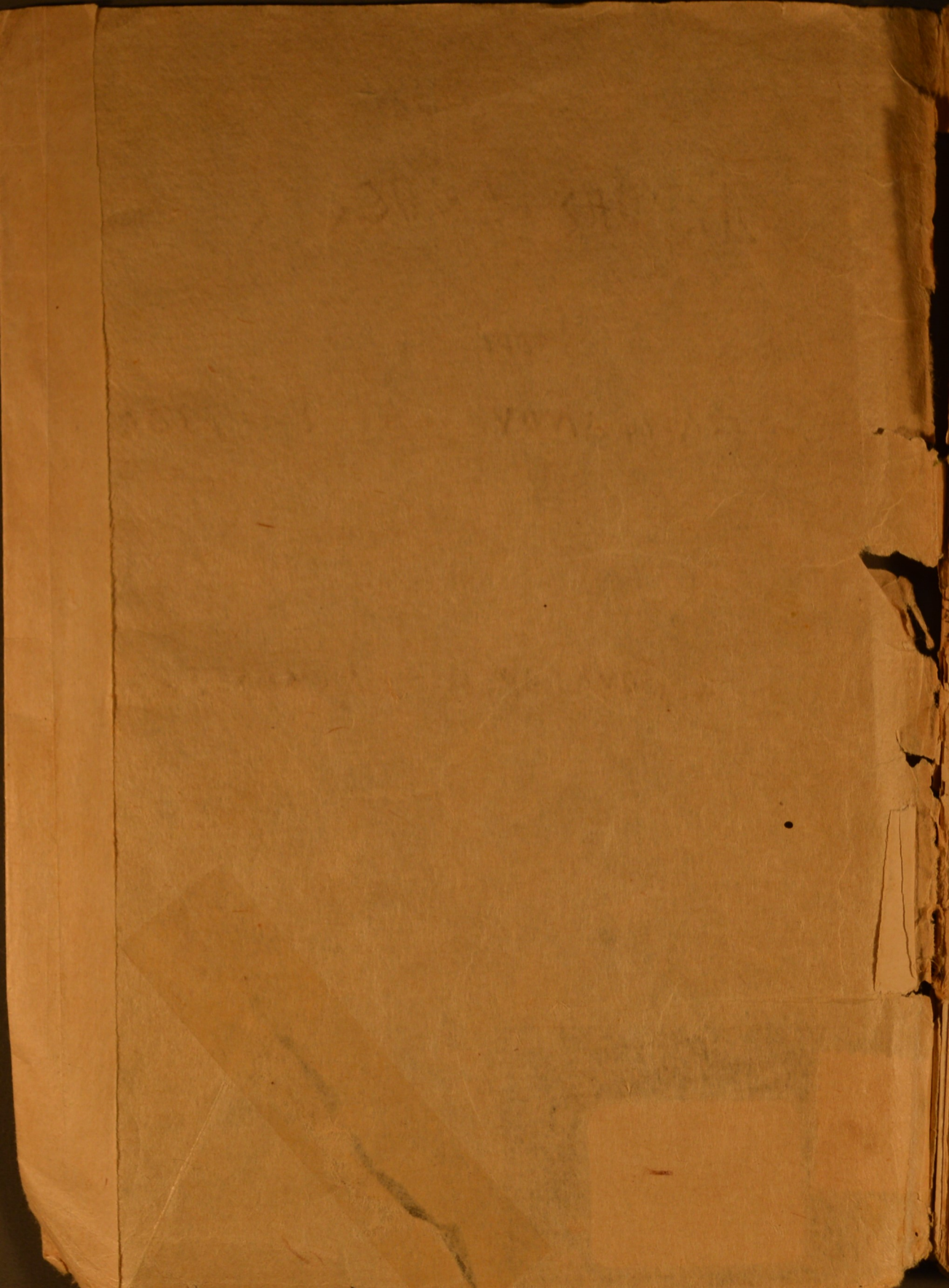
Τ. ΛΕΙΨΑΝΟΥ Τ. ΑΓ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ.

Ν. ΒΟΥΛΓΑΡΕΩ - Ν. ΜΑΝΕΣΗ.

Φ. Ν.
7058

235.
2
BOY

Ἀρ. Βιβ. Γ. 973
Ἐτ.

ΑΛΗΘΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ
ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ
ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΛΕΙΨΑΝΟΥ
ΤΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ,

*Ἐν ἧ δεικνύεται πῶς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μετη-
νέχθη εἰς Κέρκυραν, καὶ πῶς ἡ οἰκογένεια τῶν
Βουλγάρεων ἔχει τὸ ἐπ' αὐτοῦ πατρωνικὸν δικαίωμα,*

ΠΑΡΑ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ
ιατροῦ καὶ φιλοσόφου Κερκυραίου.

Ἦν δὲ ἐξελληνισθεῖσα μετὰ σημειώσεων καὶ προσθηκῶν
ὑπὸ

Ν. Τ. ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ ΚΑΙ Ν. Β. ΜΑΝΕΣΗ.

ἐκδίδεται δαπάνῃ
Α. ΤΕΡΖΑΚΗ.

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ,
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΡΜΗΣ
Ἀντωνίου Τερζάκη.

1857.

ΑΛΛΗΘΕΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΕΠΙ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΟΥ ΛΗΨΑΝΟΥ

ΤΟΥ

ΛΙΘΟΥ ΣΤΥΡΑΙΩΝΟΣ

Εν τῇ ἐκτίθει τῆς ἀπὸ τῆς ἀποκατασκευῆς τῆς
ἐκείνου ἐκ Κερκυρῶν, καὶ τῆς ἰσχυρῆς τῆς
ἐκείνου ἐκ τῶν αὐτῶν παλαιῶν ἀκαθάρτων

ΠΑΡΑ

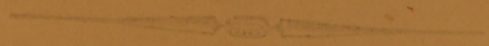
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΑΡΕΒΟΥ

ἰατροῦ καὶ φιλοσόφου Κερκυραίου.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐκδόσεως καὶ ἀποδοῦναι
ἔτος

Μ. Τ. ΒΟΥΛΑΡΕΒΟΥ ΚΑΙ Μ. Β. ΜΑΡΕΣΗ

Ἐκδόταις ἐκείνου
Α. ΤΕΡΖΑΚΗ

ΕΠΙ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΡΜΗΣ

Ἀντικαταστάτης Τερεζάκη

1887

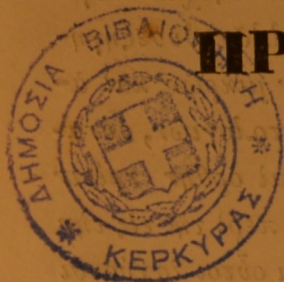
ΤΗ
ΠΡΟΣΦΙΛΕΣΤΑΤΗ ΜΝΗΜΗ
ΑΝΔΡΕΟΥ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΟΥ

οἱ μεταφρασταί.

ΠΤ

ΠΡΟΦΙΛΕΣΤΑΤΗ ΜΗΝΙΗ
ΑΝΑΒΕΟΥ ΤΟΥ ΜΥΛΟΜΗΛΤΟΥ

Ἰωάννου φράγμα το

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ.

Τὸ βιβλίον, οὗτινος τὴν μετάφρασιν ἐπεχειρήσαμεν, δὲν ἔχει βέβαια οὔτε τὰ προτερήματα τῆς ἱστορίας, οὔτε τὰ θέλητρα τοῦ μυθιστορήματος. Ἐν ᾧ τὸ ὕφος αὐτοῦ, μετέχει μόνον τῶν ἐν τῇ ἰταλικῇ φιλολογίᾳ, κατὰ τὴν ἑξήκονταετηρίδα, ἐπικρατούντων ἐλαττωμάτων, φάγεται μᾶλλον συντεθειμένον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν κτητορικῶν δικαιωμάτων τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, ἢ πρὸς ἐξιστόρησιν τῶν ἐν αὐτῷ τῆδε κάκεισε ἀναφερομένων γεγονότων. Καὶ ἀπλῶς ὅμως, ὑπὸ τὴν ἱστορικὴν ἔποψιν θεωρούμενον τὸ πονημάτιον τοῦτο, δὲν εἶναι ἀνάξιον προσοχῆς. Τῷ ὄντι, εἰς τὴν ἐρεστώσαν ἐποχὴν, οὐχὶ μόνον τὰ μεγάλα ἱστορικὰ συγγράμματα, ἀλλὰ αἱ ἀκομίφιοι, πολλάκις δὲ καὶ ἀηδεῖς χρονογραφίαι, τὰ μιζοβάρβαρα καὶ ἀσύντακτα ἀρχαῖα ἔγγραφα, καὶ αὐταὶ αἱ μυθώδεις τοῦ λαοῦ παραδόσεις, ἀποτελοῦσιν ἐπιζήτητα ἀντικείμενα ἐμβριθοῦς μελέτης, ἀφ' οὗ πρᾶγματι ἀπεδείχθη ὅποιαν ὠφέλειαν πάντα ταῦτα παρέχουσι πρὸς τὴν ἀληθῆ γνῶσιν τοῦ πνεύματος καὶ αὐτοῦ τοῦ κοινωτικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν. Ἄνευ τῆς βοή-

θείας ταύτης, δυσκόλως ἀνακαλύπτει τις τὰ μικρὰ μὲν
καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀσήματα ἐκεῖνα καθέκαστα,
ἐξ ὧν ὅμως ἐρίστε χορηγεῖται ἢ ὑπὸ τῶν ἐξόχων συγ-
γραφέων ματαίως ζητηθεῖσα λύσις πολλῶν δυσεξηγή-
των ἱστορικῶν προβλημάτων. Ἐκ τῶν μικρῶν καὶ ἀ-
σημάτων ἐκείνων λεπτομερειῶν, ἢ λεπτολογιῶν, δύνα-
ται τις τὰ μορφῶν καθαρὰν ἰδέαν καὶ ὀρθὴν χρῆσιν
περὶ τοῦ χαρακτῆρος λαοῦ τινός, καὶ περὶ τῆς εἰς τὴν
πρόοδον τάσεως αὐτοῦ. Ἄν δὲ οἱ λόγοι οὗτοι ἰσχύουσι
πρὸς ἀπαρτὰς τοὺς ἀναγνώστας, ἵνα τὸ βιβλίον τοῦτο
ἀποβῆ πρὸς αὐτοὺς εὐπρόσδεκτον, διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους
ἰδιαιτέρως ὑπάρχει ὑπὲρ τούτου καὶ ἕτερος λόγος,
ἀνώτερος παρτὸς ἄλλου, αἱ ἐν τούτῳ δηλαδὴ πε-
ριεχόμεναι πληροφορίες περὶ ἐνδόξου καὶ ἱεροῦ λει-
ψάνου, παρέχοντος, σὺν τοῖς ἄλλοις, δι' αὐτῆς τῆς
ἀναλλοκίωτου καὶ αἰωνίου, οὕτως εἰπεῖν, συντηρήσεως
τοῦ ἀξιοθαύμαστον θέαμα.

Ὁ συγγραφεὺς, μᾶλλον γνηστὸς παρ' ἡμῖν διὰ τὴν
Ἰερὰν αὐτοῦ Κατήχησιν, ἤτοι Ἐξήγησιν τῆς
Θείας καὶ Ἰερᾶς Λειτουργίας, τῆς ὁποίας ἡ
τελευταία καὶ τελειωτέρα ἔκδοσις εἶναι ἔργον τοῦ ἀόρως
ὑπὸ τοῦ θαράτου ἀφαρπασθέντος πολυμαθεστάτου καὶ
εὐσεβοῦς ἡμῶν συμπολίτου Ἀνδρέου Μαυρομμάτου, ἐξέ-
δωκε τὴν Ἐκθεσιν ταύτην ἐν Βενετίᾳ τύποις τοῦ Μορ-
ταλλίου, ἐν ἔτει 1669, καὶ προσεφώρησεν αὐτὴν πρὸς τὸν
τότε Λατῖνον ἐν Κερκύρᾳ Ἀρχιεπίσκοπον Κάρολον Λά-
βιαν. Ἐν τῇ προσφωνητηρίῳ ἐπιστολῇ λέγει, ὅτι ὁ δεξιὸς
βραχίον τοῦ Ἁγίου τηρεῖται μετὰ μεγάλης εὐλαβείας
ἐν Ῥώμῃ, ὅτι ἄδηλον εἶναι ἂν ἐπέμφθη αὐτόθι ἐκ Κερ-

7
κύρας, ἢ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ἐκ Κύπρου, ἐνθα
ἐτάφη ὁ Ἅγιος, καὶ ὅτι, ἐκ τῶν πρὸς Χριστόδουλον τὸν
Βούλγαρον, ἑαυτοῦ ἀδελφόν, καὶ μετὰ ταῦτα Μέ-
γαρ Πρωτοπαπᾶν Κερκύρας, δοθεισῶν πληροφοριῶν
παρὰ τῶν μοναχῶν τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Φιλίππου
τοῦ Νερίου, ὅτε ἐφοίτα ἐν τῷ ἐκεῖσε ἐκπαιδευτηρίῳ, δη-
λοῦται, ὅτι ὁ Πάπας Κλήμης ὁ Η΄. ἐδώρησε τὸ λείψα-
νον εἰς τὸν Καρδιάλιον Βαρόνιον, ἀφιερῶσαντα αὐ-
τὸ εἰς τὴν νέαν ἐκκλησίαν τῶν μοναχῶν ἐκεῖνων.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐκθέσεως· περὶ δὲ τῶν ση-
μειώσεων καὶ τῶν προσθηκῶν, τὰς μὲν ἐθεωρήσαμεν ἀ-
ναγκαίως πρὸς εὐκρινεστέραν τῶν ἐξιστορουμένων κα-
τάληψιν, τὰς δὲ, ἀρυσθέντες ἐξ ἰδιωτικῶν χειραγράφων
καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν, δὲν ἐνομίσαμεν περιττὰς, διότι
τὰ μεταγενέστερα γεγονότα, περὶ ὧν αὐταὶ διαλαμβάν-
ουσι, μέχρι πτώσεως τῆς Βενετοκρατίας, συμπληροῦσι
τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πορήματος τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως.

Κοσμεῖται ἡ Ἐκθεσις ὑπὸ ἐλληνικῶν καὶ λατινικῶν
ἐπιγραμμάτων, ὧν τὰ δεύτερα, ὡς οὐδεμίαν ἔχοντα ὡς
πρὸς ἡμᾶς ἀξίαν, παραλείπομεν, μετατυποῦντες μόνον
τὰ δύο ἐλληνικά.

Εἰς τὸ ὑπερφυῆς λείψανόν τοῦ θαυματουργικωτάτου

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Τὸ παρὰ τῆ τῶν Κερκυραίων Μητροπόλει.

Ἐπίγραμμα.

Καὶ ζῆς ἐν μακάρεσσι, καὶ οὐ βαρὺν ὕπνον ἰαυείς,

Ἄλλὰ φέρεις μορφὴν ἀρτιθανοῦς Σπυρίδων.

Ἰσσα δέ σοι φθιμένῳ σταυροῦ γράφα ῥήγεα θῆκαν

Λάτριες, εὐθρύπτου σπητὸς ἄμοιρα πέλει.

Καὶ λιπαρὴν Κέρκυραν ἔχεις, καὶ θαύματα πρήσσεις

Λάτρι φίλε Χριστοῦ, λάτρι φίλε Τριάδος.

Ματθαῖος Καρυόφυλλος Ἐπίσκοπος Ἰκονίου.

Ἐτερον.

ἀ,

τοι

Κύπρος σε Σπυρίδων ἱερώτατε θρέψατο πρῶην,

Ἄλλὰ γε Κερκύρα Σῶμα Τεὸν κατέχει.

Ζῶντά σε κείνη δερκομένη σφόδρα τέρπετο πᾶσα,

Αὕτη καὶ ἄν' ἄνητὸν πλὴν κατατέρπεθ' ὄλη.

Χριστόδ. Βούλγαρις Πρεσβύτ. Κερκ.

ΑΛΗΘΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΛΕΙΨΑΝΟΥ

ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ.

Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων ἱερῶν κειμηλίων, ἀτι-
να ἐσώζοντο ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅτε ἡ σεπτῇ
ἐκείνη Αὐτοκρατορία ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Χριστῷ
πιστῶν, ἀξιοθαύμαστον ἦτο τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου
Σπυρίδωνος, ἐπισκόπου τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Τρι-
μυθοῦντος, οὗτινος ἡ μνήμη ἐορτάζεται, ὑπὸ μὲν
τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῇ 12, ὑπὸ
δὲ τῆς Δυτικῆς τῇ 14 Δεκεμβρίου.

Περὶ τοῦ ὀσιωτάτου Σπυρίδωνος ποιοῦσιν ἔνδοξον
μνεῖαν ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἐν Ἀπολογίᾳ δευτέρᾳ,
ὁ Ἅγιος Ἱερώνυμος ἐν τῷ περὶ Ἐκκλησιαστικῶν
συγγραφέων, ὁ Εὐσέβιος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστο-

ρία βιβλίον ι', κεφάλαιον γ'. Συμεών ὁ Μεταφραστῆς ἐν Βίοις Ἀγίων ὁ Ῥουφῖνος βιβλίον α'. κεφάλαιον ε'. ὁ Σωζόμενος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ βιβλίον α. κεφάλαιον β'. Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ, βιβλίον η', κεφάλαια ιε. καὶ μδ'. Γρηγόριος ὁ Καισαρεύς πρεσβύτερος ἐν τῷ περὶ Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, ὁ Τριφύλλιος ἐν τοῖς Ἰαμβίοις, ὁ Σούριος, τόμῳ ς'. ὁ Λιπομάνος τόμῳ ε', ὁ Βέδας, ὁ Γλυκᾶς, ὁ Σουίδας καὶ ἄλλοι (1).

Τὰ περικλεέστατα αὐτοῦ ἄθλα ἀναφέρονται ἐν συνόψει, οὐ μόνον ἐν τῷ τῶν Ὁρθοδόξων μηναιῶ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Δυτικῷ μαρτυρολογίῳ. Διεξοδικῶς δὲ γράφων περὶ αὐτοῦ ὁ πολυμαθὴς καρδινάλιος Βαρόνιος, ἀποκαλεῖ αὐτὸν «γενναιότατον ἐξομολογητὴν τῆς πίστεως, ἀρετὴν περιουγαζομένην ὑπὸ θαυμάτων, ἀστρον φαεινότατον, ἐπίσκοπον στήσαντα τὰ ἐνδοξότατα τρόπαια κατὰ τῆς φιλοσοφικῆς ἀλαζονίας καὶ πρωτουργὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας». Καὶ τῷ ὄντι, τίς, βλέπων τὸ σεπτὸν τοῦ Σπυριδωνοῦ σῶμα, οὐχὶ ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἑκατονταετηρίδας, ἀλλὰ ἐπὶ χίλια τριακόσια καὶ ἐπέκεινα ἔτη, διατηρούμενον μέχρι τῆς σήμερον (2) εὐκαμπτον, ἀκέραιον, διαρθρωμένον καὶ ὄρθιον, τίς, βλέπων τοὺς τυφλοὺς φωτιζομένους, τοὺς κεραυνοβλήτους ἀναζωομένους,

(1) Ἐκ τῶν συγγραφέων τούτων ὁ Ἅγιος Ἱερώνυμος, ὁ Ῥουφῖνος, ὁ Σούριος, ὁ Λιπομάνος καὶ ὁ Βέδας εἶναι Λατῖνοι.

(2) Μέχρι τοῦ ἔτους 1669, ὅτε ἐγράφη ἡ παροῦσα Ἐκθεσις.

τοὺς παραλυτικούς ἀναρῶννυμένους, τοὺς κρημνιζομένους βασταχθέντας, τοὺς πεινῶντας ζωοτροφομένους, τοὺς λοιμοβλήτους καθαριζομένους, καὶ τ' ἀναρίθμητα ἄλλα θαύματα, περὶ ὧν αὐτόπται μαρτυροῦσιν οἱ Κερκυραῖοι, δὲν ὁμολογεῖ τὸν ἡμέτερον Ἅγιον, ὑπερφυῆς καὶ ἐξαίσιον θαῦμα θαυμάτων ;

Ἐξετίθετο κατ' ἔτος πρὸς τοὺς πιστοὺς τὸ ἱερόν αὐτοῦ λείψανον ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, καὶ, συρρέοντος τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, μετέβαινεν ἐκεῖσε αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς, καὶ, τῇ συμμεθέξει τοῦ Πατριάρχου, τελουμένης μεγαλοπρεπῶς τῆς θείας μυσαγωγίας, ἐώρταζεν ἡ ἀγία ἐκείνη καὶ χριστιανικοτάτη Αὐτοκρατορία χαρμοσυνοτάτην πανήγυριν. Ἐξάγεται τοῦτο ἐκ τοῦ ὀκταήχου ἐκείνου ὕμνου, ὅστις, ποιηθεὶς ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Χρυσάφη τοῦ Δουκὸς καὶ εὐπατρίδου Βυζαντίου, σώζεται μέχρι τῆς σήμερον, ἔχων ὡς ἐξῆς.

Θεαρχίψ νεύματι, πάντοθεν τὰ τῶν ἀνθρώπων συστήματα, ἀπὸ οἰκείων δωμάτων φερόμενα, καταλαβόντα τὴν πανέντιμον τοῦ λειψάνου σου θήκην, ἀξίως ἀσπάζονται· αἱ δὲ ὑπέρταται τῶν ἐπὶ γῆς ἀξίαι, σὺν Βασιλεῖ ἡγεμόνι παραγενόμεναι, τὸ θεοφόρον καὶ ἀξιέπαινον σκῆνος ἐξάδουσαι, τῇ δέει κρατούμεναι, ὑπὲρ ἐπαίνου δὲ ποιούμεναι· καὶ ὁρατῶς ἐκβοῶσι τὴν τῶν ἀσμάτων σοι μελωδίαν, ἰδοὺ ὁ θαυμάσιος Σπυρίδων νῦν προτίθεται. Ἄρωμεν τοίνυν τὸν ὕμνον, καὶ κατὰ δύναμιν ὑμνήσωμεν τῶν ἀρχιερέων τὸ μέγα κλέος. Διὰ τούτου γὰρ ἡ παγγενῆς Κωνσταντιανῶν σωτηρία γίνεται. κ.τ.λ.

Ἄφ' οὗ δέ, διὰ τὰς ἀνεξιχνιάσους βουλάς τοῦ Ὑ-

ψίστου, ἐν ἔτει 1453, τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐξε-
πόρθησαν οἱ Τοῦρκοι, ἐν ᾧ ἕκαστος τῶν φευγόντων
αὐτῆς οἰκητόρων ἐπροσπάθει νὰ παραλάβῃ ὅ,τι ἡδύ-
νατο πρὸς συντήρησιν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων,
εὐσεβῆς τις πρεσβύτερος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
ἐκκλησίας, καλούμενος Γεώργιος Καλοχαιρέτης, πα-
ραμελήσας πᾶν ἄλλο πολύτιμον πρᾶγμα, ἐφρόντισε
μόνον νὰ σώσῃ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἐκείνης κατα-
γίδος τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ἐναποτεθειμένα λει-
ψανα Σπυρίδωνος τοῦ Μεγάλου καὶ Θεοδώρας τῆς
Αὐγουστής, καὶ θεία συνάρσει ἐκόμισεν ἐκεῖνα ἄθι-
κτα μέχρι τῆς Ἡπείρου (3). Ἐπλημμύρει, ἐν ἀπάσῃ

(3) Ἐν ἐπισήμῳ τινὶ ἐγγράφῳ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου, συν-
τεταγμένῳ ἐν ἔτει 1613, λέγεται ὅτι Γεώργιος ὁ Καλοχαιρέτης ἦτο εὐ-
πορος καὶ εὐγενὴς Κωνσταντινουπολίτης. Ἀπαντῶμεν παρὰ Βυζαντινοῖς
τὸ οἰκογενειακὸν τοῦτο ὄνομα ἐπὶ τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος,
ὅτε, κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους τῶν δύο Ἀνδρονίκων, τὸ ἔτος 1321,
στρατιώτης τις ὀνόματι Καλοχαιρέτης, ἀποστέλλεται πρὸς Ἀνδρόνικον
τὸν Πρεσβύτερον, φέρων ἐπιστολὴν ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ
Νεωτέρου, ἵνα πείσῃ τὸν γέροντα Αὐτοκράτορα ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς λαοὺς
τὴν εἰρήνην, παύων τοῦ πρὸς τὸν ἐγγονον πολέμου. (Καντακουζ. Ἱστορ. βιβ.
ἀ. κεφ. 25, 26, 27.) Περὶ δὲ τῆς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Κέρκυ-
ραν μετακομιδῆς τῶν δύο σεπτῶν λειψάνων, σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὴν ἐ-
πομένην περίστασιν, ἀναφερομένην ὑπὸ Ἀνδρέου τοῦ Μαρμοῤᾰ, ἐν τῇ Ἱστο-
ρίᾳ τῆς Κερκύρας, ἐκδοθείσῃ τὸ ἔτος 1672, τρία δηλαδὴ ἔτη μετὰ τὴν ἐκ-
θεσιν τοῦ Βουλγάρεως. Γεώργιος ὁ Καλοχαιρέτης, ἵνα ἐξασφαλίσῃ κατὰ τῆς
μανίας τῶν ἀσεβῶν τὰ ἱερά ἐκεῖνα κειμήλια, τὰ ὁποῖα ἐπεχείρησε ν' ἀνα-
σώσῃ μεθ' ἑαυτοῦ, ἐνέκλεισεν αὐτὰ ἐντὸς δύο σάκκων πληρωθέντων ἀχύ-
ρου, καὶ θέσας ἐπὶ ἵπποζυγίου διήγαγεν αὐτὰ ἀνεπηρῆεάτως διὰ τῆς πορ-
θουμένης ἑλληνικῆς χώρας, διότι οἱ ἀπαντῶντες αὐτὸν ἐπίειθοντο εὐκόλως
ὅτι τὸ φορτίον ἐκεῖνο οὐδὲν ἄλλο ἦτο, εἰμὴ τοῦ φέροντος κτήνους ἢ τροφῆ.
Τοιουτοτρόπως ἀφίχθεις εἰς τὰ πρὸς τὴν Κέρκυραν γειτνιαζόντα μέρη

τῆ Ἑλλάδι ἡ τουρκικὴ βαρβαρότης, καὶ ταύτην ἀποφύγων ὁ πιστὸς καὶ εὐσεβὴς Καλοχαιρέτης, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Κέρκυραν, ἣτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1386 εἶχεν ἐκουσίως παραδοθῆ εἰς τὸ χριστιανικὸν καὶ ἐλεύθερον κράτος τῆς Βενετίας. Ἀφιχθέντα λοιπὸν εὐτυχῶς εἰς τὴν ἡμετέραν νῆσον, ἅπαντες, εὐπατρίδαι καὶ δημόται, ἱερεῖς καὶ λαϊκοί, Ἕλληνες καὶ λατῖνοι, συνέρρδευσαν εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν ἱερῶν λειψάνων, καὶ ἅπαντες, μετ' ἀνεκφράστου ἀγαλλιάσεως, ἀνατείνοντες πρὸς τοὺς οὐρανοὺς τὰς χεῖρας, ἀπέμπον ταπεινὰς εὐχαριστίας πρὸς τὴν θεῖαν πρόνοιαν, τὴν ἐμπνεύσασαν τὴν διάνοιαν τοῦ Καλοχαιρέτου ἵνα φέρῃ ἐκεῖνα ἐν μέσῳ αὐτῶν. Οὗτος δέ, δεξιωθείς ὑπὸ τῶν Κερκυραίων, μετ' ἄκρας εὐφροσύνης καὶ ἀνοικταῖς ταῖς ἀγκάλαις, διετέλεσεν ἐνταῦθα κατέχων ἐλευθέρως τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα λείψανα, ἀπολαύων δὲ τῆς πλήρους ἐκείνης ἡσυχίας καὶ εὐγνωμοσύνης, ἧς δικαίως ἠξιοῦτο ὁ διὰ τοσοῦτου θησαυροῦ πλουτίσας τὴν πατρίδα ταύτην, καὶ περιφρουρήσας διὰ τοιοῦτου προστάτου τὴν ἕνεκα τούτου εὐδαίμονα ταύτην πόλιν.

Ἀποβιώσαντος Γεωργίου τοῦ Καλοχαιρέτου, οἱ τρεῖς αὐτοῦ υἱοὶ καὶ κληρονόμοι, Φίλιππος, Λουκάς, καὶ Μάρκος, ἠθέλησαν νὰ διανείμωσι τὴν πατρικὴν περιουσίαν· ἐν τῇ διανομῇ δὲ, οἱ μὲν δύο πρῶτοι ἔλα-

τῆς Ἠπείρου, ἔμεινεν ἐν τῇ κόμῃ τῆς Παραμυθίας μέχρι τοῦ ἔτους 1456. *Marmora, Istoria di Corfù, σελ. 262*).

βον μόνον τὸ λείψανον τοῦ ἐνδόξου Σπυρίδωνος, ὃ δὲ τρίτος τὸ τῆς Ἀγίας Θεοδώρας μετὰ ἄλλων λειψάνων. Ἡ διανομὴ αὕτη, συνταχθεῖσα ἐλληνιστὶ εἰς τὰς πράξεις τοῦ δημοσίου συμβολαιογράφου Κερκύρας, Θεοδώρου Βραγιανίτου, ἔχει ὡς ἔπεται (4).

Ἐν ἔτει χιλιοστῶ τετρακοσιοστῶ, τῇ δεκάτῃ ἐβδόμῃ τοῦ μηνὸς Μαΐου, Ἰνδικτιῶνι δεκάτῃ τρίτῃ. Κύρ Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης ἐκ μέρους ἑαυτοῦ, ἀφ' ἑνὸς, καὶ Φίλιππος ὁ Καλοχαιρέτης ἐκ μέρους ἑαυτοῦ, καὶ ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ των Λουκᾶ, ὡς ἐπίτροπός του, ἀφ' ἑτέρου ἀμφοτέρω τὰ ῥηθέντα μέρη παρόντα σωματικῶς καὶ ἐκουσίᾳ των θελήσει, ὠμολόγησαν καὶ εἶπον, ὅτι ἐσυμφώνησαν μεταξύ των διὰ τὰ ἱερὰ λείψανα ἅτινα ἔχουν καὶ ἐμοίρασαν αὐτὰ, καὶ ἔλαβεν ὁ εἰρημένος κύρ Φίλιππος ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ διὰ τὸ μέρος τοῦ ἀδελφοῦ του Λουκᾶ, τὰς δύο μερίδας, ἤγουν, ὡς μερίδα αὐτῶν, τὸ ἅγιον λείψανον τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος τοῦ ἐκ Τριμυθοῦντος· ὁ δὲ εἰρημένος κύρ Μάρκος ἔλαβε, διὰ τὸ μέρος του, τὸ τρίτον, ἤγουν τὸ λείψανον τῆς Ἀγίας Θεοδώρας καὶ πάντα τὰ ἄλλα τεμάχια ἁγίων λειψάνων, ἅτινα, τὰ εἰρημένα μέρη ἔχουσιν ἐδῶ εἰς τὴν πόλιν τῶν Κορυφῶν, καὶ εἰς ἄλλους τόπους, ὥστε ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας εἰς τὸ ἕξῃς νὰ ἔχη ἕκαστος αὐτῶν ἐξουσίαν νὰ ποιήσῃ κεχωρισμένως εἰς τὴν ἑαυτοῦ μερίδα τῶν εἰρημένων ἁγίων λειψάνων, εἴτι ἂν θέλῃ καὶ βουλευθῇ, ὑποσχεθέντων ἀμοιβαίως

(4) Σημειοῦμεν ὅτι, μὴ δυναθέντες νὰ εὔρωμεν τὸ ἐλληνικὸν κείμενον οὔτε τῆς διανομῆς ταύτης, οὔτε τῆς ἐπομένης δωρητηρίου πράξεως περὶ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τῆς Ἀγίας Θεοδώρας, ἀναγκάζομεθα νὰ ἐπαναγάγωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν τὴν ἐν τῇ Ἐκθέσει δημοσιευθεῖσαν ἰταλικὴν τῶν δύο τούτων ἐγγράφων μετάφρασιν, προστρέχοντες εἰς τὴν χρῆσιν λέξεων καὶ φράσεων τινῶν, αἵτινες φέρονται εἰς τὰ ἐπικόλουθα πρωτότυπα ἐλληνικὰ ἔγγραφα, ληφθεῖσαι πιθανῶς ἐκ τῶν προηγουμένων.

ἐκατέρων τῶν μερῶν κρατεῖν καὶ στέργειν τὸ παρὸν νοταρικὸν ἔγγραφον καὶ διατηρεῖν αὐτὸ ἐς αἰεὶ. Μάρτυρες Ζαχαρίας Ἀλαμάνος καὶ Δῆμος Δούμας.

Θεόδωρος Βραγιανίτης δημόσιος Νοτάριος τῶν Κορυφῶν.

Ὁ δὲ Μάρκος ἐδώρησε τὸ μερίδιον αὐτοῦ εἰς τὴν κοινότητα τῆς Κερκύρας, διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως, παραχωρήσας τὸ λείψανον τῆς Ἀγίας Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης εἰς τοὺς τότε συνδίκους. Πατρωνικῶ δὲ δικαιώματι κατέχει καὶ τὴν σήμερον αὐτὸ ἡ κοινότης, ἀποτεθημένον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγίου Νικολάου, ἔνθα ἐπίσης ὑπάρχει καὶ τὸ ἀγιογράφων τῆς πόλεως.

Ἡ δωρητήριος πράξις, συντεταγμένη ἐπίσης ἑλληνιστί, ἔχει οὕτως·

Ἐν ἔτει χιλιοστῶ τετρακοσιοστῶ ὀγδοηκοστῶ τρίτῳ, ἐν τῷ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου τῆς Κοινοτητος τῶν Κορυφῶν. Οἱ εὐγενεῖς καὶ τιμιότατοι ἄνδρες κὺρ Ἀνδρέας Λάντζας, κὺρ Λαυρέντιος Δαρμιέρης, καὶ κὺρ Γεώργιος Ἀλιάτης, δεχομένου καὶ συναινοῦντος τοῦ κυρίου Δομνίκου Διπενιότη, οἱ ἀνωειρημένοι ἐτήσιοι σύνδικοι τῆς Κοινοτητος τῶν Κορυφῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀφ' ἑνός, καὶ κὺρ Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης, ὡς κτήτωρ ἱερῶν τινῶν λειψάνων, δηλαδὴ τῆς Ἀγίας Θεοδώρας τῆς Αὐτοκρατορίσσης, καὶ ἄλλων λειψάνων, ἐκ μέρους του, ἀφ' ἑτέρου· τὰ εἰρημένα μέρη παρόντα σωματικῶς ὡμολόγησαν καὶ εἶπον ὅτι συνῆλθον ἀμφοτέρα, ἐσυμφώνησαν καὶ εἰς τὰς κατωτέρω συμβάσεις ἤλθον· δηλαδὴ ὁ προρηθείς Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης, ἐνθυμούμενος τὸ μνημόσυνον τῶν προπατόρων του, καὶ διὰ τὸ ἑαυτοῦ μνημόσυνον, ἐδήλωσε καὶ εἶπεν, ὅτι ἐδώρησεν, ἀφιέρωσε, καὶ προσωπικῶς διὰ τοῦ παρόντος ἐγγράφου παρεχώρησε καὶ

παρέδωκεν εἰς τὴν εἰρημένην Κοινότητα τῶν Κορυφῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐς αἰὶ τὰ προμνησθέντα ἱερὰ λείψανα, δηλονότι τῆς Ἁγίας Θεοδώρας καὶ ἄλλα, ἅτινα κατὰ τὸ παρὸν εὐρίσκονται ἐν τῇ ἀνωειρημένη ἐκκλησία ἵνα ὦσι καὶ μείνωσι πάντοτε καὶ διηνεκῶς εἰς τὴν ἐντιμωτάτην Κοινότητα τῶν Κορυφῶν κ.τ.λ. καὶ οὕτως ἐδήλωσαν. Μάρτυρες, παπᾶ κὺρ Εὐρετος Παππαδάτος· κὺρ Ἀθανάσιος Σαχούρης· κὺρ Λεοντάρης Ἀργίτης· κὺρ Ἰωάννης Μακρῆς ἐξ Ἀρτης. Θεόδωρος Βραγιανίτης Νοτάριος (5).

(5) Ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀνωτέρω πράξις, τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας ἦτο τότε ἀποτεθειμένον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Φαίνεται δὲ ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν εἶχεν ἀποτεθῆ καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Τοῦτο εἰκάζομεν ἐκ τῆς κατωτέρω ἐπιφερομένης δωρητηρίου πράξεως Λουκᾶ τοῦ Καλοχαιρέτου, ἔνθα οὗτος, ἐν ἔτει 1512, ὁμιλεῖ περὶ τοῦ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντος μέρους ἀναθημάτων καὶ ἀντιμισθίας ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὡς ἐπίσης ἀπὸ τοῦ Ἀσωμάτου, τουτέστι ἀπὸ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ. Ἰδομεν δὲ ἀνωτέρω, ὅτι διὰ τῆς διανομῆς τῆς κληρονομίας Γεωργίου τοῦ Καλοχαιρέτου, ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Φίλιππος δὲν εἶχον δικαίωμα εἰς τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Ἐπομένως οὐδὲν ἤθελεν ἔχει νὰ λάβῃ ὁ Λουκᾶς, οὔτε τῶν ἀναθημάτων οὔτε τῆς ἀντιμισθίας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ἂν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκεῖνη δὲν εἶχεν ἀποτεθῆ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἀλλὰ μόνον τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας, ὅπερ ἀπετέλει τὴν μερίδα τῆς κληρονομίας τοῦ Μάρκου, καὶ περὶ οὗ ὁ Μάρκος διέθεσεν ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1483, δωρήσας αὐτὸ εἰς τὴν κοινότητα τῆς Κερκύρας. Κατετέθησαν δὲ τὰ δύοῖερά λείψανα καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Μαρμορᾶς ὅτι ἀφοῦ Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης ἐδώρησεν εἰς τὴν κοινότητα τῆς Κερκύρας τὸ λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας, ἡ κοινότης ἐναπέθεσεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, κειμένη, πρὶν ἢ ἀνεγερθῶσι τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἀπέναντι τῆς Βασιλικῆς Πύλης, ἐν τῇ προαστίᾳ τοῦ Σαρρόκου, καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου ὡς ἐν παρακαταθήκῃ ἀπέθεσαν ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Φίλιππος τὴν μερίδα αὐτῶν, ἦγουν τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, μετατεθὲν ἔπειτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, ἀνήκουσαν εἰς τὴν κοινότητα, ὅπερ, ὡς λέγει κατωτέρω ἡ παροῦσα ἐκθεσις, συνέβη ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1483. Ἀναφέρει δὲ καὶ ὁ Μαρμορᾶς ὅτι τὸ

Μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν τοῦ Μάρκου, ὁ Φίλιππος, ὁ-
φισ ἐκκληρονόμησε παρ' ἐκείνου ἄλλα τινὰ λείψανα,
θεωρῶν ὅτι ἀντὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὠφείλετο
εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος νὰ ἐδρεύσῃ
εἰς ἄλλην κυρίαρχον πόλιν, ἀπεφάσισε νὰ μεταφέρῃ
τὸ ἱερόν ἐκεῖνο σῶμα, ὡς ἐπίσης καὶ τ' ἄλλα λείψανα
ὅσα εἶχεν, εἰς τὴν περιόξον πόλιν τῆς Βενετίας, καὶ
κατὰ τὸ ἔτος 1489, προσδραμῶν ἔνεκα τούτου πρὸς
τὸν ἡγεμόνα τῆς πολιτείας, ἔλαβε διπλᾶ δουκικὰ
γράμματα διατάττοντα εἰς τοὺς κυβερνήτας τῆς
Κερκύρας, τὴν μετὰ πάσης ταχύτητος διαβίβασιν
τῶν λειψάνων ἐκείνων εἰς τὴν Βενετίαν, ὡς ἐπεθύμει
ὁ εἰρημένος κτήτωρ Φίλιππος. Ἴνα δὲ ταῦτα μὴ
ἐξέλθωσι τοῦ Βενετικοῦ κράτους, ἐγράφη ἐν τοῖς

λείψανον τῆς Ἁγίας Θεοδώρας μετνήχθη ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου
Λαζάρου εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὑπάρχουσαν καὶ τὴν σήμερον ἐν τῇ
πόλει. Τοῦτο πιθανῶς ἐγένετο ὅτε κατεδαφίσθησαν αἱ ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐκ-
κλησῖαι μετὰ πολλῶν οἰκιῶν ἵνα ἐγερωθῶσι τὰ τείχη τῆς πόλεως, ἐν
αἷς καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, οὗτινος τὸ ἀγιόγραφον, ἀγιόγραφον
•ὄν τῆς κοινότητος, ἐσώζετο ἔπειτα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἥ-
τις, σημειωτέον, ἐπικαλεῖται τῶν Ἁγίων Νικολάου καὶ Λαζάρου, ὥστε
καὶ τοῦτο παρέχει τὴν εἰκασίαν ὅτι προσέλαβε τὴν ἐπίκλησιν ταύτην
ἐκ τῆς ἐκτὸς τῆς πόλεως προϋπαρχούσης τοῦ Ἁγίου ἐκείνου. Τὸ λείψανον
τῆς Ἁγίας Θεοδώρας ἔμεινεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου μέ-
χρι τοῦ ἔτους 1740, ὅτε μετατέθη εἰς τὴν ἀνωμνησθεῖσαν ἐκκλησίαν τοῦ
Ταξιάρχου Μιχαήλ, ὅπου εἶχεν ἄλλοτε ἀποτεθῆ καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου
Σπυρίδωνος. Ἐσχάτως δὲ, τὸ 1841, μετνήχθη εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἰπερα-
ρίας Θεοτόκου τῆς Σπηλιωτίσσης, ὅπου τὴν σήμερον εὐρίσκειται. Δὲν εἶναι
ἀπο σκοποῦ νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου
ἐκεῖτο παρὰ τοὺς ὁμωνύμους προμαχῶνας κατεδαφίσθη, δὲ ὑπὸ τῶν Γάλ-
λων ἐν ἔτει 1808.

δουκικοῖς γράμμασιν, ὅτι ὁ πλοίαρχος, ὁ μέλλων νὰ παραλάβῃ τὰ ἅγια λείψανα, ὧφειλε νὰ δώσῃ ἀξιόχρεον ἐγγύτησιν, ἵνα, ὑπὸ κλειδα κρατουμένην ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου, ὅλως ἄθικτος καὶ ἀπαραβίαστος ἢ ἐπίφθονος ἐκείνη ἱερὰ παρακαταθήκη εἰς Βενετίαν καὶ οὐχὶ ἄλλοῦ μετενεχθῆ.

Παραθέτομεν τὰ περὶ τούτου δουκικὰ γράμματα μεθερμηνευθέντα ἐκ τοῦ λατινικοῦ κειμένου.

Αὐγουστῖνος Βαρβαδίκος, ἐλέει Θεοῦ, Δοῦξ Βενετιῶν κ.τ.λ. τοῖς εὐγενέσι καὶ σοφωτάτοις ἀνδράσι, Ἰωάννη Βαπτιστῆ Βαλαρέσσω Βαίλῳ, καὶ Καπιτάνῳ, καὶ τοῖς Συμβούλοις τῶν Κορυφῶν καὶ διαδόχοις πιστοῖς καὶ προσφιλεστάτοις χαίρειν. Σώζονται αὐτόθι, παρὰ τῷ παπᾶ Γρηγορίῳ τῷ Πολυεύκτῳ, σώματά τινα καὶ ἄλλα λείψανα Ἁγίων, ἅτινα Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης ἐκκληρονόμησε παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παπᾶ Γεωργίου, ὡς ἐξ ἀποφάνσεως τοῦ ποτὲ εὐγενοῦς ἀνδρὸς κυρίου Θωμᾶ Μέρμου, ὑμετέρου προκατόχου, φαίνεται προκῦπτον. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Μάρκου, περιῆλθον τὰ εἰρημένα λείψανα καὶ σώματα Ἁγίων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ Φιλίππου, ἀδελφοῦ τοῦ ῥηθέντος Μάρκου, καὶ υἱοῦ τοῦ ῥηθέντος παπᾶ Γεωργίου. Οὗτος δὲ ὁ παπᾶ Φίλιππος, ταπεινῶς ἰκέτευσε τὸ ἡμέτερον κράτος, ὅπως εὐδοκοῦντες παραγγείλωμεν, ἵνα τὰ ῥηθέντα ἅγια σώματα, μετὰ πάντων τῶν λειψάνων, κοσμημάτων, καὶ τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς ἐγγράφων, μετακομισθῶσιν ἐνταῦθα. Διὸ θέλομεν καὶ ἐντόνως ὑμῖν παραγγέλλομεν, ὅπως ὅσον ἔνεστι τάχιον, ἐπὶ πάσῃ αἰτήσῃ καὶ θελήματι τοῦ ῥηθέντος παπᾶ Φιλίππου, διατάξῃτε, ἵνα τὰ εἰρημένα σώματα, λείψανα, κοσμήματα καὶ ἐγγράφα ἅπαντα, παραδοθῶσιν ὑπὸ τὴν σφραγίδα τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς, καὶ ὑπὸ κλειδα, κατεχομένην παρ' αὐτοῦ τοῦ παπᾶ Φιλίππου, εἰς πλοίαρχον τινὰ ἀρέσκοντα τῷ

Φιλίππῳ, παρ' οὔτινος πλοιάρχου θέλομεν νὰ λάβητε ἐγγύη-
σιν ἰκανήν, ὅτι ἅπαντα ἐκεῖνα ἀσφαλῆ, ἀβλαβῆ, σῶα καὶ
ἀπαραβίαστα θέλει ὅσον ἔνεστι τάχιον κατ' εὐθεῖαν εἰς Βενε-
τίας μεταφέρει· ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῆ νὰ δώσῃ αὐτὴν, καὶ αὐτὸς
οὔτος φανῆ εἰς ὑμᾶς φερέγγυος, ἀρχοῦμεθα αὐτὸς ὁ πλοίαρ-
χος νὰ ᾔῃαι ἐγγυητὴς καὶ ὑπόσχηται ὅσα ἀνωτέρω εἶπομεν,
ὅπου περὶ τούτου διωρίσθη, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ρηθέντος
παπαῖ Φιλίππου. Ἄν δέ τις, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, νομί-
σῃ ἑαυτὸν ζημιωμένον (πεμφθέντων ὅμως προηγουμένως ἐν-
ταῦθα τῶν λειψάνων ἐκείνων) εἰπέτε αὐτῷ νὰ παρουσιασθῆ
ἐνώπιον ἡμῶν. Φροντίσατε δὲ ὅπως τὰ παρόντα ἐγγραφῶ-
σι πρὸς ἐνθύμησιν τῶν μεταγενεστέρων, καὶ ἐγγραφέντα
ἀποδώσατε τῷ προσάγοντι.

Ἐδόθησαν ἐν τῷ Δουκικῷ παλατίῳ, τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ
ἡμέρᾳ Μαΐου, ἐβδόμῃ Ἰνδικτιῶνι, 1489. Ἐνεγράφησαν ἐν
τῇ Καγγελαρία τῶν Κορυφῶν, καὶ παρελήφθησαν τῇ εἰκοστῇ
τετάρτῃ ἡμέρᾳ Ἰουλίου 1489.

Οὕτως, ὡς φαίνεται ἔκτοτε, μία μόνη κλεῖς τῆς
λάρνακος τοῦ Θαυματουργοῦ Ἁγίου ἐκρατεῖτο ὑπὸ
τοῦ κτήτορος, ἀδιαχωρίστου εἰς ἓνα μενούσης τῆς
πατρωνείας, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1453 μέχρι τοῦ 1571.
Πρῶτος κτήτωρ ὑπῆρξε Γεώργιος ὁ Καλοχαιρέτης·
δεύτερος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Φίλιππος· τρίτος Μαρία χῆ-
ρα τοῦ Φιλίππου· τέταρτος Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις,
συζευχθεὶς τὴν τοῦ Φιλίππου θυγατέρα Ἀσιμίαν,
καὶ πέμπτος ἡ χηρεύσασα Ἀσιμίνα. Μετὰ ταῦτα μεί-
ναντες κτήτορες δύο ἀδελφοί, Ἀρτέμιος καὶ Νικό-
λαος, προσέθεσαν ἑτέραν κλεῖδα, κρατοῦντες ἕκαστος
μίαν, ὡς κληρονόμοι ἀμφότεροι τῆς μητρὸς αὐτῶν

Ἀσιμίνης. Ἄλλὰ προΐόντος τοῦ χρόνου, καὶ αὐξάνουσης τῆς εὐλαβείας τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς φήμης τοῦ παρ' ἡμῖν ἁγίου λειψάνου, διηγέρθη φόβος μήποτε τοιοῦτον κειμήλιον, ἄσυλον καὶ προστάτευμα τῆς νήσου ταύτης, ἀπαχθῆ ἔκτος αὐτῆς καὶ ἔκτος τοῦ Βενετικοῦ κράτους. Περὶ τούτου προέβλεψε καὶ τὸ δουκικὸν γράμμα, ἵνα μὴ ἀπαχθῶσι τὰ λείψανα ἀλλαχοῦ εἰμὴ εἰς τὴν Βενετίαν, πολλῶ μᾶλλον διότι καὶ οἱ ἐρχόμενοι ξένοι, βλέποντες τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο λείψανον ἐμαρτύρουν ὅτι ἄξιον εἶναι μάλιστα λαμπροτέρας τινὸς ἑδρας, ὡς, λόγου χάριν, τῆς Ῥώμης, τῆς Μαδρίτης, τῆς Βενετίας, ἐνὶ λόγῳ, βασιλευούσης τινὸς πόλεως, ὅπου εἰς ἄλλην κατάστασιν ἤθελεν εὐρίσκεσθαι ὁ σεπτὸς αὐτοῦ ναὸς, ἄλλας δὲ ὠφελείας καὶ ἄλλας τιμὰς ἤθελον ἀπολαμβάνει οἱ κτήτορες αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, μετὰ ταῦτα, εἰς τὰς δύο κλεῖδας τὰς μέχρι τοῦδε κατεχομένας ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, ἔκτος τῶν κλειδῶν τῆς κρυσταλλίνης θήκης, ἐν ἣ διατηρεῖται τὸ ἅγιον λείψανον, κατεχομένων ἐπίσης ὑπὸ τῶν κτητόρων, προσετέθησαν ἕτεραι δύο, ὧν τὴν μὲν κατέχει ὁ Βάιλος, τὴν δὲ εἰς τῶν συνδίκων. Καὶ τοῦτο δὲν δυσηρέστησε τοὺς κτήτορας, οἵτινες μάλιστα διατελοῦσιν ἐν Κερκύρα, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Βενετικῆς πολιτείας μᾶλλον εὐχαρίστως ἢ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο κρητος· εἶναι δὲ ἕτοιμοι νὰ χύσωσι τὸ αἷμα

των ὑπὲρ τῆς πατρίδος των καὶ ὑπὲρ τοῦ ἡγεμόνος.
Ἔπεται τὸ δεύτερον δουκικὸν γράμμα.

Αὐγουστῖνος Βαρβαδίκος, ἐλέει Θεοῦ, Δοῦξ Βενετιῶν κ.τ.λ. τοῖς εὐγενεστάτοις καὶ σοφωτάτοις ἀνδράσι, κ.τ.λ. Ὅπως πλητ-
ρέστατα ὑπακούσητε εἰς τὰ ἡμέτερα γράμματα, ἐκδοθέντα
τὴν ἡμέραν δεκάτην τετάρτην τοῦ παρόντος μηνός, ὡς εἶναι
ἡμέτερος σκοπὸς καὶ θέλησις, μετὰ τῶν προϊσταμένων τοῦ
ἡμετέρου Συμβουλίου τῶν Δέκα, ἐπιτάττομεν, ἵνα ὅσον τάχιον,
ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ παπᾶ Φιλίππου, ἀδελφοῦ τοῦ ποτε Μάρκου
Καλοχαιρέτου, διατάξητε νὰ παραδοθῶσι τὰ σώματα ἐκεῖνα
τῶν Ἁγίων, τὰ λείψανα καὶ κοσμήματα, καὶ τὰ ἔγγραφα
ἅπαντα, ὡς ἐν τοῖς προλαβούσοις γράμμασιν, ἵνα μετακο-
μισθῶσιν εἰς Βενετίας, καθ' ὃν τρόπον ἐγράψαμεν. Ἄν δέ τις
ἐκ τούτου νομίση ἐχυτὸν ζημιωμένον, (πεμφθέντων ὅμως προη-
γουμένως τῶν ἀνωτέρω λειψάνων, κ.τ.λ.) εἰπέτε αὐτῶν νὰ πα-
ρουσιασθῇ εἰς ἡμᾶς· οὕτω δὲ πορευθῆτε ὑμεῖς, ἐν τῇ ἐκτε-
λέσει τῆς παρούσης ἡμῶν ἐντολῆς, ὥστε τὸ Συμβούλιον
ἡμῶν μὴ ἀναγκασθῇ νὰ λάβῃ κατὰ τῆς τιμῆς καὶ κατὰ τῆς
οὐσίας ὑμῶν μέτρα ἀποδαίνοντα εἰς ὑμετέραν μὲν ζημίαν,
εἰς ἐτέρων δὲ παραδειγματισμόν.

Ἐδόθησαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ δουκικῷ παλατίῳ, τῇ 11ῃ ἡμέρᾳ
Ἰνδικτιῶν ζ'. ἔτος 1489. Πρὸς τὴν εἰκοστὴν τετάρτην
ἡμέραν Ἰουλίου 1489, καὶ ἐνεγράφησαν ἐν τῇ Καγκελαρία τῶν
Κορυφῶν.

Δυνάμει λοιπὸν τῶν προσεταγμένων, ἔμελλον τὰ
θαυματοργὰ λείψανα ν' ἀπαχθῶσιν εἰς Βενετιάν·
ἀλλὰ συγκινηθεῖσα, περίλυπος καὶ ἀπαρηγόρητος
ἅπασα ἡ Κέρκυρα προσέτρεξε πρὸς τὸν Φίλιππον
εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ὁποίου τὰ δουκικὰ γράμματα
ἄφινον τὰ πάντα. Τὰ πικρὰ δάκρυα καὶ αἱ θερμαὶ

δεήσεις ἔπεισαν αὐτὸν νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὸν κοινὸν πόθον. Ἐκτοτε προσδιωρίσθη φιλοφρόνως, ὑπὸ τῶν συνδίκων τῆς κοινότητος, ὁ ναὸς τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, ἔνθα κατέθεσεν ὁ Φίλιππος τὰ ἱερὰ λείψανα καὶ ἔμεινεν ἐν Κερκύρα τελῶν ἐκεῖσε τὰ καθήκοντα κτήτορος καὶ ἱερέως, οἷος ἦτο. Μεταλλάξας δὲ καὶ οὗτος τὸν βίον, κατέλιπεν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας ἀνήλικον θυγατέρα ὀνόματι Ἀσιμίαν. Εἰς ταύτην δὲ, ἵνα τύχῃ βελτίωνος συνοικεσίου, ὁ πατρῶος θεῖος Λουκάς, ὅστις διέτριβεν ἐν τῇ πόλει τῆς Ἄρτης, μαθὼν τὴν τελευταίαν τοῦ ἀδελφοῦ, ἐδώρησε τὴν ὡς ἀνωτέρω εἴπωμεν εἰς αὐτὸν ἀνήκουσαν μερίδα τοῦ λειψάνου τοῦ ἐνδόξου Ἀγίου. Τοῦτο προκύπτει ἐξ ἰδιοχείρου ἐγγράφου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς πόλεως ἐκείνης, γενομένου ἐν χάρτῃ περγαμινῷ, τὸ ἔτος 1512, καὶ ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τῶν προϋχόντων τῆς μητροπόλεως ἐκείνης, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθιμον τοῦ τόπου. Τὸ ἔγγραφο εἶναι τὸ ἐπόμενον (6).

† Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἀμήν. Καγὰ Λουκάς ὁ Καλοχαιρέτης ποιῶ τὴν παροῦσαν μου ἔμολογίαν καὶ ὑποσχετικὴν εὐεργεσίαν, πρὸς τὴν ἀνεψιά μου Ἀσιμίαν, τὴν θυγατέρα πατρῶος κυρ Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ μου. Καὶ γὰρ ἀπὸ τὴν μοιρασίαν ἣν ἐποιήσαμεν ἀπὸ πρώτης ἡμέρας καὶ

(6) Τὸ πρωτότυπον τοῦτο ἔγγραφο σώζεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγίου, ὡς ἐπίσης τὸ ἐπόμενον προικοσύμφωνον τοῦ συνοικεσίου τῆς Ἀσιμίνης καὶ Σταματίου τοῦ Βουλγάρως, καὶ ἡ ταύτης διαθήκη, συντεταγμένα ἑλληνιστί. Ταῦτα δὲ πιστῶς ἀντεγράψαμεν, διορθώσαντες μόνον ὀρθογραφικά τινα τῶν ἀντιγραφῶν λάθη.

ἄρας μὲ τοὺς ἀδελφούς μου, τὸ λαχόν μοι ἐκεῖνο μέρος; τόσον ἀπὸ τάματα, τόσον ἀπὸ ῥόγαν, τὸ ὅπερ τυχέει ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀπὸ τὸν Ἀσώματον, καὶ ἀπὸ εἴτι ἄλλο ἐλάμβανεν ὁ μακαρίτης ἀδελφός μου ὁ παπᾶς κὺρ Φίλιππος, ταῦτα πάντα χαρίζω τῇ ἀνεψιᾷ μου Ἀσιμίνᾳ, ἕνεκα ψυχικῆς μοι δωρεᾶς. Ἐτι πάλιν ὁμολογῶ, τὸ λείψانون τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὅπερ εὑρίσκεται εἰς τοὺς Κορυφοὺς, καὶ κατὰ κληρονομίαν εὑρέθη εἰς ἡμᾶς, καὶ εἴχαμεν ἐξουσίαν ἐπιτροπῆς εἰς ἐκεῖνο τὸ ἅγιον λείψانون, ἐκείνην τὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἐξουσίαν πάλιν, χαρίζωμι τῆς ἄνωθεν εἰρημένης Ἀσιμίνᾳ τῆς ἀνεψιᾶς μου, καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν ἀπαρασάλευτα, ὡς καθὼς ἀκαρτερεῖ καὶ εἰς ἐμένα, καὶ μηδεὶς ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐκ τῶν ἄλλων λέγω θυγατριῶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων παίδων, ἐχέτω ἄδειαν παρασαλεῦσαι τὴν παροῦσαν μου ψυχικὴν εὐεργεσίαν, ἣν ἐνώπιον τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου ἡμῶν, καὶ τῶν αὐτοῦ τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ σταυροφόρων τῆς θεοσώστου πόλεως Ἀρτης ἐποίησα, εἰς ἣν καὶ ὑπογράφουσιν οἰκιοχειρίως. Εἶδὲ ποτὲ καιρῷ ἢ χρόνῳ παρασαλεύσωσι τὴν ὁμολογίαν μοι ταύτην, τίς ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους ἢ ἀπὸ παίδων ἢ ἀνεψιῶν μου, καταδικασθήτωσαν ἀπὸ παντοίας κρίσεως δικαίας. Ἐνεκα τούτου ἐγεγόνη ἡ παροῦσα μου ὁμολογία καὶ εὐεργεσία ψυχικὴ, καὶ ἐπεδόθη τῇ ἀνεψιᾷ μου Ἀσιμίνᾳ τῇ θυγατρὶ παπᾶ κυροῦ Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἐν ἔτει ἀπὸ Θεογονίας α φ ι β. κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, καὶ οὕτως ὁμολογῶ.

Λουκᾶς Καλοχαιρέτης.

Ἀνάκιος. (7)

(7) Ἐν τῇ ἰταλικῇ μεταφράσει λείπουσιν αἱ δύο αὐται ὑπογραφαί, φέρονται δὲ ἅπασαι αἱ ἐπόμεναι. Τὸ ἐλληνικὸν χειρόγραφον φέρει τὴν πρῶτην ὑπογραφήν, συνθηματικῶς γεγραμμένην, καὶ μόνον ἐκ τῶν ψηφίων Λ καὶ Κ, καθαρῶς φαινομένων ἐν τῷ συμπλέγματι τῶν λοιπῶν γραμμάτων, ἐπέισθημεν ὅτι ἐσήμαινεν αὐτῇ Λ ο υ κ ᾶ ς Κ α λ ο χ α ι ρ ἔ τ η ς, ἐν ᾧ οὐ-

† Γεώργιος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος Ἄρτης. — † Βασίλειος ἱερεὺς καὶ σακε-
λάριος Ἄρτης.
† Δουκᾶς ἱερεὺς ὁ εὐλογημένος καὶ
ἐκκλησιάρχης.

† Νεόφυτος ἱερομόναχος καὶ
ἀρχιμανδρίτης Ἄρτης.

† Πέτρος ἱερεὺς καὶ χαρτο-
φύλαξ Ἄρτης.

† Ἀνδρέας ἱερεὺς καὶ πρωτο-
νοτάριος Ἄρτης.

Ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Ἄρτης Ἰάκωβος ὁ καὶ τὸ ὄφος γράφας μαρτυ-
ρῶν ὑπέγραψε.

Ἐφ' οὗ ἡ δωρητήριος αὕτη πρᾶξις ἔφθασεν εἰς
Κέρκυραν, ἔγινε λείαν ἐπιζήτητος ἡ χεὶρ τῆς Ἀσι-
μίνης. Ἐπροτιμήθη δὲ Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις, εὐπα-
τρίδης Κερκυραῖος, ὅθεν καὶ συμφωνηθέντος τοῦ συ-
νοικεσίου, πρὸς τὰς ἄλλας προίκας ἐχορηγήθη εἰς
αὐτὸν καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, ὡς δηλοῦται ἐκ
τοῦ ἐπομένου προικοσυμφώνου, συντεταγμένου ἐλ-
ληνιστὶ ὑπὸ Πέτρου Σπόγγου συμβολαιογράφου
Κερκύρας (8).

† α φ κ α'. ἡμέρα ιγ'. τοῦ Μαρτίου μηνός, ἰνδικτιῶνος Θ'.
Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀμήν, καὶ τῆς
ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου
Μαρίας ἀμήν. κυρὰ Μαρία πρεσβυτέρα τοῦ ποτὲ εὐλαβεστάτου

τος τῶ ὄντι ὄφειλε νὰ ὑποσημειώσῃ τὴν δωρητήριον αὐτοῦ πρᾶξιν. Τ' ὀ-
νομα Ἄ κ α κ ι ο ς εἶναι γεγραμμένον καθαρῶτατα. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ
μαντεύσωμεν ποῖος ἦτο οὗτος ὁ Ἄ κ α κ ι ο ς, οὗτινος τ' ὄνομα προτάσσεται
τῶν ὑπογραφῶν τῶν πρωτίστων κληρικῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἄρτης.

(8) Τοῦ προικοσυμφώνου τούτου καὶ τῆς κατωτέρω διαθήκης τῆς Ἀσι-
μίνης, ἐν τῶ ἰταλικῷ κειμένῳ τῆς παρούσης Ἐκθέσεως, φέρονται μόνον ἰτα-
λιστὶ μεταφρασμένοι αἱ τὸν Ἅγιον ἀποβλέπουσαι περικοπαί. Ἡμεῖς δὲ ἐ-
κρίναμεν οὐχὶ ἀνώφελές νὰ δημοσιεύσωμεν τὰ ἐγγράφα ταῦτα ὑλόκληρα
παρέχοντα ἴσως τεκμήρια τινὰ περὶ τῆς ἐν τοῖς τότε χρόνοις καταστάσεως
τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἡμετέρας γλώσσης.

Ιερῶς κυροῦ Φιλίππου τοῦ Καλοχαιρέτου, εὐδοκίᾳ τοῦ προ-
 δηλωθέντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς ὑπεράγου
 αὐτοῦ Μητρὸς, ἐσυμφώνησε διὰ ὄνομα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς
 κυρὰ Ἀσιμίνας, μετὰ τοῦ παρόντος κύρ Σταμάτη τοῦ Βούλγα-
 ρη, περὶ ἀρβραβωνητικοῦ καὶ γαμικοῦ συναλλάγματος, καὶ εἰς
 τὰς κάτωθεν συμφωνίας ἤλθον. Καὶ γὰρ ἡ εἰρημένη κυρὰ
 Μαρία ὑπόσχεται ὅτι ἐκ τοῦ παρόντος λόγου καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
 ὀφείλει ἔσται ἡ εἰρημένη κυρὰ Σιμωνῆ (9) θυγάτηρ αὐτῆς, νόμι-
 μος συμβία τοῦ ῥηθέντος κύρ Σταμάτη, καθὼς κελεύει ἡ
 ἁγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ῥηθεὶς κύρ Σταμά-
 τῆς τάξει καὶ ὑπόσχεται, ὅτι ἐκ τοῦ παρόντος λόγου, ὀφείλει
 ἔσται νόμιμος ἀνὴρ τῆς εἰρημένης κυρὰ Σιμωνῆς, καθὼς
 κελεύει ἡ Ἁγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία· καὶ παρευθὺς ἐσύναψαν
 τὰς δεξιὰς χεῖρας αὐτῶν, εἰς σημεῖον βεβαιώσεως τοῦ ῥη-
 θέντος συνοικεσίου· ἡ δὲ ῥηθεῖσα κυρὰ Μαρία τάξει καὶ ὑπό-
 σχεται τοῦ δώσειν καὶ παραδώσειν εἰς προῖνα καὶ εἰς ὄνομα
 προικὸς τῆς ῥηθείσης κυρὰ Σιμωνῆς, θυγατρὸς αὐτῆς, πρὸς
 τὸν εἰρημένον κύρ Σταμάτην, ἀνδρα αὐτῆς, τὰ κάτωθεν γεγραμ-
 μένα πράγματα, ὅταν ποιήσωσι τοὺς γάμους αὐτῶν. Καὶ
 πρῶτον τὸ τοῦ Θεοῦ μέγα πλούσιον ἔλεος· εἶθ' οὕτως τελάρον
 ἓνα καινούριον γεμάτον πτερὸν· μαξυλαρίαν μίαν καινούριαν
 γεμάτην πτερὸν· προσκεφαλάδια τέσσαρα καινούρια γεμάτα
 πτερὸν· μαξυλαροενδύματα ἕξ κεντητὰ, τὰ δύο μὲ μετὰξι
 ἄσπρον κεχρυσωμένα, καὶ τὰ ἕτερα τέσσαρα κεντητὰ· ὑφα-
 πλώματα δύο, τὸ ἐν μεταξωτῶν διπρόσωπον, τὸ ἐν πρόσω-
 πον κόκκινον, τὸ δὲ ἕτερον πράσινον, τὸ δὲ ἕτερον ὑφάπλω-
 μα βαμένον γεραναῖον λινόν· σενδώνια ἕξ, τὰ δύο κεντητὰ,
 καὶ τὰ ἕτερα ἀκέντητα· κουρτίαν μίαν ἀσυκωτὴν καινούριαν·
 ταβλομέσαλα δύο μεγάλα· τουβαγιόλια ἕξ· ῥοῦχον ἐν ῥοζά·

(9) Ἡ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ἀδιάφορος χρῆσις τῶν ὀνομάτων Ἀσι-
 μίνης καὶ Σιμωνῆς, περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, ἀποδεικνύει ταῦτα
 ὅλως ταυτόσημα, ὡς ἀλλαγῶ τὸ Ἄνδρέας καὶ Ἄνδριόλος.

δον, καθὼς εὐρίσκεται· σάρτζαν μίαν, πινάταν, καινούριαν, μὲ μάνιγα· χαμιζώλαν μίαν, ἄσπρην, καινούριαν· μανίγια τε ρά· στον ζυγὴν μίαν· σκέπην μίαν καινούριαν· κάπαν μίαν καινούριαν· μαργαριτάρια βουῖρα τρία· δακτυλῖδια τρία χρυσᾶ· κούπας δύο τῆς λίγας, ὀγγίγας ἑννέα· ἀρκλί ἐν, ἡγουν φορτζάρι· ἕτερον ἀρκλί ἐν λεγόμενον κόφανος, πετζωμένος καὶ ὄλος καρφωμένος· ἀρκλίτζαν μίαν, μεγίλην, κυπαρισσένιαν· ἀρμάριον ἐν, βενέτικον· τάβλαν μίαν, μαχριὰν, κυπαρισσένιαν· ὑποκάμισα ἕξ· ἐμπόλιας ὀκτώ, αἱ δύο κεντηταῖς μὲ μετάξι, καὶ αἱ ἕτεραι ἀκέντηται· περώνια πέντε, ἀργυρᾶ, καθὼς εὐρίσκονται· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἥμισυ ἕξ ὄλον μου τὸ ἀμπέλιον, ὅπερ ἔχω ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Βίδου, πάντα καὶ τὰ ἥμισα ἕξ ὄλα τὰ ἐλαϊκὰ δένδρη καὶ ἕτερα, ὅσα εὐρίσκονται ἔσωθεν καὶ γύρωθεν τοῦ εἰρημένου ἀμπελίου, ἐλεύθερον ἀπὸ παντὸς βάρους, πληρώνοντας μόνον τὸ μερτικὸν αὐτοῦ ἐκ τὸ σολδιάτικον τῶν τριῶν λιτρῶν τοῦ κηρίου, ὅπερ πληρῶνει ὄλο τὸ ἀμπέλιον, καὶ οὐχὶ ἄλλο τί· σὺν τούτοις πᾶσι καὶ τὴν εὐχὴν πάντων τῶν ἀγαθῶν Χριστιανῶν· τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ ἐκ τὸ ῥηθὲν ἀμπέλιον καὶ δένδρη νὰ τὸ ἐπικρατῆ καὶ χαίρεται τοὺς καρποὺς αὐτοῦ ἡ εἰρημένη κυρὰ Μαρία, μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς, καὶ μετὰ θάνατον αὐτῆς νὰ διαμεῖνη τῆς εἰρημένης κυρὰ Ἀσιμίνας θυγατρὸς αὐτῆς, μετὰ τοιοῦτου δὲ τρόπου, ἔτι νὰ κατοικῆ ἡ ῥηθεῖσα κυρὰ Μαρία ὁμοῦ μετ' αὐτῶν, καὶ ὁ ῥηθεὶς κύρ Σταμάτης καὶ ἡ εἰρημένη κυρὰ Ἀσιμίνα νὰ ὀφείλουν ν' ἀγαποῦν καὶ πείθονται τὴν εἰρημένην κυρὰ Μαρίαν καθὼς καλὰ παιδία, καὶ νὰ ὀφείλουν νὰ τὴν ἀναπαύωσιν ἀπὸ πᾶσαν αὐτῆς χρεῖαν, τιμητικὰ, κατὰ τὴν τάξιν τῆς· ἄλλοτρόπως καὶ οὐκ ἤθελον ἀγαπᾶν καὶ πείθεσθαι αὐτὴν, καὶ οὐκ ἤθελον ἀναπαύειν αὐτὴν κατὰ τὴν τάξιν τῆς, νὰ ἔχη πᾶσαν ἐξουσίαν νὰ ποιῆσῃ εἰς τὸ ῥηθὲν ἥμισυ ἀμπέλιον καὶ ἐλαῖς εἴτι δ' ἂν αὐτὴ βουλευθῆ καὶ θελήσῃ. Ἔτι δὲ δίδει εἰς προῖκα τῆς ῥηθείσης κυρὰ Ἀσιμίνας καὶ ὄλον τὸ ὀσπῆτιον ὅπερ ἔχει εἰς τὸ ῥηθὲν ἀμπέλιον

εις τὸ νησί. Ὅμοίως δὲ τῆς δίδει εἰς προῖκα καὶ εἰς ὄνομα προικὸς (τολμῶ εἰπεῖν μετ' εὐλαθείας) τὸ τίμιον καὶ ἅγιον λειψάνον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ, ὄλον καθὼς εὐρίσκειται· ὁποῖον ἐστὶν ἔσωθεν τῆς ἐνδόξου μονῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. Οὕτως οὖν συμβιβασθέντων καὶ ἀρεσθέντων αὐτῶν, ὑποσχέθησαν ἑκάτερα τὰ μέρη τοῦ κρατεῖν καὶ στέργειν τὰς παρούσας συμβιβάσεις στερεὰς ἐς αἰεὶ καὶ τὰ ἔξῃς. Εἰς ποινὴν τοῦ μετατραπέντος μέρους ὑπέρπερα πενταχόσια εἰς τὴν κτίσιν κάστρου· τῆς δὲ ποινῆς πληρωθείσης ἢ οὐχί, τὸ παρὸν συμβιβαστικὸν ἔγγραφον ἐχέτω τὸ ἰσχυρὸν ἐς αἰεὶ· καὶ οὕτως ὡμολόγησαν. Μάρτυρες· κὺρ Στέφανος ὁ Τζιντίλας· κὺρ Τζουάννης Μάνδουκας· μάστρο Φραντζέσκος Γαλιέλος· καὶ κὺρ Μιχαήλ ὁ Φραγγούλης.

Πέτρος Σπόγγος, δημόσιος νοτάριος τῶν Κορυφῶν, ἔγραψα.

Λαβὼν διὰ τοῦ συνοικεσίου τούτου τὴν πατρωνεῖαν Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνεχθῆ τὴν εἰς ἀλλοτρίας ἐκκλησίας περαιτέρω ἐναπόθεσιν τοῦ θαυματουργοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Διὰ τοῦτο λοιπὸν κατὰ τὸ ἔτος 1527, προσδραμῶν εἰς τὴν μεγαλοδωρίαν τοῦ δημοσίου, ἐν ᾧ ἦτο Βάϊλος, Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος Νικόλαος ὁ Βραγαδῖνος, ἔλαβεν ἄδειαν νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου ἐκκλησίαν. Παραπέμπει δὲ ἡ περὶ τούτου παραχώρησις εἰς ἄλλας δύο, γενομένης προηγουμένως πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Φίλιππον, τὴν μὲν ὑπὸ Βενεδίκτου Πισαύρου, Γενικοῦ Καπιτάνου τῆς θαλάσσης, τὴν δὲ ὑπὸ Ἰωάννου Βαρβαρίγου, Συνδίκου, Προβλεπτοῦ καὶ Συνηγόρου ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1524 μεταβάσαν εἰς Βενετιαν πρε-

σβείαν τῆς Κερκύρας, δι' ἧς, ζητουμένης τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν ἐπὶ ζημία τῶν κτητόρων κρημνισθεισῶν ἐκκλησιῶν, ὅτε, διάταγῇ τῆς κυβερνήσεως, κατεδαφίσθησαν δισχίλια οἰκίαι, (ὡς προκύπτει ἐκ τῆς εἰς Βενετίαν, ἐν ἔτει 1536, πρεσβείας τῆς κοινότητος) ἐζητήθη πρὸς ἔτι, ὑπὸ τῆς ἰδιαίτερας εὐλαβείας τῆς πόλεως, ἡ οἰκοδόμησις τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, περὶ οὗ ἀπήντησεν ὁ Δούξ τῆς Βενετίας ὅτι δύνανται οἱ Κερκυραῖοι νὰ οἰκοδομήσωσι τὰς ἀνωτέρω ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τὴν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος διὰ τὴν εὐλάβειαν ἣν ἔχουσι πρὸς τοῦτον. Ἡ παραχώρησις, γεγραμμένη λατινιστὶ, ἔχει ὡς ἔπεται.

Ἡμεῖς Νικόλαος Βραγαδῖνος, διὰ τὸ ἐκλαμπρότατον καὶ ἐξοχώτατον Δουκικὸν Κράτος τῶν Βενετιῶν, Βάιλος καὶ Καπιτάνος, Φαντῖνος Βιάρος καὶ Ἰωάννης Κανάλιος σύμβουλοι τῶν Κορυφῶν κ.τ.λ. Ἐξέθηκεν ἡμῖν ὁ κύρ Σταματέλλος ὁ Βούλγαρις, πολίτης Κορυφῶν, γαμβρὸς τοῦ παπα Φιλίππου τοῦ Καλοχαιρέτου, τὴν διάπυρον αὐτοῦ ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομήσαι, ἐν τῇ θέσει λεγομένη Κουκωναρία, ἐκτὸς τοῦ ἐξωπολίου τῶν Κορυφῶν, (10) παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ἐκκλησίαν εἰς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, οὗτινος τὸ λεί-

(10) Πρέπει νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι μέχρι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ παρεκκλησιαστικοῦ, καὶ τοῦ νέου φρουρίου, ἧτις ἐπεχειρήθη μετὰ τὸ ἔτος 1874, ἡ νῦν πόλις τῆς Κερκύρας ἔθεωρεῖτο κυρίως ὡς προάστειον, πόλις δὲ μόνον τὸ παλαιὸν φρούριον, ὥστε εἰς τὰ περὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔγγραφα ἀπαντῶμεν τὴν ἐπίκλησιν ἐξωπόλιον Κορυφῶν ἢ γουν προάστειον, suburbium, borgo, ἐμφαίνουσιν τὸ μέρος ὅπερ συνέστησε τὴν σημερινὴν πόλιν καὶ μέρος τῶν νῦν προαστείων, σπανίως δὲ βλέπομεν, τὸ μέρος ἐκεῖνο ὀνομαζόμενον τότε πόλιν. Διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἀνωτέρῳ δουκικῷ γράμματι ἡ μὲν

ψανον, κατά τὸ παρὸν, σώζεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Μι-

ἐκκλησία τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ, ἥτις ὑπάρχει καὶ νῦν ἐντὸς τῆς πόλεως, λέγεται κειμένη ἐν τῷ ἐξωπολίῳ τῶν Κορυφῶν, εἰς τὴν θέσιν Βρηθοῦ-
 νι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Ἑβραϊοδούνιον, τὴν ἄλλως λεγομένην Ἰουδαϊκὸν ὄρος καὶ
 Ἑβραΐδα, διότι ἐκεῖ τὸ πάλαι ἦτο ἡ Ἑβραϊκὴ συνοικία, μετατεθεῖσα ἔπειτα
 εἰς τὸ μέρος ὅπου νῦν εὐρίσκεται. Περιελάμβανε δὲ τὸ Ἰουδαϊκὸν ὄρος, ἀπὸ τῶν
 ἐπιθαλασσιῶν τειχῶν ἀρχόμενον, τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς πόλεως ὅπου κεῖνται αἱ
 ἐκκλησῖαι τῆς Ἱεραρχίας Θεοτόκου τῆς Ἀντιβουνοιωτίσσης, τῆς Ἱερα-
 ρίας Θεοτόκου τῆς Κρεμαστῆς, τοῦ Ταξιάρχου, τοῦ Παντοκράτορος καὶ
 τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Περὶ ταύτης δὲ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου,
 εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ἐνταῦθα, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν προηγουμένως ση-
 μειωθέντων, ὅτι εἰς τὰς συμβολαιογραφικὰς πράξεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης,
 ἀπὸ τοῦ ἔτους 1527 καὶ ἐφεξῆς, ὀνομάζεται μόνον ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου
 Νικολάου, ὡς ἐπίσης ἀποκαλεῖ ταύτην καὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς παρούσης
 ἐκθέσεως, ὥστε ὡς ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι μετὰ ταῦτα προσέλαθε καὶ
 τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου. Περὶ δὲ τῆς θέσεως τῆς Κουκωναρίας, ὅ-
 που ἐπετράπη εἰς Σταματίον τὸν Βούλγαριν νὰ ἐγείρῃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου
 Σπυρίδωνος, λέγει τὸ ἀνωτέρω δουρικὸν γράμμα, ὅτι ἐκεῖτο ἐκτὸς τοῦ ἐξωπο-
 λίου τῶν Κορυφῶν, παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου. Ταῦτὰ ἀναφέρων καὶ
 ὁ Μαρμορᾶς (σελ. 263) προσθέτει, ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος
 ἐκτίσθη πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ἥτις, ὡς προηγουμέ-
 νως ἐσημειώσαμεν, ἐκεῖτο ἀπέναντι τῆς Βασιλικῆς Πύλης. Ἐκ τούτων
 λοιπὸν γίνεται δῆλον ὅτι ἡ ὑπὸ Σταματίου τοῦ Βουλγάρου οἰκοδομηθῆ-
 σα ἐκκλησία, ἐκεῖτο κατὰ τὸ μέρος τῶν πρὸς τὸ νέον φρούριον προμαχώ-
 νων τῆς ἐνεστώσης πόλεως, καὶ ὄχι βέβαια ἐκεῖ ὅπου σήμερον ὑπάρχει ἡ
 ἐν Σαῤῥόκῳ μικρὰ ἐκκλησία τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου, ἀρκούντως ἀπέχουσα τῶν
 ὀχυρωμάτων. Ὀφείλομεν πρὸς ἔτι νὰ μὴ σιωπήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι εἰς τὰς
 συμβολαιογραφικὰς πράξεις τῶν ἐφεξῆς χρόνων τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐ-
 κείνης, αἱ ἐκκλησῖαι τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ὑπάρ-
 χουσαι, ὡς ἴδωμεν, εἰς τὰ μέρη τοῦ Σαῤῥόκου, λέγονται κεῖναι ἐν τῷ
 ἐξωπολίῳ τῶν Κορυφῶν. Τοῦτο φαίνεται ἀντιφάσκον πρὸς τὰ λεγόμενα ἀ-
 νωτέρω, ἂν δὲν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἐξωπόλιον τῶν Κορυφῶν δὲν εἶχε τε-
 ταγμένον ὄριον, ὥστε ἡ συνήθεια ἐξέτεινε τὴν ἐπωνυμίαν αὐτοῦ περισσό-
 τερον παρ' ὅσον ἐννοεῖται ἐν τῷ προκειμένῳ δουρικῷ γράμματι, ἐνθα ἡ θέ-
 σις Κουκωναρία λέγεται κειμένη ἐκτὸς τοῦ ἐξωπολίου τῶν Κορυφῶν. Τὸ
 δὲ προμνησθὲν ἔγγραφον τοῦ ἔτους 1613, σωζόμενον ἐν τῇ τοῦ Ἁγίου ἐκ-

χαλῆ εἰς Βρηγοῦνι, κειμένη ἐν τῷ ἐξωπολίῳ τῶν Κορυφῶν, καὶ διὰ πολλῶν θαυμάτων ὑπερεδοξάσθη, ἀφ' ὅτου μετηνέχθη εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ῥηθέντος παπᾶ, ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ᾧ μάλιστα ἐν ἧ θέσει σκοπεύει οὗτος νὰ κτίσῃ τὴν ῥηθεῖσαν ἐκκλησίαν, ὁ προμνησθεὶς κύριος παπᾶ Φίλιππος, πενθερὸς αὐτοῦ, ὡς ἐκ παραχωρήσεως εἰς αὐτὸν ποτὲ γενομένης, ὑπὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ περιφανεστάτου κυρίου Βενεδίκτου Πισαύρου, Γενικοῦ Καπιτάνου τῆς θαλάσσης, ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ οἰκοδομήσῃ ἐκεῖ, καὶ ἀφοῦ οἰκοδομηθῆ αὕτη, νὰ δυνηθῆ νὰ μετακομίσῃ εἰς αὐτὴν τὸ σῶμα τοῦ ῥηθέντος Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὁμοῦ μετ' ἄλλων τινῶν λειψάνων ἁγίων τὸν ὁποῖον τόπον, δυνάμει τῆς εἰρημένης παραχωρήσεως, καθιέρωτε, καὶ ἐκεῖ τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν ἤρξατο οἰκοδομεῖν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παραχώρησις αὕτη οὐδέποτε κατετέθη εἰς γραφὴν, ἔπαυσεν οὗτος ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς, μέχρις οὔ παρὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς κυρίου Ἰωάννου Βαρβαδίκου, διὰ τὸ ἐκλαμπρότατον Δουκικὸν Κράτος, τότε Συνδίκου, Προβλεπτοῦ καὶ Συνηγόρου τῆς Ἀνατολῆς, ἐπέτραπη πάλιν εἰς αὐτὸν τὴν αὐτὴν οἰκοδομὴν νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἀλλὰ προληθθεὶς ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα καταλύοντος θανάτου, δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ αὐτήν. Πρὸς τούτοις ἡ εὐσεβὴς αὕτη πόλις, διὰ τῶν ἑαυτῆς πρέσβειων, ἠτήσατο παρὰ τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Κράτους, ὅπως τελειωθῆ ἡ οἰκοδόμησις τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. Ἡμεῖς δὲ, σκεπτόμενοι, ὅτι ἰδιαίτερα μέριμνα τοῦ Γαληνοτάτου ἡμῶν Κράτους ὑπῆρξε πάντοτε τὸ δοξάζειν τὸν Ὑψιστον καὶ Παντοδύναμον Θεὸν ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ τὸ παντοίαις τιμαῖς καὶ ἄκρα εὐσεβείᾳ τὰ τούτων λείψανα γεραίρειν, καὶ μῆτε δαπανῶν, μῆτε πόνων ὑπὲρ τῆς αὐτῶν προσκυνήσεως φειδεσθαι, λαβόντες ἀρίστας περὶ τῶν ἄνω ζητηθέντων πληροφορίας, καὶ ἐπιγινόντες τὴν μεγί-
κλῆσιᾳ λέγει, ὅτι ἡ θέσις Κουκουναρία ἦτο εἰς τὰ μέρη τοῦ Σαρρόκου, καὶ ὅτι ἡ ἐκκλησία ἐκείνη κατεστράφη διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου φρουρίου.

στην εὐλάβειαν τοῦ λαοῦ τούτου, πρὸς τὸν μακάριον καὶ Ἅγιον Σπυρίδωνα, οὗτινος ταῖς ἀξιομισθίαις καὶ ἀντιλήψεσι παρὰ τῶ Ἀρίστῳ καὶ Μεγίστῳ Θεῷ, ὁσημέραι αὐξάνει εἰς εὐδαιμονίαν, συμμορφούμενοι πρὸς τὰς ἄλλοτε γενομένας παραχωρήσεις, παρὰ τε τοῦ περιφανεστάτου κυρίου Βενεδίκτου Πισαύρου, τότε Γενικοῦ Καπιτάνου τῆς θαλάσσης, καὶ τοῦ προμνησθέντος μεγαλοπρεποῦς κυρίου Ἰωάννου Βαρβαδίκου, Συνδίκου κ.τ.λ. τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ Ἰουνίου 1522, καὶ ἐπὶ τέλος τοῖς πρέσβεσι τῆς προμνησθείσης πιστοτάτης ταύτης πόλεως, παρὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Κράτους, ἐν ἔτει 1524, δυνάμει τῆς ἡμετέρας ἐξουσίας, διὰ τοῦ παρόντος, χορηγοῦμεν πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὸν ἀνωμνησθέντα κύρ Σταματέλλον Βούλγαριν νὰ κτίσῃ ἐν τῇ ἀνωειρημένῃ θέσει, λεγομένη Κουκωναρία, ἐκτὸς τοῦ ἐξωπολίου τῶν Κορυφῶν, παρὰ τὴν ὁδὸν Ἁγίου Λαζάρου, τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν, εἴτε ἐναρχθεῖσαν ν' ἀποπερατώσῃ καὶ ἐγκαινιάσῃ αὐτὴν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, μεθ' ὅλων τῶν εἰς τοὺς θεμελιωτὰς τῶν ἐκκλησιῶν ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῆς συνθητικῆς χορηγουμένων τιμῶν, δικαιωμάτων καὶ ἀποφορῶν· τηρουμένων ὅμως πάντοτε τῶν συνταγμάτων καὶ θεσπισμάτων τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς τε Ῥωμαϊκῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα διὰ τῶν παρόντων ἡμῶν γραμμάτων οὐδαμῶς ἐννοοῦμεν ν' ἀθετήσωμεν διὰ τινος παραχωρήσεως. Πρὸς πιστοποίησιν τῶν ὁποίων κ.τ.λ.

Ἐδόθη ἐν Κορυφοῖς, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ Δεκεμβρίου 1527.

Νικόλαος Βραγαδῖνος, Βάϊλος καὶ Καπιτάνος Κορυφῶν.

Φαντῖνος Βιάρος, Σύμβουλος Κορυφῶν.

Ἰωάννης Κανάλιος, Σύμβουλος Κορυφῶν.

Φαίνεται λοιπὸν ἐκ τοῦ θεσπίσματος τούτου, ὅτι ἡ μνησθεῖσα τῶν Κερκυραίων πρεσβεία, ἥτις ἐστάλη προηγουμένως εἰς Βενετίαν, ὑπὲρ τῆς οἰκοδομήσεως ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου, οὐδὲν ἐπέτυχεν, ὡς, ὡς ἐν τῷ

άνωτέρω γράμματι δηλοῦται, ὑπεχρεώθη Σταμάτιος ὁ Βούλγαρις νὰ οἰκοδομήσῃ αὐτὴν ἐξ ἰδίων· ἀπέβη δὲ ἡ ἐκκλησία μῆκους δεκατεσσάρων ὀργυιῶν, πλάτους ἕξ, καὶ εἶχεν ὑπὲρ τὰς εἴκοσι ἐπτὰ ὀργυιάς περιβόλου, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ δελτίου τοῦ ἔτους 1577 (11) ἐπὶ τοῦ πρόβλεπτοῦ Κωνταρίνη, ὅπερ κατωτέρω θέλει καταχωρισθῆ. Ἀφοῦ λοιπὸν αὕτη συνεπληρώθη, ἠθέλησαν οἱ κτήτορες νὰ μεταφέρωσιν εἰς αὐτὴν τὸ περιχλεῆς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος λείψανον, ὄν, ὡς εἴπωμεν, ἐναποτεθειμένον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ. Τοῦτο ὅμως δυσηρέσται τοὺς τότε συνδίκους, οἵτινες ἐθεώρουν καταλληλότερον νὰ εὐρίσκηται ὁ Ἅγιος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ταξιάρχου, τῆς ὁποίας κτήτωρ ἦτο ἡ κοινότης, παρὰ ἐν ἐκκλησίᾳ κτισθείσῃ ὑπὸ Σταματίου τοῦ Βουλγάρεως, ἐνθα οὐδὲν δικαίωμα εἶχεν ἡ κοινότης. Προῆλθον ἐντεῦθεν οὐκ ὀλίγαι φιλονεικίαι, καὶ, καθυποβληθείσης τῆς διενέξεως εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς δικαιοσύνης, ἀφ' οὗ ἠγόρευσαν ἐκάτερα τὰ μέρη, ἡγοῦν ἀφ' ἑνὸς ἡ Μαρία, ἥτις, πενθερὰ οὔσα Σταματίου τοῦ Βουλγάρεως, ὑπέσχετο τὴν εἰς αὐτὸν προῖκα, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ σύνδικοι τῆς κοινότητος, ἀπεπέμφθησαν οὗτοι, καὶ ἀπεφασίσθη, ἵνα, κατὰ τὴν θέλησιν τῆς Μαρίας, μετενεχθῆ τὸ σεπτὸν λείψανον εἰς τὴν νεόκτιστον ἐκκλησίαν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἐκδοθεῖσα λατινιστὶ, εἶναι ἡ ἑξῆς.

(11) Ἰδομεν συμβόλαιον τοῦ ἔτους 1568 γεγραμμένον ὡς λέγει «Ἐσωθεν περιβόλου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος».

Ἐν ἔτει χιλιστῶ πεντακοσιοστῶ τριακοστῶ πρώτῳ, ἡμέ-
ρα εἰκοστῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου. Ἡ περιφανεστάτη
Κυβέρνησις, ἐδρεύουσα ὡς δικαστήριον, ἵνα δικάσῃ κατὰ τὴν
τεταγμένην ὥραν τῶν κρισολογιῶν. Ἀκούσασα τὴν κυρὰ Μάρ-
ρω, χῆραν τοῦ ποτὲ Φιλίππου τοῦ Καλοχαιρέτου, ἥτις ἐξέ-
θηκε καὶ ἐξητήσατο ὡς ἔχουσα δικαιοδοσίαν ἐπὶ τοῦ ἁγίου
σώματος ἤτοι λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, νὰ μεταφερ-
θῇ ὅσον τάχιστα τὸ ῥηθὲν σῶμα, εἰς τὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ αὐ-
τοῦ Ἁγίου ἀφιερωθεῖσαν καὶ οἰκοδομηθεῖσαν ἐκκλησίαν· ἐναν-
τιουμένων δὲ τῶν ἐντιμωτάτων Συνδίκων τῆς Κοινότητος,
καὶ τέλος δι' ἀγωγῶν καὶ δι' ἀναφορᾶς ἀντιτεινόντων, ἰδοῦσα
τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν προσαχθέντα ἔγγραφα, καὶ λα-
βοῦσα ἅπαντα ὑπ' ὄψιν ἀπεφάνθη, ὅπως, ὅταν θελήσῃ ἡ ῥη-
θεῖσα κυρὰ Μάρω, μετακομισθῇ τὸ αὐτὸ ἅγιον σῶμα εἰς τὴν
ἐκκλησίαν αὐτοῦ, ἥτις κεῖται εἰς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην
Κουκωναρίαν, μηδαμῶς ἐμποδίζοντος τοῦτο τοῦ κυρίου Βαί-
λου καὶ Καπιτάνου.

Ἰερώνυμος Βιδέλλης, Καγκελλάριος, ὑπέγραψεν.

Ἐκ τῆς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ μετηνέχθη λοι-
πὸν τὸ ἅγιον λείψανον εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν,
ἀκόντων τῶν συνδίκων καὶ ἐκτελουμένης οὕτω τῆς
ἀποφάσεως. Ἐξηκολούθησε δὲ Σταμάτιος ὁ Βούλ-
γαρις, ἐν τῇ ἡσυχῳ αὐτοῦ πατρωνείᾳ, διαθέτων, ἐπι-
σκευάζων καὶ συνομολογῶν, ὡς οἰκοδομητῆς καὶ
κτήτωρ τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας, ὅπερ προκύπτει ἐκ
πλείστων συμβολαίων τοῦ ἔτους 1541, τῇ 16 Νοεμ-
βρίου, εἰς τὰς πράξεις Πέτρου Βραγιανίτου, καὶ τοῦ
ἔτους 1543, τῇ 17 Ἰουνίου, εἰς τὰς πράξεις Ματ-
θαίου Παραστάτου. Ἄς ἐπιτραπῇ εἰς ἡμᾶς νὰ κατα-

χωρίσωμεν ἐν μόνον τῶν συμβολαίων, παραλείπον-
τες, συντομίας χάριν, τὰ ἄλλα.

† α φ μ α'. ἡμέρα 5'. μηνὸς Νοεμβρίου, Ἰνδικτιῶνι ιε'.
Ἐμπροσθεν τῆς πύλης τῆς ἐνδόξου μονῆς τῆς Ἀγίας Πα-
ρασκευῆς. Κύρ Θεόδωρος Ζαγορίτης, παρῶν σωματικῶς, ἐ-
κουσία του βουλῆ καὶ θελήσει ὠμολόγησεν, ὅτι τὸν τόπον
ὁποῦ ἔχει ὑπὸ σολδιατικοῦ ὀνόματος, ἀπὸ τὸν ποτὲ μισερ
Λοῦκα Πετριτῆ, πλησίον τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἀγίου
Θαυματοουργοῦ Σπυριδωνος, καὶ πλησίον τοῦ κήπου τοῦ ποτὲ
Στέφου Ἐπακτίτη, καὶ πλησίον τῆς στρατας, τὸ μάκρος ὀρ-
γυίαις ἕξη καὶ τὸ πλάτος ὀργυίαις τέσσερεις, ἤγουν ἀρχίζον-
τας τὸ μάκρος ἀπὸ τὴν ἐλαίαν, ὁποῦ ἦτον τὸ καμπαναρεῖον,
καὶ καθὼς ὑπάγει ἢ ἐκκλησία, καὶ τὸ πλάτος ἀπὸ τὴν ἐλαίαν
καὶ πρὸς τὸν κήπον τοῦ ῥηθέντος Στέφου· καὶ ἐπειδὴ εἰς
τὸν αὐτὸν τόπον ἔγιναν θαφαί, τὴν σήμερον δὲ ἐ ῥηθείς κύρ
Θεόδωρος, ἐκουσία του βουλῆ καὶ θελήσει, ἐσυμφώνησε μὲ
τὸν παρόντα κύρ Σταματέλον Βούλγαρη, κτήτορα καὶ οἰκοκύ-
ρη τῆς εἰρημένης σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἀγίου Σπυριδωνος,
καὶ ῥεοντζιάρει, παραδίδει καὶ ἐλευθερώνει πρὸς τὴν αὐ-
τὴν εἰρημένην σεβασμίαν μονὴν τοῦ Ἀγίου Σπυριδωνος,
ὅλον τὸν αὐτὸν εἰρημένον τόπον ὀργυίαις ἕξη τὸ μάκρος καὶ
τέσσερεις τὸ πλάτος, ὡς ἄνωθεν, τοῦ ἔχειν αὐτὸν ἢ ῥηθεῖσα
σεβασμία μονὴ ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, πάντα μὲ
τὸ βάρος τοῦ σολδιατικοῦ αὐτοῦ· ὀφείλοντας ὁ ῥηθείς κύρ
Σταματέλος, διὰ μέρος τῆς ῥηθείσης σεβασμίας μονῆς, νὰ
πληρῶνῃ καὶ τὰ σολδιατικά τῶν χρόνων τῶν ἀπερασμένων,
ἀπὸ τὸ σέδιο καὶ ἐδῶ, ὁποῖα πληρῶνει τὸ κατ' ἔτος ἄσπρα
δεκασοκτώ· καὶ οὕτως ἐσυμφώνησαν καὶ ἔμειναν εὐχαριστη-
μένοι ὑπὸ μαρτυρίας κύρ Νικολοῦ Ἀντωνάτου· Καλοῖωάννου
Μέξα· καὶ κύρ Στέφου Τορνίκη.

Ἱερεὺς Πέτρος Βραγιανίτης καὶ νοτάριος, ἔγραψα

Ὅτε δὲ, κατὰ τὸ ἔτος 1537, ὁ σουλτάνος Σου-
λεϊμάν ἐπῆλθεν εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Κερκύρας,
ἐπὶ σκοπῶ νὰ κυριεύσῃ αὐτήν, καὶ ὁ πασσᾶς Λούφ-
τῆς καὶ ὁ Βαρβαρόσσας, διὰ σιδήρου καὶ πυρός,
δηώσαντες τὴν νῆσον, ἀπήγαγον εἰς αἰχμαλωσίαν
πολυπληθεῖς Κερκυραίους, ὧν ὁ ἀριθμὸς κατὰ μὲν
τὸν Γουάτζον συνεποσοῦντο εἰς 16,000 ψυχῶν,
κατὰ δὲ τὴν εἰς Βενετίαν κερκυραϊκὴν πρεσβείαν
τοῦ ἔτους 1442, εἰς 20,000, οἱ δύο τῆς πόλεως
ταύτης προβλεπταί, ὁ μὲν τακτικὸς, Σίμων Λέων,
ὁ δὲ ἔκτακτος, Ἀλοΐσιος Δὰ Ῥίβα, ἐφρόντισαν πρὸ
πάντων ἵνα ἐξασφαλισθῇ κατὰ τῶν βαρβαρικῶν ἐπι-
δρομῶν τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ Ἀγίου. Ἐναπετέ-
θη λοιπὸν τοῦτο ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῶν Ἀγίων
Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων (12) ἐντὸς τοῦ
παλαιοῦ φρουρίου, ἔνθα ἐπίσης προσέφυγεν ἡ οἰ-
κογένεια τοῦ Βουλγάρεως καὶ αἱ τῶν ἐφημερευόν-
των ἱερέων. Ἀφ' οὗ δὲ, διὰ τῆς εὐκλεοῦς μεσιτεύσεως
τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, ἐλύθη ἡ πολιορκία, τὸ σεπτὸν
αὐτοῦ λείψανον μετηνέχθη πάλιν, μετὰ μεγίστης πομ-
πῆς, εἰς τὸν πρῶτον αὐτοῦ ναόν. Ὁ δὲ Σταμάτιος
ὁ Βούλγαρις ἐξηκολούθησεν ἐν τῇ ἡσυχῳ αὐτοῦ
πατρωνείᾳ, μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ, ὅτε ἐν-
ταφιάσθη ἐν τῷ διὰ τοὺς κτήτορας διορισθέντι μνη-
μείῳ, κειμένῳ νῦν ἔμπροσθεν τοῦ καταπετάσματος

(12) Δὲν σώζονται ἐν τῷ Χαρτοφυλακίῳ ἔγγραφα τοῦ παρεκκλησίου τῶν
Ἀγίων Ἀναργύρων, ὥστε ἀγνοοῦμεν πότε τοῦτο κατεστράφη.

μεταξὺ τῆς ὠραίας πύλης καὶ τῶν στυλίσκων μετὰ τῆς ἐπομένης ἐπιγραφῆς Monumentum familiae Bulgari Juspatronatorum Ecclesiae S. (13).

Ἀπέλιπε δὲ ὁ Σταμάτιος τέσσαρας ἄρρενας υἱοὺς, Νικόλαον, Ἀρτέμιον, Φίλιππον καὶ Ἀνδρέαν, ὧν οἱ δύο ἀφιερώθησαν εἰς τὴν ἱερωσύνην (14).

Προβεβηκυῖα οὖσα τὴν ἡλικίαν ἡ Ἀσιμίνα ἐνόμισε φρόνιμον νὰ προβλέψῃ ἵνα ἡ οὐσία αὐτῆς,

(13) Ἐννοητέον ἐνταῦθα, ὅτι ὁ Σταμάτιος ἐνταφιάσθη ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ κτισθείσῃ ἐκκλησίᾳ, εἰς τὴν θέσιν Κουκωναρίαν, εἰς τὸν διὰ τοὺς κτήτορας διωρισμένον τάφον, ὅτι δὲ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν ἐκκλησίαν, ἥτις ἐκτίσθη μετὰ ταῦτα, κατεδαφισθείσης τῆς ἐν τῇ Κουκωναρίᾳ, ὁ διὰ τοὺς κτήτορας τάφος ὑπάρχει μετὰ τῆς ὠραίας Πύλης καὶ τῶν στυλίσκων, φέρων τὴν ἀνωτέρω λατινικὴν ἐπιγραφὴν, ἥτις μεθερμηνεύεται οὕτω· Μνημεῖον τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, Κτητόρων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου. Ἡ ἐπιγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἀναγινώσκεται πλέον, διότι ἡ ἐπιφάνεια τῆς πλακῆς καθ' ἑκάστην κατατρίβεται ὑπὸ τὰ βήματα τῶν εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἁγίου ἐρχομένων εὐσεβῶν. Ταῦτα μὲν περὶ τοῦ τάφου· περὶ δὲ τοῦ χρόνου τῆς τελευτῆς τοῦ Σταματίου, τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνησθέντι συμβολαίῳ τὸ ἔτος 1543 εἰς τὰς πράξεις Ματθαίου τοῦ Παραστάτου, ὁ Σταμάτιος παρουσιάζεται ὡς ἐν τῶν συμβαλλομένων μερῶν· ἴδομεν ὅμως εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Ἰωάννου Μπούμπλια, τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1566, τὴν Ἀσιμίναν διατάττουσαν περὶ τῶν ἑαυτῆς πραγμάτων ὡς χήρα τοῦ Σταματίου καὶ ἀναφερομένην εἰς διαθήκην, τὴν ὁποίαν αὕτη ἔκκαμε πρὸ δύο ἡμερῶν, εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Στέλλιου Ρίικην· ὁ Σταμάτιος ἔζη λοιπὸν βέβαια μέχρι τοῦ ἔτους 1543· εἶχεν ὅμως ἀποθάνει πρὶν τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1566, καὶ πιθανῶς ἔτη τινὰ πρότερον. Σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι αἱ πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Στέλλιου Ρίικην, δὲν σώζονται ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ Κερκύρας, εἰμὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1570 καὶ ἐφεξῆς.

(14) Εἰς συμβολαιογραφικὰς πράξεις τοῦ ἔτους 1564 ἀναφέρεται ἡδὴ Νικόλαος ὁ Βούλγαρις ὡς ἱερεὺς· ὁ Ἀνδρέας ἀναφέρεται ὡς ζῶν εἰς τὴν μνησθεῖσαν συμβολαιογραφικὴν πράξιν τῆς Ἀσιμίνης ἐν ἔτει 1566.

καὶ μάλιστα ὁ τὴν αὐτῆς προῖκα ἀποτελῶν ἱερός
θησαυρός, μὴ περιέλθῃ, ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀπογόνων
αὐτῆς, εἰς ὄντινα αὕτη δὲν ἐσχόπευε. Διὰ τοῦτο λοι-
πὸν, ἄνευ ἀναβολῆς, ὑγιῆς οὔσα τὸ σῶμα καὶ τὸ
πνεῦμα, ἐκάλεσε παρ' αὐτῇ τὸν δημόσιον συμβο-
λαιογράφον Κερκύρας, Ἰωάννην Μπούμπλιαν, καὶ
συνέταξε τὴν ὀριστικὴν αὐτῆς διαθήκην, καταλεί-
πουσα κληρονόμους τοὺς δύο αὐτῆς υἱοὺς, ἱερεῖς
Ἀρτέμιον καὶ Νικόλαον, διότι ὁ Φίλιππος καὶ ὁ
Ἀνδρέας εἶχον προαποθάνει λαϊκοὶ, διέθεσε δὲ τὴν
ἐκκλησίαν αὐτῆς, καὶ τὸ θαυματουργὸν λείψανον
ὡς παντοτεινὸν καταπίστευμα ἐν τῇ οἰκογενεῖα τῶν
Βουλγάρεων, μὴ δυνάμενον νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ἄλ-
λους, ἀλλὰ ἀπολαυόμενον ταύτοχρόνως ὑπὸ μόνῃς
τῆς οἰκογενείας ἐκεῖνης.

Ἡ διαθήκη αὕτη, θεωρουμένη δικαίως ὡς νόμος,
φαίνεται εἰς τὰς πράξεις τοῦ εἰρημένου συμβολαιο-
γράφου· εἶναι δὲ ἡ ἐξῆς.

† α φ ο α'. ἡμέρα κέ. τοῦ Νοεμβρίου μηνός. Ἐσῶθεν ὁσ-
πιτίου ἐμοῦ νοταρίου τοῦ ὑπογεγραμμένου, ἐν τῇ ἐξωπολίφ
τῶν Κορυφῶν, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος (15).

(15) Λί συμβολαιογραφικαὶ πράξεις τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐκεῖνης φέ-
ρουσι τὰ ὀνόματα τῶν περιοχῶν ἐν αἷς συνετάχθησαν. Ἰδομεν συχνάκις
ἀναφερομένην τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, τὴν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου,
καὶ τὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐπικληθείσας ἐκ τῶν ὁμωνύμων αὐ-
ταῖς ἐκκλησιῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρει ἡ παροῦσα ἔκθεσις. Ἐκ συμβολαίου
τινός τοῦ ἔτους 1563 ἐξάγεται ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου
ἦτο τὸ ἐ μ π ο ρ ε ἴ ο ν τῶν Κορυφῶν. Ἐτέρον συμβόλαιον τοῦ ἔτους
1569 ἀναφέρει τὰ Ἰ ο υ δ α ἱ κ ἄ μ ν ἡ μ α τ α, ὡς θέσει κειμένην ἐν τῇ

Κυράτσα Ἀσιμίνα, θυγάτηρ τοῦ ποτὲ παπᾶ κὺρ Φιλίππου Καλοχαιρέτου, καὶ συμβία τοῦ ποτὲ μισὲρ Σταματέλου Βούλγαρη, παροῦσα σωματικῶς, ὑγιῆς οὔσα σῶμα καὶ νοῦν, χάριτι τοῦ παντοδυναμοῦ Θεοῦ, κατενώπιον τῶν παρόντων παρ' αὐτῆς κεκλημένων μαρτύρων, δῆλον, μισὲρ Τζάνη τοῦ Μπαμπούρη καὶ μισὲρ Ἀντωνίου Ἀντωνάτου, ὡμολόγησε καὶ εἶπεν· ὅτι ἐπειδὴ ὑπάρχει γυνὴ ἐν τῷ ἅμα γηραλαίᾳ, καὶ φοβηθεῖσα μήπως ὁ θάνατος ἐν αὐτῇ αἰφνιδίως ἔλθῃ, καὶ τὰ παντοῖα αὐτῆς, καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος μείνῃ ἀδιόρθωτος, καὶ σκάνδαλα καὶ μάχαις εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς διαμείνωσιν, ὡς οἰκοκυρὰ ὅπερ ἐστὶ τοῦ ἀνωγεγραμμένου ναοῦ, κατ' ἀρχὰς εἶπε· θέλω ὅτι ἀπὸ τῆν σήμερον καὶ ἕως τέλους ζωῆς μου οἱ δύο μου υἱοί, οἱ ἱερεῖς παπᾶ κὺρ Νικόλαος καὶ παπᾶ κὺρ Ἀρτέμιος ὁ Βούλγαρης, νὰ ὦσι καὶ οἱ δύο καὶ ἠύριτικῶνται εἰς τὴν ἀνωθέν μου ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος καθὼς κάτωθεν ἐγὼ διορθῶν καὶ ὅστις ἐξ αὐτοὺς οὐδὲν εὐχαριστηθῇ, καὶ οὐ σταθῇ εἰς ἐκεῖνα, καθὼς κάτωθεν θέλω διορθῶσω, νὰ ἔναι ἀμέτοχος τέλεια τελείως ἀπὸ τῆν ἀνωθέν μου ἐκκλησίαν καθὼς καὶ ἓνας ξένος· καὶ γὰρ θέλω νὰ εὐρίσκωνται εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὅτι ὁ καθεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ ἠύρισκεται καὶ ἐφημερῇ τὴν ἀνωθεν ἐκκλησίαν, νύκτωρ καὶ ἡμερῶς, ἅπασαν τὴν καθημερινὴν ἀκολουθίαν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, τὴν ἐβδομάδα του, ποιῶντας καλὰ καὶ τίμια, καὶ κρατῶντας καὶ τὰ βιβλία, ἀσῆ-

περιοχῇ τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος. Ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι αἱ ταφαὶ τῶν Ἑβραίων ἦσαν ἔκτοτε εἰς τὰ μέρη τοῦ Σαρρόκου, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἀδράμπε, ὅπου καὶ νῦν εὐρίσκονται· ὥστε δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ περιοχὴ τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος ἐγεινίαζε πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀδράμπε, ἥτις, ὡς ἐπίσης ἡ περιοχὴ τῶν Γαστράδων, καὶ ἡ τῆς Γαρίτσας, ἀναφέρεται συχνάκις εἰς τὰ τότε συμβόλαια. Ἄφοῦ, διὰ τὴν ἀνάγειν τῶν ὀχυρωμάτων, κατεστράφησαν ὑπὲρ τὰς δισχιλίαις οἰκίας εἰς τὰ μέρη τοῦ Σαρρόκου, αἱ περιοχαὶ ἐκεῖναι, αἵτινες ἀφέθησαν ἐκτὸς τοῦ περιθόλου τῶν τειχῶν, ὑπέστησαν σημαντικὴν μείωσιν.

μιον καὶ ἱερὰ σκευὴ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας εἰς φύλαξιν καὶ τιμὴν, ὡς δεῖ καὶ χρέος ἐστὶ τῶν τιμίων καὶ καλῶν ἱερέων, κυβερνεῖν καὶ φυλάττειν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν· ἥτις ἀρχὴ τοῦ καιροῦ νὰ ἔναι, καὶ ἐννοῆται ἡ παροῦσα ἐβδομάς τοῦ παπᾶ κὺρ Νικολάου, ὡς πρώτου ἱερέως, καὶ ὁ παπᾶς κὺρ Ἀρτέμιος νὰ παραλάβῃ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐβδομάδος αὐτοῦ τὸ Σάββατον τὸ πρῶτὸ, ὁποῖον ἐστὶ πρώτη τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τοῦ νῦν ἐρχομένου· καὶ οὕτως πάλιν τελειώωντας ἡ ἐκεῖνου ἐβδομάς νὰ παραλαβῆν πάλιν ὁ ῥηθεις παπᾶ κὺρ Νικόλαος, τὸ μέλλον ἔρχεσθαι Σάββατον τὸ πρῶτὸ ποιῶντας καὶ ὁ καθεις ἐξ αὐτοῦς, ὁ εἷς τοῦ ἐτέρου ὁμολογίαν ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα τῆς ἐκκλησίας ὁποῦ θέλει ἔχει εἰς τὰ χέρια του, τόσον ἀσήμε, ὅσον καὶ πᾶν ἕτερον τὴν κάθε τελείωσιν τοῦ καθενὸς τῆς ἐβδομάδος· καὶ ἐπειδὴ ἀνάμεσα ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰσὶν αἱ Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ ἑορταὶ καὶ τὰ τῶν ψυχῶν Σάββατα, ἵνα μὴ παραπονῆται ὁ εἷς ἐκ τῶν ἕτερον, καὶ ἐστὶ πλεονεξία ἐν αὐτοῖς, θέλω, ὅτι ὅλαι αἱ Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ ἑορταὶ ὅλου τοῦ χρόνου καὶ ψυχρὰ Σάββατα, καὶ ὅσαις ἡμέραις τὸ ἡγιασμένον καὶ τιμιώτατον λείψανον τοῦ Ἀγίου καὶ Θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος θέλει εἶσθαι ἔξω, τόσον ταῖς ἀγίαις ἡμέραις τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως, ὅσον καὶ ταῖς ἡμέραις τῆς ἀγίας μνήμης αὐτοῦ, τὸν Δεκέμβριον μῆνα, νὰ εἶναι καὶ οἱ δύο ὁμοῦ εἰς τὴν ἀνωθεν ἐκκλησίαν, καὶ ψάλλωσι τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ, κατὰ τὴν τυχοῦσαν ἑορτὴν, ὁμοθυμαδὸν, καὶ νὰ βάνωσιν εἰς ἓνα τόπον κεκλεισμένον τὸ εἶτι ἐξαποστείλῃ ὁ Θεὸς, τόσον λειτουργίας, ἢ γουὸν πρόσφορα, λειτουργικὰ, παράκλησαις, καὶ πᾶν ἕτερον ἄλλο, ἔχοντας καὶ τὸν φόβον τοῦ δικαιοτάτου Θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῶν, μὴ ἀδικεῖν ἢ κρύπτειν ὁ εἷς τὸν ἕτερον· καὶ τελειώωντας ἡ τυχοῦσα ἑορτὴ, ἢ τὸ ψυχρὸ Σάββατον, πάλιν νὰ τελειώωσιν τὴν ἐβδομάδα του τελειᾶν, οὗτινος θέλει λείπεται· καὶ ἀπὸ εἶτι ἀποστείλῃ ὁ μισθαποδότης

Θεός, εἰς τὴν ἀνωθέν μου ἐκκλησίαν, διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου, τόσον εἰς τὴν ἑβδομάδα τοῦ καθενὸς ἱερέως, μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς, ἀπὸ πρόσφορα, λειτουργικὰ, παράκλησαις, τάματα, ἤγουν προφήτα, κηρία τῶν λειψάνων, καὶ πᾶν ἕτερον ἄλλο, εὐγάνοντας τὴν κάσσαν, ὅποια θέλω νὰ εἶναι ἰδία μου, ὅσον δηλονότι καὶ ταῖς δεσποτικαῖς ἡμέραις, ψυχασάββατα καὶ ἑορταῖς, ὅποια θέλω νὰ εἶναι κεκλησιμένα, καὶ τελειώνοντας ἡ ἑορτὴ νὰ τὰ ἀνοίγωμεν ὁμοῦ καὶ οἱ τρεῖς, νὰ ἐμοιράζωσιν οἱ ἀνωθέν μου υἱοὶ οἱ ἱερεῖς τὸ ἥμισυ ἀπὸ ὅλον εἰς τὸ μέσον τους, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ νὰ εἶναι ἰδικό μου μοναχῆς· τὸ δὲ ἔξοδον τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου, τὴν Λαμπρὰν καὶ τὸν Δεκέμβριον, κατὰ τὸ ἔθος, νὰ εἶναι καὶ ἐννοῆται εἰς τὸ μέσον μας, ἤγουν νὰ δίδω ἐγὼ μόνη τὸ ἥμισυ, καὶ οἱ αὐτοί μου δύο υἱοὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ οἱ δύο· ἐμοίως δὲ καὶ τὸ εἶτι βάρος σολδιατίκου πληρώνει ἡ αὐτὴ ἐκκλησία εἰς πᾶσα τρόπον νὰ εἶναι εἰς τὸ μέσον μας καθὼς καὶ ὁ ἔξοδος τῶν ἑορτῶν· τὸ δὲ εἰσόδημα τῶν ὑποστατικῶν τῆς ἐκκλησίας, τόσον ἀπὸ λάδι, κρασί καὶ πᾶν ἕτερον, νὰ εἶναι εἰς τὸ μέσον μας ὡς ἀνωθεν ἤγουν ἐγὼ μόνη τὸ ἥμισυ καὶ αὐτοὶ οἱ δύο τὸ ἕτερον ἥμισυ· καὶ οὕτως θέλω νὰ εἶναι καὶ ἠύρισκωνται κατὰ τὴν διόρθωσιν καὶ γνώμην ὡς ἀνωτέρω εἶρηκα· μέχρι τῆς ἐμῆς ἀποδιώσεως. Καὶ ὅταν ὁ παντοκράτωρ Θεὸς θελήσῃ καὶ ἀποτύχῃ τῆς παρουσίας ζωῆς, θέλω καὶ ὀρίζω διὰ τῆς παρουσίας μου διορθώσεως καὶ τελευταίας διαθήκης, κόπτοντας καὶ ἀλλοιῶνοντας πᾶσαν ἑτέραν γραφὴν, ζωντόβουλον καὶ διαθήκην ἀπερασμένην, μόνον ἡ παροῦσα νὰ ἔχῃ τὸ ἰσχυρόν· θέλω δηλονότι καὶ ὀρίζω, ὅτι οἱ ἀνωθέν μου δύο υἱοὶ οἱ ἱερεῖς παπᾶ κύρ Νικόλαος καὶ παπᾶ κύρ Ἀρτέμιος νὰ εἶναι καὶ ἠύρισκωνται, εἰς τὴν ἀνωθέν μου ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, εἰς τὸν αὐτὸν ὁμοιον τρόπον ὡς ἀνωθεν, ὁ καθείς τὴν ἑβδομάδα του, εὐγάνοντας ταῖς δεσποτικαῖς καὶ Θεομητορικαῖς ἑορταῖς τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ ἢ ψυχασάββατα, νὰ

εἶναι καὶ ψάλλωσιν ὁμοθυμαδὸν, ἔστοντας εἰς κοῦστοδίαν καὶ φύλαξιν τὰ εἶτι ἐκεῖνα ἐξαποστείλῃ ὁ Θεὸς τότε, ἔχων πάλιν τὸν φόβον τοῦ δικαιοτάτου Θεοῦ, καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῶν, μὴ ἀδικεῖν ὁ εἷς τὸν ἕτερον, μήτε ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον διὰ κανενὸς τρόπου, φυλάττειν δὲ καὶ κυβερνεῖν καὶ πάντα τὰ τῆς ἐκκλησίας, ὡσπερ καλοὶ καὶ τίμιοι ἱερεῖς, καὶ ποιεῖν ὁ εἷς πρὸς τὸν ἕτερον ὁμολογίαν πάντοτε, ὡς ἄνωθεν διορθῶνω, εἰς πάντα τὰ πράγματα τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, ἵνα μὴ εἰς ἀφανισμόν ἔλθωσι· καὶ τελειόνωντας ἡ ἑορτὴ τὸ εἶτι πέμψῃ ὁ Θεὸς, νὰ λαβαίνουν οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς τὰ ἥμισα ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα, τόσον ἀπὸ πρόσφορα, λειτουργικά, παράκλησαις, ὅσον καὶ εἶτι θέλει ἔλθῃ εἰς τὸ κουροῦπι, καὶ πᾶν ἕτερον ἄλλον, τὰ δὲ ἥμισα, τόσον ταῖς Δεσποτικαῖς ἑορταῖς καὶ ψυχασάββατα καὶ ἑορταῖς τοῦ Ἁγίου, ὅσον καὶ ταῖς καθημεριναῖς ἐβδομάδες τοῦ καθενὸς χρόνου, νὰ εἶναι τῶν τριῶν μου ἐγκονίων, ἡγουν τῆς Λάουρας, θυγατρὸς τοῦ ποτέ μου υἱοῦ Φιλίππου, καὶ τοῦ Ἰακώβου καὶ Μαρίας παιδίων τοῦ ἐτέρου μου ποτέ υἱοῦ Ἀνδρίου, νὰ ἐμοιράζουσι τὰ ἥμισα ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα, ἀνὰ τρίτα τὸ καθένα, τὸ καθένα τὸ μερτικότου ἴσια· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ εἶτι εἰσόδημα ἔχει ἡ αὐτὴ ἐκκλησία ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα νὰ ἔναι εἰς τὸ μέσον τῶν ἱερέων καὶ ἐγκονίων, ὡς ἄνωθεν· ἐξεκαθαρίζω καὶ τοῦτο, ὅτι θέλω τὸ καθημερινὸν ὅπου θέλει ἔρχεσθαι εἰς τὸ κουροῦπι, εὐγάνοντας ἕλαις ταῖς ἄνωθεν τοῦ χρόνου ἑορταῖς, νὰ ἔναι μόνον καὶ μοναχὸν πάντοτε καὶ αἰεὶ τῶν δύο μου ἐγκονίων μοναχῶν τοῦ ποτέ Ἀνδρέου, δῆλον τοῦ Ἰακώβου καὶ τῆς Μαρίας ἀδελφῆς αὐτοῦ· καὶ ἐὰν οἱ αὐτοὶ μου υἱοὶ οἱ ἱερεῖς καὶ τὰ δύο μου ἐγκόνια τοῦ ποτέ Ἀνδρέου τὰ παιδιὰ, ὁ Ἰακώβος καὶ Μαρίνα, θελήσωσι νὰ ᾄδωσιν τῆς Λάουρας τῆς ἐγκονίας μου, θυγατρὸς τοῦ ποτέ Φιλίππου τοῦ υἱοῦ μου, δουκάτα ἐκατὸν κορέντες, χωρὶς ἐκεῖνα ὅποια τῆς θέλω ἀφήσῃ ἐγώ, νὰ ἔναι ἡ αὐτὴ Λάουρα ἔξω ἐκ τῆς συντροφίας αὐτῶν παν-

τελῶς, καὶ αὐτοὶ ὅλοι ὁμοῦ νὰ ἔχωσι ἀναμέσον αὐτῶν τὸ μερ-
τικὸν ἐκείνης· εἰδέγε καὶ οὐδὲν θελήσωσι νὰ τῆς τὰ δώσουν,
νὰ στέχη εἰς ἐκεῖνα καθὼς ἐγὼ τὴν ἄφησα ἄνωθεν.

Ἔτι δὲ θέλω, ὅτι ἡ ἄνωθὲν μου ἐκκλησία, εἰς τὸν αὐτὸν
ὁμοιον τρόπον, ὡς καθὼς ἄνωθεν διορθῶνω, νὰ ὑπαγένη ἀπὸ
κληρονομίαν εἰς κληρονομίαν τοῦ γένους τοῦ ἐδικοῦ μου, ἤγουν
εἰς τὸ γένος τῶν Βουλγαρέων, τόσον ἀρσενικὰ, ὅσον καὶ θη-
λικὰ παιδιὰ τύχωσιν ἐκ τὸ αὐτὸ γένος τῶν Βουλγαρέων, ὃ
καθεὶς νὰ ἔχη τὸ μέρος του, καθὼς ἄνωθεν, καὶ οὐχὶ εἰς γέ-
νος ἄλλον γυναικὸς ἢ ἐτέρου προσώπου, παρ' ὃ εἰς τὸ γένος
τῶν Βουλγαρέων, θηλυκῶν καὶ ἀρσενικῶν· καὶ οὕτως θέλω
νὰ διαγώνται πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν μου ἐκκλησίαν τοιοῦτο-
τρόπως· καὶ ὅστις ἐκ τοῦς υἱοῦς μου, ἢ ἐγκονία μου, θέλει ἐ-
ναντιωθῆ τὸ οἰονοῦν τῆς παρουσίας μου διαθήκης, νὰ ἔχη τὴν
κατάρτα μου, καὶ ἀμέτοχος τέλεια τελείως ἐκ τὴν ἄνωθὲν
μου ἐκκλησίαν καὶ παντοῖα μου πράγματα. Ἔτι δὲ ἀφίνω
μετὰ θανάτου μου τῆς ἐγκονίας μου τῆς Μαρούλας, θυγα-
τρὸς τοῦ παπᾶ κὺρ Νικολάου, ταῖς ἡμισαῖς ἀπὸ ταῖς ἐλαῖς
ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ νησί τοῦ Βίδου, σύντα μὲ τὸ βάρος τους·
ἀκόμη καὶ ἓνα πάπλωμα μπουκασένιον ἄσπρο κενδημένον,
καὶ ἓνα ζευγάρι σινδῶνια κενδημένα πουλιέζικα. Τῆς δὲ
ἐτέρας μου ἐγκονίας τῆς Πολέμιας, θυγατρὸς τοῦ παπᾶ
κὺρ Ἀρτεμίου, τῆς ἀφίνω τὸ ἀμπέλιον ὅπου ἔναι εἰς
ταῖς Χελάναις, σύντα μὲ τὰ σκαφῶνια· ἀκόμη τῆς ἀφί-
νω, καὶ δύο δακτυλίδια, μία βύρα, καὶ ἓνα μὲ πέτρα πα-
γουνάτζα, καὶ ἓνα ζευγάριον σενδῶνια καθὼς ἠύρίσκονται.
Ἔτι δὲ ἀφίνω τῆς ἐτέρας μου ἐγκονίας τῆς Λάουρας, θυγα-
τρὸς τοῦ ποτέ μου υἱοῦ Φιλίππου, ἓνα φόρεμα δαμασκένιον
πινάτο, καὶ ἓνα πάπλωμα μετάξινον κόκκινον, καὶ δύο ζευγά-
ρια σενδῶνια, τὸ ἓνα ζευγάριον κενδημένον μὲ μετάξια κό-
κκινα· ὑποκάμισα τέσσαρα σκούλινα· κοῦπα μία λιτράρικη, καὶ
ἓνα δακτυλίδι δουκάτα δέκα. Ἀκόμη ἀφίνω καὶ τῶν ἐτέρων

μου δύο ἐγκονίων, τοῦ Ἰακώβου καὶ Μαρίνας, παιδίων τοῦ ῥηθέντος ποτέ μου υἱοῦ Ἀνδριόλου, ταῖς ἡμισαῖς ἀπὸ ὄλαις ταῖς ἐλαῖς ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ νησί τοῦ Βίδου, μὲ τὸ βάρος τους, καὶ τὸ εἶτι καὶ ἐὰν ἔχω εἰς τὸ σπήτι μου, καὶ μοῦ μείνη ἀποθανόντας μου, καθὼς θέλω τὰ ἐξεκαθαρίσω, τὸ τί καὶ τί ἔχω, νὰ ἔναι καὶ διαμείνη ὄλα τῶν αὐτῶν μου δύο ἐγκονίων παιδίων τοῦ Ἀνδρέου, διὰ τὴν ψυχὴν μου· τὸ δὲ ὀσπήτιον ὁποῦ ἔστεκα, ὡς καθὼς εὐρίσκεται ἐξύσκεπον, σύντα μὲ τὸν ἡμισυ τόπον νὰ ἔναι τῶν ἄνωθεν δύο μου ἐγκονίων, τοῦ Ἰακώβου καὶ Μαρίνας· τὸ ἕτερον ἡμισυ ἔναι τοῦ παπαῦ κῦρ Ἀρτεμίου μὲ τὸν ἡμισυ τόπον· καὶ οὕτως θέλω καὶ ὀρίζω γενέσθαι, νὰ ἔχη τὸ ἰσχυρὸν καὶ βέβαιον ἢ παροῦσα μου (16).

Ἐγὼ Ἰωάννης Μπαμπούρης μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

Ἐγὼ Ἀντώνιος Ἀντωνάτος μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

Ἰωάννης Μπούμπλιας Νοτάριος.

(16) Τὸ ἐπόμενον ἔτος συνέταξεν ἡ Ἀσιμίνια, παρὰ τῆ αὐτῆ συμβολαιογράφου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6 Νοεμβρίου 1572, ἐπιδιαθήκην, δι' ἧς διαθέτουσα περὶ τινων κληροδοτημάτων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ αὐτῆς κτήματα, περὶ τοῦ τρόπου ὅμως καθ' ὃν θέλει αὐτὴ νὰ διαγῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτῆς οἱ ἱερεῖς, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου, διατάττει νὰ τηρηθῇ καθ' ὅλα στερεὰ καὶ ἀναλλοίωτος ἡ ἀνωτέρω διαθήκη· προσθέτει δὲ ὅτι οἱ μνησθέντες ἔγγονοι αὐτῆς, Ἰάκωθος καὶ Μαρίνα, ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι τὴν μερίδα αὐτῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου, ὡς ὥρισεν ἐν τῇ διαθήκῃ, ἂν δὲ τις τούτων ἀποθάνῃ, ἄνευ κληρονομίας, νὰ διαδεχθῇ αὐτὸν ὁ ἕτερος, ἂν δὲ ἀποθάνωσιν ἀμφοτέροι, νὰ διαδεχθῶσιν αὐτοὺς οἱ τότε ἐγγύτεροι εἰς αὐτοὺς τυγχάνοντες ἐκ τοῦ γένους τῶν Βουλγάρων. Διατάττει ἐν τέλει, ὅτι ἂν τις τῶν υἱῶν αὐτῆς ἱερέων ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦ ἑτέρου, ὀφείλει νὰ ἀποκλεισθῇ ἐκεῖνος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἕτερον ἀδελφὸν καὶ εἰς τοὺς ἐκ τούτου ἀπογόνους. Τὸ περιεχόμενον τῆς συμβολαιογραφικῆς ταύτης πράξεως, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτύχωμεν νὰ ἴδωμεν, ἀναφέρεται ἐν τινι δικαστικῇ ἀποφάσει, ἐπὶ ἀντικειμένου ἀφορῶντος τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἐφημερίους τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12 Ἰουνίου 1843 ἔ. ν. Ἐν τῇ αὐτῇ δικαστικῇ ἀποφάσει παρατηρεῖται, ὅτι τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀσιμίνης Ἀνδρέου, κατὰ τὸν προσαχθέντα γενεαλογικὸν πῖνακα, δὲν φαίνονται ὑπάρ-

Οὐδεμία δὲ ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ ἱερεῖς τῆς σίκογενείας τῶν Βουλγάρων εἶναι αὐτοδικαίως ἱκανοὶ εἰς τὴν ἀπολαυτὴν τῶν εἰσοδημάτων τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας, οὐχὶ μόνον δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς Ἀσιμίνης, κυρίας καὶ καθιδρυτρίας τοῦ πατρωνικοῦ δικαιώματος, ἀλλὰ καὶ δυνάμει τῶν θείων νόμων. Τῷ ὄντι ἀναγινώσκομεν ἐν τῷ ΙΗ' κεφαλαίῳ τῶν Ἀριθμῶν στίχῳ 8. «Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἀαρῶν· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν διατήρησιν τῶν ἀπαρχῶν μου ἀπὸ πάντων τῶν ἡγιασμένων μοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· σοὶ δέδωκα αὐτὰ εἰς γέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ νόμιμον αἰώνιον». Ἐν δὲ τῷ στίχῳ 21 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου· «Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ ἰδοὺ δέδωκα πᾶν ἐπιδέκατον ἐν Ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ, ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργοῦσι λειτουργίαν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου». Ἐπιβεβαιοῦται δὲ τοῦτο καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν λέγοντος· «Οἱ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ συνεδρεύοντες τὰ τοῦ θυσιαστηρίου συμμερίζονται». Καὶ ἡ ἐν Λατέρανῳ τῶν Λατίνων Σύνοδος, συμμορφουμένη μετὰ τοῦ θείου τούτου νόμου, ἐπιτάττει «ἵνα ὁ ἐπίσκοπος προνοήσῃ περὶ τῶν ἀναγκαίων τῷ κληρικῷ, ἕως ὅτου ἀπονείμῃ αὐτῷ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀντιμισθίας».

Ξαντες ἀπόγονοι, μετὰ τὸν ἔγγονον αὐτῆς Ἰάκωβον, ὅστις ἀγνοεῖται πότε ἐτελεύτησεν, ὥστε τὰ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας δικαιώματα αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀδελφῆς Μαρίνης, ὡς ἐπίσης τῆς ἐξαδέλφης Λάουρας, δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς προμήτορος αὐτῶν, μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθον καὶ συνεπάγησαν εἰς τοὺς δύο υἱοὺς αὐτῆς, ἱερεῖς Νικόλαον καὶ Ἀρτέμιον, ἢ μᾶλλον εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ δευτέρου, διότι τοῦ πρώτου δὲν φαίνονται ἐπιζήσαντες ἀπόγονοι ἄρρενες.

Εἰς ταῦτα δὲ τὰ θεσπίσματα ὑπήκων ὁ γε-
ρουσιαστῆς Ἰούστος Ἀντώνιος Βελένιος, ἐν ἔτει
1622 τῆ 6 Φεβρουαρίου, εἰς τὸ περὶ ἐκκλησιασι-
κῶν πατρωνειῶν, ἐπεβεβαίωσεν· «ὅτι οἱ λαϊκοὶ δὲν
δύνανται νὰ ἔχωσιν, οὔτε νὰ λαμβάνωσιν εἰς μί-
σθωσιν ἐκκλησίας, οὔτε ν' ἀπολαύωσιν ὠφελείας τι-
νὸς ἢ συμμετοχῆς τῶν προσφορῶν, ὠφελειῶν, ἀπο-
φορῶν καὶ εἰσοδημάτων αὐτῶν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἄς
ἀπονέμωσιν εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ λειτουργοὺς αὐτῶν,
καὶ ἔστωσαν πρὸς ὠφέλειαν τούτων κατὰ τοὺς ἱε-
ροὺς κανόνας». Εἰς δὲ τοὺς λαϊκοὺς, ὡς ὀρίζει ἡ
διαθήκη, ἐπιφυλάττεται ἀναμφιβόλως τὸ εἰς ἅπα-
σαν τὴν οἰκογένειαν ἐπεκτεινόμενον δικαίωμα, ἀλλ'
εἶναι οὗτοι ἀνίκανοὶ πρὸς ἀπολαυτὴν τῶν ἐκκλησιασι-
κῶν ὠφελειῶν. Καὶ πραγματικῶς ἐν μιᾷ μόνῃ περι-
πτώσει διατάττουσιν οἱ ἱεροὶ κανόνες περὶ τῶν λαϊ-
κῶν κτητόρων ὅτι δύνανται νὰ μεθέξωσι τῶν ἀγαθῶν
τῆς ἐκκλησίας, ἢ γουν, ἐὰν δὲν ἔχωσιν τὰ πρὸς
τὸ ζῆν. Αὕτη δὲ εἶναι μία τῶν τριῶν ὠφελειῶν,
αἵτινες παρὰ πάντων τῶν περὶ ἱερῶν κανόνων συγ-
γραψάντων προσδιορίζονται ὡς ἀνήκουσαι εἰς τοὺς
λαϊκοὺς κτήτορας, ἰδιαιτέρως ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ
Εὐσεβοῦς Διανοίας· «Καί ἐκεῖ εἶναι διδασκαλικὴ
γλῶσσα ἐν ῥήματι (εὐσεβοῦς διανοίας)· ὅτι ὁ ἑξασκῶν
πατρωνικὸν δικαίωμα ἀπολαμβάνει τὰ ἐξῆς τρία· τι-
μὴν δηλαδὴ, βᾶρος καὶ ὠφέλειαν· τιμὴν, καθότι
παρουσιάζει εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸν ἱερέα, βᾶρος,

ὑπερασπίζων τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν, καὶ ὠφέλειαν, καθότι ἂν δὲν ἔχη πῶς ἄλλοθεν πορίζεσθαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἢ ἐκκλησία ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς ὀφείλει νὰ θρέψῃ αὐτόν» (17). Ἐκ τούτου φαίνεται ποίαν ἰκανότητα ἔχουσιν ἐν ταῖς πατρωνείαις οἱ λαϊκοὶ, ὥστε ἡ Ἀσιμίνα ἐθεώρησε μετὰ τῆς αὐτῆς στοργῆς ἅπαντας τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς, δίδουσα δὲ τὸ προνόμιον εἰς τοὺς Ἱερεῖς ἠθέλησε νὰ εὐεργετήσῃ ἅπαντας.

Συνετῆ δὲ προνοία φερομένη ἡ Βενετικὴ κυβέρνησις, ἔκρινεν εὐλογον νὰ διατάξῃ τὴν κατεδάφισιν τῶν οἰκοδομῶν τοῦ προαστείου ἐκείνου, καὶ νὰ περιτειχίσῃ τὴν πόλιν καὶ καταστήσῃ ταύτην ὄχυράν, καθ' ἣν θέσιν καὶ καθ' ὃν τρόπον σήμερον ὑπάρχει, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν κατοίκων, οἵτινες τοσοῦτον δεινῶς ἐζημιώθησαν ἐπὶ τῆς μνησθείσης πολιορκίας (18). Μεταξὺ λοιπὸν τῶν ἄλλων κτιρίων κατεδαφίσθη τότε καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὥστε ὑπεχρεώθησαν ὁ Νικόλαος καὶ ὁ Ἀρτέμιος, ἀδελφοὶ Βουλγάρεις, νὰ μεταφέρωσι τὸ ἱερὸν λείψανον, μετὰ τῶν ἱερῶν σκευῶν τῆς ἐκκλησίας των, εἰς τὸν ναὸν τοῦ

(17) Lib. Decretal. Cap. Piae Mentis, in gloss.

Σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ συγγραφεὺς, γράφων μᾶλλον διὰ τοὺς τότε κυριάρχους τῆς νήσου, μεταχειρίζεται ἐνίοτε ὡς ἐπιχείρημα καὶ τὰς τῶν Λατίνων ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις.

(18) Ἡ νῦν πόλις, ἀποτελοῦσα τότε μετὰ τῶν προαστείων τὸ ἐξωπόλιον, ἦτο ὅλως ἀτείχιστος, διότι τὰ ὄχυράματα περιωρίζοντο μόνον εἰς τὸ παλαιὸν φρούριον. Οἱ Κερκυραῖοι ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1542, διὰ τῆς εἰς Βενετίαν πρεσβείας αὐτῶν, ἐζήτησαν τὴν ἔγερσιν περιτειχίσματος ἰκανοῦ νὰ

Ἁγίου Νικολάου τῶν Ξένων (οὐχὶ πλέον εἰς τὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου) κείμενον εἰς τὸ προάστειον τῆς Γαρίτσης παρὰ πόδας τοῦ λόφου τοῦ Σωτήρος. Τοῦτο ἠκούσαμεν λεγόμενον καὶ παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου κυρίου Θεοδοσίου Φλόρου, τανῦν ἀξιωματάτου Πρωτοπαπᾶ Κερκύρας, οὗτινος ὁ πατὴρ διέμεινε τότε ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐκκλησίᾳ. Ἐν ᾧ δὲ εἰς ἕκαστον πολίτην προσδιωρίζοντο διὰ δελτίων, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως τόσαι μερίδες τόπου, ὅσαι εἰς ἕκαστον προσῆκον, κατ' ἀναλογίαν τῶν κατεδαφισθέντων αὐτοῦ κτιρίων, ἵνα ἀνοικοδομηθῶσι νέαι κατοικίαι, ἐπίσης εἰς τοὺς μνησθέντας ἀδελφοὺς Βουλγάρεις, ἀντὶ τῶν κατεδαφισθεισῶν αὐτῶν οἰκιῶν καὶ ἐκκλησίας, αἵτινες συνολικῶς εἶχον μῆκος ὀργυιάς τεσσαράκοντα ὀκτῶ καὶ πλάτος ὀργυιάς τριάκοντα τρεῖς, προσδιωρίσθησαν μερίδες τόπου τριάκοντα μία, ἵνα ἀνοικοδομήσωσιν ἐν αὐτῷ κατοικίας καὶ ναὸν, ὡς ἐγένετο πρὸς πάντας. Ἀποδείξιν δὲ τούτου παρέχουσιν αἱ παρὰ πόδας σημειώσεις τῶν ἐν τῷ ἐπαρχιακῷ ἀρχεῖῳ σωζομένων δελτίων.

Τῆ 4 Δεκεμβρίου 1577.

Μία οἰκία τοῦ παπᾶ κυρίου Νικολάου Βουλγάρεως, μακρὰ ὀργυιάς ἕξ, πλατεία ὀργυιάς πέντε.

παρέξῃ εἰς αὐτοὺς ὑπεράσπισιν κατὰ τῶν βαρβαρικῶν προσβολῶν. Ἡ εὐχὴ αὕτη εἰσηκούσθη τέλος τὸ ἔτος 1577, καὶ μέχρι τοῦ ἔτους 1588, ἐπεραιώθη ἡ οἰκοδομὴ τῶν ὀχυρωμάτων, δι' ὧν ἡ Κέρκυρα ἐγένετο πόλις περιτετειχισμένη. (Ἴδε περὶ τούτων Marmora, Istoria di Corfù, σελ. 367. 369).

Ἐπίσης ἑτέρα οἰκία, μακρὰ ὀργυιάς τρεῖς, πλατεία ὀργυιάς δύο καὶ ἡμίσειαν.

Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος, Κονταρίνης.

Ἐδόθησαν αὐτῷ μερίδες τέσσαρες.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

Μία οἰκία τοῦ παπᾶ κυρίου Ἀρτεμίου Βουλγάρως, μακρὰ ὀργυιάς πέντε, πλατεία ὀργυιάς τέσσαρας.

Ἐπίσης ἑτέρα συνεχομένη μετὰ τῆς εἰρημένης οἰκίας τοῦ ποτὲ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀνδρέου, μακρὰ ὀργυιάς πέντε, πλατεία τέσσαρας.

Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος, Κονταρίνης.

Ἐδόθησαν αὐτῷ μερίδες πέντε.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ὑπῆρξε μακρὰ ὀργυιάς δεκατέσσαρας, πλατεία ὀργυιάς ἕξ.

Ἐπίσης περιτείχισμα περὶ τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν, μακρὸν ὀργυιάς δεκαπέντε, πλατὺ ὀργυιάς δώδεκα.

Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος, Κονταρίνης.

Ἐδόθησαν αὐτῷ μερίδες εἴκοσι δύο.

Νικόλαος Κακαβέλλας, φύλαξ τῶν Ἐπαρχιακῶν πράξεων (19).

Ἄφ' οὗ ἔγινεν ἡ προσδιόρισις αὕτη τῶν οἰκροπέδων, οἱ ἀδελφοὶ κτήτορες ἐπεχείρησαν μετὰ προθυμίας τὴν νέαν οἰκοδόμησιν, καὶ κατασκευάσαντες προσωρινῶς τὴν ἐκκλησίαν ἐκ σανίδων, μετέφερον ἐν αὐτῇ τὰ ἀργυρᾶ σκεύη, τὰ ἱερά ἄμφια καὶ τὰς

(19) Ἐκ τῶν δελτίων τούτων, ἐν οἷς δὲν ἀναφέρονται ὡς ἰδιοκτῆται τῶν κατεδαφισθέντων οἰκῶν εἰμὴ οἱ ἱερεῖς Νικόλαος καὶ Ἀρτέμιος καὶ ὁ ποτὲ ἀδελφὸς αὐτῶν Ἀνδρέας, φαίνεται ὅτι ἡ μήτηρ αὐτῶν Ἀσιμίνα δὲν ἔζη πλέον ὅτε οἱ οἴκοι ἐκεῖνοι κατηδαφίσθησαν.

εικόνας τῆς πρώτης ἐκκλησίας, ὧν διατηροῦνται εἰσέτι αἱ δέκα τῶν ἀποστόλων, διότι αἱ ἄλλαι δύο φαίνονται νεώτεραι· καὶ ἀποθέσαντες ἐκεῖ μετὰ πάσης ταχύτητος τὸ περικλεῆς λείψανον, ἀνήγειρον ἐν τοσούτῳ τοὺς τοίχους τοῦ νέου ναοῦ (20). Ἄπαντες οἱ

(20) Εἶναι οὗτος ὁ καὶ τὴν σήμερον ὑπάρχων. Σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα, ὅτι ἡ πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος γειτνιαζούσα ἀγορὰ τῆς πόλεως ὀνομάζεται κοινῶς Πίνια, καὶ ὅτι ἡ ἰταλικὴ αὕτη λέξις οὐδὲν ἄλλο σημαίνει εἰμὴ ὅ,τι καὶ τὸ δημοτικὸν κ ο υ κ ω ν ἄ ρ α· ἐνθυμούμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι περὶ τὸ κέντρον τῆς ἀγορᾶς ἦτο ἀνάγλυφος κῶνος ἀπρωρημένος ἐκ σιδηρᾶς ῥάβδου πεπηγμένης εἰς τὸν τοῖχον οἰκίας τινός. Δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ἂν ἔκπαλαι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ὁ κῶνος ἐκεῖνος, ἢ ἂν ἐσχάτως μόνον ἐτέθη, ὡς σύμβολον τοῦ ὀνόματος τῆς Πίνιας. Ἄλλὰ τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι καὶ ἔσω τοῦ θόλουτῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου εὐρέθη προσφάτως γλυπτὸν μάρμαρον, παριστάνον μορφὴν ἡμίσεως κῶνου· τοῦτο δὲ σώζεται νῦν εἰς τινα ἀποθήκην τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπὸ τοῦ σχήματος φαίνεται κατασκευασθεὶς ἵνα τεθῆ προσκολλημένος εἰς τὸν τοῖχον. Ὁ ἀνάγλυφος οὗτος κῶνος ἔχει ἀναντιρρήτως ἄμεσον σχέσιν μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Κουκωναρίας, ὅπερ ἔφερον ἡ ἐκτὸς τῆς νῦν πόλεως θέσις, ὅπου ἐγείρετο ἡ πρώτη ἐκκλησία τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου. Ἄν δὲ, ὡς κατὰ τὴν κοινὴν παράδοσιν λέγεται, καὶ ὁ τόπος τῆς σημερινῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς γειτνιαζούσης ἀγορᾶς ἔφερον ἄλλοτε τ' ὄνομα Κουκωνάρια, νομίζομεν ὅτι τοῦτο συνέθη μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνέγερσιν τῆς παρούσης ἐκκλησίας, μεταδοθέντος εἰς αὐτὸν τοῦ ὀνόματος τῆς θέσεως ὅπου ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαία, ὅτε καὶ σύμβολον τῆς ἐγκαταλειφθείσης πρώτης θέσεως, ἡ μαρμαρίνος μορφὴ τοῦ κῶνου εἶχε πιθανῶς τεθῆ ὡς κόσμημα εἰς μέρος τι τῆς νέας οἰκοδομῆς, καὶ συνήργησεν εἰς τὴν μετάδοσιν τοῦ ὀνόματος ἐκείνου, οὗτινος παρατροπὴ φαίνεται τὸ ξενόφωνον Πίνια. Ὅπως δῆποτε τὸ σχῆμα τοῦ κῶνου, ἐκλαμβανόμενον ὡς σύμβολον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐτέθη καὶ κατ' αὐτὰς ὡς κόσμημα ἐπὶ τῆς θύρας ἀνακαινισθέντος τινός κελλίου τῆ ἐπιμελείᾳ τοῦ νῦν ἐφημερίου.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὅσα δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς παρούσης ἐκκλησίας, καὶ περὶ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν παλαιάν, σημειούσθω ἐν τέλει ὅτι ἐν τῷ καὶ ἀλλαχοῦ μνησθέντι ἐπιστήμῳ ἐγγράφῳ τοῦ 1613, λέγεται ὅτι μέρος τῶν κεραμίδων καὶ τῆς ξυλικῆς τῆς κατε-

πιστοὶ ἐπεθύμουν τὴν ἐκπεραίωσιν τῆς ἐπιχειρηθείσης οἰκοδομῆς, τῇ συνδρομῇ δὲ τῶν χριστιανῶν ἐντοπίων καὶ ἀλλοδαπῶν, τοσοῦτον ἐπροχώρει τὸ ἔργον, ὥστε δύο μόνοι ἱερεῖς, καὶ οὗτοι ὀρθόδοξοι, ἤγουν ἀφιερωμένοι εἰς τὴν διηνεκῆ καὶ διεξοδικὴν ἐξάσκησιν τῶν θείων τελετῶν, καὶ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἰδίας οἰκογενείας, δὲν ἠδύναντο νὰ παρέξωσι τὴν ἐπὶ τὸ ἔργον ἀπαιτουμένην ἐπιστάσιαν. Προθυμούμενοι ὅμως νὰ ἴδωσιν ὅσον οὕτω τὴν πλήρωσιν τοῦ ἔργου, ἀπεφάσισαν αὐτοπροαιρέτως νὰ ἐκλέξωσι τρεῖς ἐπιτρόπους, ἵνα ἔχωσιν οὗτοι τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐπιστάσιαν τῆς οἰκοδομῆς, πρὸς ὃ μόνον ἐξελέχθησαν, καὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ πρὸς τοῦτο διορισθέντος ταμείου, μετὰ τῆς ὀριστικῆς ὑποχρέωσως τοῦ νὰ δώσωσι λογαριασμὸν εἰς τοὺς εἰρημένους αὐταδέλφους ἱερεῖς, καὶ οὐδὲν νὰ πράττωσιν ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῷ, ἄνευ τῆς συναινέσεως καὶ συμμετοχῆς τούτων. Ὅπως δὲ ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν ἀποβῆ μάλλον τελεσφόρος, ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὸ κύρος τῆς δημοσίας ἀρχῆς, καὶ ὅπως ἡ τοῦ πράγματος διαχείρισις διενεργηθῆ ἄνευ δόλου, προσέδραμον εἰς τὴν τότε κυβέρνησιν, ἵνα, διὰ τῆς ἐπιδοκιμασίας αὐτῆς, ἐπικυρώσῃ τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην ἐκλογὴν. Πλεῖσται ἐκλογαὶ καὶ ἐπικυρώσεις φαίνονται γενόμεναι κατὰ διαφόρους ἐποχὰς, διαφό-

δαφισθείσης ἐκκλησίας, διασωθὲν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Σταματίου, ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ὑπ' αὐτῶν οἰκοδομηθείσης.

ρων ἀτόμων, τῇ αἰτήσῃ πάντοτε τῶν εἰρημένων Βουλγάρων, ὡς, λόγου χάριν, κατὰ τὰ ἔτη 1589, Αὐγούστου 8. 1591, Μαρτίου 20. 1594, Μαΐου 25. 1596, Ἰουνίου 1. 1601, Μαΐου 13, καὶ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ἴνα δὲ ὁ ἀναγνώστης πληροφορηθῇ περὶ τούτου καταχωρίζομεν ἐνταῦθα μίαν μόνην (21).

Περιφανεστάτη καὶ Ἐξοχωτάτη Κυβέρνησις τῆς Κερκύρας.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου 1594 ὁ ποτὲ ἀρίστος κύριος Νικόλαος Αὐλωνίτης, παρ' ἡμῶν Ἱερέως παπᾶ Νικολάου καὶ παπᾶ Ἀρτεμίου Βουλγάρων, κητόρων τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐνδόξου καὶ Θαυματουργοῦ Ἀγίου Σπιριδῶνος, ἐξελέχθη ἐπίτροπος τῆς οἰκοδομῆς τοῦ εἰρημένου ναοῦ, μετὰ τοῦ ἀρίστου κυρίου Ἰακώβου Τριβόλη, καὶ ἐπειδὴ νῦν, διὰ τὸν θάνατον τοῦ εἰρημένου ποτὲ Αὐλωνίτου, δὲν δύναται ὁ κύριος Ἰακώβος μόνος νὰ ἐκπληρώσῃ ὅσον ἤθελον δύνασθαι δύο καὶ τρεῖς, ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν, ἐξελέχθησαν παρ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς 20 Μαρτίου 1594, καὶ ἐπεκυρώθησαν, εἴτε παρ' ἡμῶν, περιφανεστάτοι κύριοι, εἴτε παρὰ τῶν ὑμετέρων προκατόχων, καὶ ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦμεν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ εἰρημένου ναοῦ, ἵνα δὲ μάλιστα μὴ ὑποπτεύῃ ὁ κόσμος ὅτι τὰ καθημερινῶς ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν πρὸς τὴν εἰρημένην οἰκοδομήσιν ἀφιερούμενα χρήματα, πρὸς ἡμετέραν χρῆσιν μεταποιοῦμεν, ὅπερ ὑπῆρξε μία τῶν αἰτιῶν, δι' ἧς ἡμεῖς οἱ εἰρη-

(21) Κατὰ τὸν Μαρμορᾶν ἡ οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησίας ἐτελειώθη τὸ ἔτος 1589, καὶ τὸ 1590 προσετέθη τὸ κωδωνοστάσιον. (Marmora, Ist. di Corfù, σελ. 370). Ἐν τῇ ἐπισυναπτομένῃ ὅμως ἐγγράφῳ δηλοῦται ὅτι καὶ τὸ ἔτος 1594 ἐξελέχθησαν ἐπίτροποι διὰ τὴν οἰκοδομήν. Ἰποθετομεν λοιπὸν ὅτι τὸ 1589, ἡ οἰκοδομὴ εἶχε προχωρήσῃ μέχρι τοσούτου, ὥστε ἐτελεσθῆσαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ὁ Μαρμορᾶς θεωρεῖ αὐτὴν τελειωμένην, μ' ὅλον ὅτι πολλὰ ὑπελείποντο ἵνα συμπληρωθῇ τὸ κτίριον τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπομένως τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομῆς ἐξηκολούθησεν ἀκόμη.

μένοι ἱερεῖς, ταπεινότατοι δοῦλοι ὑμῶν, περιφανέστατοι κύριοι, συνηγάσαμεν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς εἰρημένης οἰκοδομῆς εἰς τὴν παρ' ἄλλων διαχειρίσιν τοῦ πράγματος τούτου βλέποντες νῦν ἡμεῖς τὴν ἀνάγκην νέας ἐκλογῆς, ἐξαιτούμεθα ὅπως ὑμεῖς, περιφανέστατοι κύριοι, ἐπικυρώσητε ἐπίσης τὴν παρ' ἡμῶν γενομένην ἐκλογὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ σεβασμίου κυρίου Νικολάου Λουκάνη καὶ τοῦ ἀρίστου κυρίου Περότα Πολίτου, οἵτινες, μετὰ τοῦ ἀρίστου κυρίου Ἰακώβου Τριβόλη, τῇ ἀξιότητι καὶ προθυμίᾳ αὐτῶν, δὲν θέλουσι λείψῃ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν συμπλήρωσιν τῆς οἰκοδομῆς, διὰ τῶν ἐν τῷ ταμείῳ εὐρισκομένων χρημάτων, καὶ διὰ τῶν παρὰ τῶν Χριστιανῶν κατὰ τὸ ἐξῆς προσφερομένων. Αὕτη δὲ ἡ ἐπικύρωσις νὰ γίνῃ ἐφ' ὅρω τοῦ νὰ μὴ δύνανται νὰ πράξωσιν οὔτοι νεωτερισμὸν τινα, ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῷ, ἄνευ τῆς συναινέσεως καὶ τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν, καὶ νὰ προσπαθῶσι πάντοτε τὴν ὠφέλειαν καὶ τὸ κέρδος αὐτοῦ, καθὼς τῷ ὄντι ἄλλο δὲν ἐπιθυμεῖται, καὶ μετὰ τῆς συνήθους ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ δίδωσι λόγον τῆς διαχειρίσεώς των, καὶ τοῦ νὰ ἐρκισθῶσι νὰ μὴ λείψωσι τοῦ καθήκοντός των.

Πρὸς δὲ τὴν εὐμένειαν ὑμῶν, περιφανέστατοι κύριοι, ὑποκλινόμεθα. κ.τ.λ.

Τῇ α'. Ἰουνίου 4596.

Ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τῆς περιφανεστάτης Κυβερνήσεως οἱ ἀνωειρημένοι αἰδέσιμοι Βουλγάρεις, καὶ παρουσίασαν τὴν ἀνωτέρω αἴτησιν καὶ ἔκθεσιν, ἐξαιτούμενοι τὰ ἐν ἐκείνῃ, ἣν ἰδόντες καὶ ἀναγνώσαντες οἱ περιφανέστατοι κύριοι, καὶ θεωρήσαντες τὸ περιεχόμενον, ἐπεκύρωσαν τοὺς ἀνωειρημένους σεβασμίους κυρίους Νικόλαον Λουκάνη καὶ Περόταν Πολίτην, μετὰ τοῦ σεβασμίου κυρίου Ἰακώβου Τριβόλη, ἐκλεχθέντας ἐπιτρόπους τῆς ἀνωμνησθείσης ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, παρεντιθέμενοι τὴν ἐξουσίαν

τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, ἕνεκα τῶν παρὰ τῶν εἰρημένων ἐπιτρόπων ὀφειλομένων ὄρων.

Τελευτήσαντος ἐν τούτοις τοῦ Παπᾶ Νικολάου, ἔμεινε μόνος ὁ Ἀρτέμιος, ὅστις διέταξε καὶ ἐτοιχοκλείσθη ἀνοιγμά τι, ὃν ἐν τῷ τοῦ Ἀγίου κουβουκλίω, θεωρήσας αὐτὸ ἀπρεπές. Ἐπειδὴ δὲ, διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως, τῇ αἰτήσῃ τῶν τότε ἐπιτρόπων, ἐπεβλήθη εἰς αὐτὸν ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ ἀνοιγμα, ὡς ἦτο προηγουμένως, ἐπέπληξεν οὗτος αὐτοὺς δι' ἀναφορᾶς, τῇ 17 Σεπτεμβρίου 1604, ἐχούσης ὡς ἐφεξῆς.

Ἔστι οἱ μεγολοπρεπεῖς κύριοι οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐξουσίαν, ἵνα ἀπαγορεύσωσιν ἢ προστάξωσιν εἰς ἡμᾶς πράγμα τι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ· εἶναι μάλιστα ὑπόχρεοι, ἐν τῇ περὶ τὴν οἰκοδόμησιν ἐπιστάσιᾳ αὐτῶν, νὰ μὴ νεωτερίσωσιν τι, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ, ἄνευ τῆς παρ' ἡμῶν ἀδείας, διότι ἡμεῖς ἐξελέξαμεν αὐτοὺς πρὸς ἡμετέραν ἐξασφάλισιν, καὶ πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ κόπου ἡμῶν. κ.τ.λ.

Ὡστε ἀπεφασίσθη ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀνοιγμα μένει εἰσέτι τετοιχισμένον.

Μετέπειτα δὲ, τὸ ἔτος 1605, Ἀρτέμιος ὁ Βούλγαρις, κοσμηθεὶς διὰ τῆς ποιμαντικῆς ἀξίας μεγάλου πρωτοπαπᾶ τῆς πόλεως καὶ νήσου, καὶ ἐξακολουθῶν ν' ἀπολαύῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πάντων τῶν ὑπὸ τῶν προγόνων αὐτοῦ ἀπολαυομένων, ἔκρινεν ἀπρεπές τὸ νὰ φέρηται ἐν ταῖς λιτανείαις, ὡς ἐγένετο ἕως τότε, τὸ περικλεές λείψανον τοῦ Ἀγίου εἰς τὰς ἀγκάλας ἐνὸς μόνου ἱερέως ἀσχεπές, διὸ καὶ

τὸ σεπτὸν αὐτοῦ πρόσωπον, ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν λαμπάδων καὶ τῶν θυμιαμάτων, εἶχε γίνει μαυρωπὸν, ὡς σήμερον φαίνεται. Κοινοποιηθέντος δὲ τοῦ εὐσεβοῦς τούτου σοχασμοῦ τῆς αὐτοῦ αἰδεσιμότητος, ἡ ἰδιαιτέρα εὐλάβεια Θωμᾶ τοῦ Μοτζάνεγα, ἐκ Κύπρου τὸ γένος ἔλκοντος, συνέδραμεν ὅπως φερθῆ ἐκ Βενετίας ἡ χρυσταλλίνη θήκη, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκτίθεται κατ' ἔτος τὸ ἔνδοξον λειψάνον, τρεῖς μὲν ἡμέρας, κατὰ τὴν ἱεράν τοῦ Ἁγίου ἑορτὴν, τέσσαρας δὲ, κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Μεγάλου Πάσχα, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὡς προσδιορίζεται διὰ τῆς ἀνωμνησθείσης διαθήκης τῆς ἀοιδίμου Ἀσιμίνης Βουλγάρεως· ἔτι δὲ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαίων, καθ' ἣν γίνεται λαμπρὰ λιτανεῖα κύκλω τῆς πόλεως, εἰς ἀνάμνησιν τῆς λυτρώσεως ἐκ τῆς πανώλους, ἐξ ἧς ἐκινδύνευσε νὰ ἐξολοθρευθῆ ὁ εὐσεβῆς οὗτος λαός (22). Εἰς πάσας δὲ τὰς τελε-

(22) Καταχωρίζομεν ἐνταῦθα, περὶ τῆς ἐτησίου λιτανείας τῆς Κυριακῆς τῶν Βαίων, τὴν ἀναφορὰν τῶν Συνδίκων καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως Κερκύρας. Τὸ Ἰταλικὸν κείμενον ἐξεδόθη ἐν τῷ ἐπὶ Βενετῶν τυπωθέντι βιβλίῳ περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου καὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων. Per la famiglia Bulgari juspatronaria della Chiesa e Glorioso Corpo di San Spiridion in Corfù. Al Taglio.

Περιφανιστάτη Κυβέρνησις Κερκύρας.

Ἐφοῦ κατὰ διαταγὴν ὑμῶν, περιφανέστατοι κύριοι, ἐτελέσθη πάνδημος λιτανεῖα μετὰ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου Σπυρίδωνος, τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν τῶν Βαίων, ἕνεκα τῆς πανώλους ἣτις εἶχεν ἐνσκήψῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ θαυμασίως, διὰ τῆς χάριτος Κυρίου τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς μεσιτεύσεως τοῦ πολυτιμοτάτου καὶ ἱερωτάτου τούτου λειψάνου τοῦ ῥηθέντος Ἁγίου, ἔπαυσε, καὶ ἐν ὀλίγῳ καιρῷ ἠλευθερώθημεν· ἐπειδὴ

τάς ταύτας παρευρίσκονται καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς
κυβερνήσεως, πολλάκις καὶ ὁ λατῖνος Ἀρχιεπίσκο-

εἶναι νῦν πρέπον νὰ ἐξακολουθῇ ἡ τέλεσις τῆς ῥηθείσης λιτανείας, κα-
τὰ πᾶν ἔτος, τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς τῶν Βατίων, ἵνα ἐν παντὶ
χρόνῳ καὶ εἰς ἓνα ἕκαστον, οἷας δὴ ποτε ἡλικίας ὄντα καὶ ἐσόμενον, τη-
ρηθῇ ἐν τῇ μνήμῃ τὸ μέγα θαῦμα τοῦ πύλογημένου τούτου Ἁγίου, καὶ ἡ
ῥηθεῖσα λιτανεία νὰ τελεῖται μετὰ τῆς αὐτῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ τὸ
ῥηθὲν ἀγιώτατον λείψανον νὰ διέρχεται τὰ μέρη τῆς πόλεως, ὡς ἐγένετο τό-
τε, ἀρχομένης τῆς ῥηθείσης λιτανείας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ὅπου μέλλει νὰ
τελειώσῃ· ζητοῦμεν ἡμεῖς οἱ Σύνδικοι, ἐν ὀνόματι τῆς ἐντιμωτάτης ταύ-
της Κοινότητος, ἀφωσιωμένης δούλης ὑμῶν, περιφανέστατοι κύριοι, νὰ
εὐαρεστηθῆτε νὰ διατάξητε, νὰ τελεῖται ἡ λιτανεία αὕτη καθ' ὅν τρόπον
ἐτελέσθη τότε, εἰς δόξαν Κυρίου τοῦ Θεοῦ, εἰς τιμὴν τοῦ ῥηθέντος Ἁγίου
Σπυρίδωνος, καὶ πρὸς διάσωσιν τῆς Γαληνοτάτης Πολιτείας.

Ἴνα δέ, κατ' οὐδένα καιρὸν, οὐδεμίαν τῶν ἀδελφοτήτων ἐκείνων, αἵτινες
συνεκρότησαν ἤδη τὴν λιτανείαν, δυνηθῇ νὰ ἀποσυρθῇ καὶ προφασισθῇ,
ν' ἀποφανθῆτε, ὑποχρεοῦντες αὐτάς εἰς τὴν ῥηθεῖσαν λιτανείαν, κατὰ τὴν
ἀγιωτάτην ἐκείνην ἡμέραν, ἐπὶ ποιῆν εἰς οἰκνυήποτε τῶν αὐτῶν ἀδελφο-
τήτων ἤθελε πικρακούσῃ, δουράτων εἴκοσιν, ἅτινα θέλουσι ληφθῆ ἀπὸ τοῦ
ἐπιτρόπου τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τεθῆ εἰς τὸ ταμεῖον τῶν οἰκοδομῶν τοῦ
ῥηθέντος Ἁγίου.

Τὸ ἀγιόγραφον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος—Τὸ ἀγιόγραφον τῶν ῥαπτῶν—
Τὸ ἀγιόγραφον τῶν ὑποδηματοποιῶν—Οἱ ἀδελφοὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς
Δεσποίνης ἡμῶν τῆς Σπηλαιωτίσσης.—Οἱ ἀδελφοὶ τῆς Δεσποίνης ἡμῶν
τῆς Ἀντιβουνιωτίσσης—Τὸ ἀγιόγραφον τοῦ Ἁγίου Νικολάου—Ὁ Λίδε-
σιμῶτατος Πρωτοπαπᾶς μετὰ τοῦ Κλήρου αὐτοῦ.

Τῆ 21 Ἰουνίου 1630.

Ἡ περιφανεστάτη Κυβέρνησις ἐδρεύουσα κ.τ.λ. Θεωρήσαντες τὴν ἀνω-
τέρω αἴτησιν, γενομένην παρὰ τῶν ἐντιμωτάτων κυρίων Συνδίκων τῆς
μεγαλοπρεποῦς ταύτης Κοινότητος, οἱ περιφανέστατοι κύριοι παρεδέχθη-
σαν καὶ ἐπεδοκίμασαν αὐτὴν, ὡς ἔχει καὶ ὑπάρχει, ἀποφανόμενοι, ἵνα
κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ παντὸς τελεῖται ἡ λιτανεία πανδήμως καὶ μετὰ τῶν
ἀδελφοτήτων ὡς ἐν τῇ αὐτῇ αἰτήσει δηλοῦται.

Ἰωάννης Πριούλης Βάσιλος

Νικόλαος Ζάνης Σύμβουλος.

Ἰάκωβος Δὰ Ρίβα Σύμβουλος.

πος, πρὸς τοὺς ἑποίους, ὡς καὶ πρὸς τὸν Πρωτοπαπᾶν καὶ τὸν κληρὸν, διανέμονται κηρία, ὡς ἐπίσης, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1658, εἰς τοὺς ἐπιτρόπους, δικαστάς, συνδίκους καὶ διερμηνέα. Οὐδεμία δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γίνεται τελετὴ, φθάνουσα εἰς τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ἀνωμνησθεισῶν, διὰ τὴν ἀνέκφραστον εὐλάβειαν, ἣν οἱ πιστοὶ τρέφουσι πρὸς τὸ λείψανον τοῦ θαυματουργοῦ ἐκείνου προστάτου οὐχὶ μόνον τῆς Κερκύρας, ἀλλὰ παντὸς τοῦ στόλου, καὶ ἀπάσης τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Χριστιανοσύνης, ὡς μαρτυρεῖται διὰ τοῦ πλήθους τῶν εἰς τὸν περικλεῆ ἐκεῖνον ναὸν προσφερομένων δώρων, καθ' ἃ ὑπερτεροῦσι μέγας οἱ ἀλλοδαποὶ, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Βενετικῆς εὐγενείας, ἐπειδὴ οὔτε ἀρχηγὸς κατὰ θάλασσαν, οὔτε ἀντιπρόσωπος κατὰ γῆν ὑπάρχει, μὴ εἰς τὸν Σπυρίδωνα ἀφιερῶν ταπεινῶς τ' ἀναθήματα.

Εἰς τὰς λιτανείας φέρεται συνήθως τὸ θαυματουργὸν τοῦ Ἁγίου λείψανον ὑπὸ τεσσάρων ἱερέων, ὧν δύο μὲν κτήτορες, δύο δὲ μοναχοὶ τῆς τάξεως τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, ὡς μετέπειτα προσδιωρίσθη διὰ θεσπίσματος τῆς κυβερνήσεως, τοῦ Προβλεπτοῦ καὶ Καπιτάνου, τὸ ἔτος 1639, τῇ 8 Ἀπριλίου, ὡς ἔπεται.

Οἱ περιφανέστατοι κύριοι ἀπεφάνθησαν, ὅτι κατὰ τὰς λιτανείας τὸ ἅγιον λείψανον θέλει αἶρεσθαι καὶ φέρεσθαι ὑπὸ δύο αἰδεσίμων ἱερέων, κητόρων τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας, καὶ ὑπὸ δύο ἱερομονάχων, διαφωνοῦντος ὁμῶς τοῦ περιφανεστάτου κυρίου συμβούλου Φαλερίου, ὅστις ἀπορρίπτει τὴν

αἰτησιν τῶν ἱερομονάχων, ἕνεκα τοῦ πατρωνικοῦ δικαιώματος τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων.

Ἡ ἀπαίτησις αὕτη τῶν μοναχῶν, τοῦ νὰ φέρωσι τὸ ἅγιον λείψανον εἰς τὰς λειτανίας, στηρίζεται εἰς τὴν ἀξίωσιν, ὅτι δῆθεν ὁ Ἅγιος Σπυριδῶν ἀνῆκεν εἰς τὴν μοναχικὴν τάξιν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Ἄλλ' ἀπατῶνται κατὰ τοῦτο, διότι ὁ ἡμέτερος Ἅγιος, ὅτε παρευρέθη εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, συγκροτηθεῖσαν τὸ Σωτήριον ἔτος 325, ἦτο ἤδη γέρων, ὡς μαρτυροῦσιν ὁ Ρουφῖνος καὶ ὁ Σωζόμενος, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ζῆσῃ μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν καθιδρύθη ἡ μοναχικὴ τάξις τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, μεταλλάξαντος τὸν βίον τοῦτον τὸ Σωτήριον ἔτος 378, ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν. Πιθανώτερον ἴσως ἤθελε δυνηθῆ τις νὰ θεωρήσῃ τὸν Σπυριδῶνα ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τοῦ συγχρόνου αὐτοῦ ἀναχωρητοῦ Παχωμίου, λαβόντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς περ ποτὲ ὁ Μωϋσῆς, θείους νόμους, περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὡς, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀναφέρει καὶ ὁ Σούριος.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου. Τὸ δὲ ἔτος 1608, κυβερνήσας ὡς ἀγαθὸς ποιμὴν τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὁ Ἄρτέμιος, πλήρης ἐτῶν, ἐκλήθη παρὰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ· κατέλιπε δὲ τρεῖς υἱοὺς, Χριστόδουλον, Πέτρον καὶ Οὐίχτορα, καὶ τοὺς τρεῖς λαϊκοὺς, ὥστε ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῶν Βουλγάρων διέλιπεν ἡ ἱεροσύνη, μέχρι τοῦ ἔτους 1617, καὶ ἠναγκάσθησαν οἱ κτήτορες νὰ ἐκλέξωσιν ἐφημέριον τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν ἀλλό-

τριον τῆς οἰκογενείας των. Συνέβη δὲ τότε εἰς αὐ-
τούς, ὡς περ ἀναγινώσκομεν περὶ τοῦ Λάκωνος πα-
ρὰ τῷ Θεοκρίτῳ·

«*Θρέψαι καὶ Λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὡς τυ φάγωντι.*» (*)

Ὁ ἐφημέριος οὗτος, τῇ εἰσηγήσει τῶν φθονούν-
των τὸ πολύτιμον πατρωνικὸν δικαίωμα τῶν Βουλ-
γάρων, προῦκάλεσε διενέξεις, ὅθεν προήλθον δύο
σοβαραὶ εἰς τοῦτο ζημίαι· ἡ πρώτη ὑπῆρξεν, ὅτι ἀπη-
τήθη ἔκτοτε, διὰ τοὺς γινομένους ἱερεῖς τῆς ἐκκλη-
σίας τοῦ Ἁγίου, ἢ παρὰ τῶν κυβερνητῶν τῆς πόλεως
ἐπικύρωσις, ὥστε οἱ ἐκλεγόμενοι ὄφειλον πάντοτε
νὰ ἀρέσκωσιν εἰς τούτους. Ἡ ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν
κτητόρων καὶ τοῦ ἀλλοτρίου ἐφημερίου διενέξεως ἀ-
πόφασις εἶναι ἡ ἐξῆς.

Τῇ 30 Ἰανουαρίου 1615.

Ἡμεῖς, περιφανεστάτη Κυβέρνησις, καὶ ὁ περιφανέστατος
Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος, ἀπόντος τοῦ ἐκλαμπροτάτου κυ-
ρίου συμβούλου Φαλερίου. Ἀκροασθέντων ἐν συζητήσει, ἀφ'
ἐνὸς μὲν τοῦ κυρίου Χριστοδοῦλου Βουλγάρως, ἐν ὀνόματι
αὐτοῦ καὶ ὁμοδίκων, ἀφ' ἐτέρου δὲ τοῦ αἰδεσίμου παπᾶ Δημη-
τρίου Δούση. κ.τ.λ. Ὁ περιφανέστατος Βάσιλος καὶ ὁ περιφανέ-
στατος κύριος Προβλεπτής καὶ Καπιτάνος ἀπεφάσισαν νὰ ρεῖ-
νωσιν οἱ κύριοι Βουλγάρεις καὶ ὁμόδικοι, κύριοι τοῦ πατρωνικοῦ
δικαιώματος, ὀφείλοντες ὅμως νὰ ἐκλέξωσιν ἱερέα, ἐν τῇ εἰ-
ρημένῃ ἐκκλησίᾳ, ἐντὸς προθεσμίας δεκαπέντε ἡμερῶν, ἐπι-
δοκιμασθησόμενον ὑπὸ τῶν αὐτῶν περιφανεστάτων κυρίων. Μὴ
εὔρισκομένου δὲ ἱερέως, κατ' ἀρέσκειαν τῶν αὐτῶν περιφανε-
στάτων κυρίων, ὀφείλει νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁ αὐτὸς αἰδέσιμος
Δούσης ἐφημερεύων ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ. Διαδηλοῦται

(*) Θεοκρίτ. Εἰδύλλ. ἐ. σίχ. 38.

δὲ, ὅτι ὁ περιφανέστατος κύριος σύμβουλος Λιπαμάνος δὲν συμμορφοῦται πρὸς ταῦτα, γνωμοδοτῶν τὴν παραδοχὴν τῆς αἰτήσεως τῶν εἰρημένων Βουλγάρων.

Τῆ 2 Φεβρουαρίου, τοῦ ἔτους 1615, Χριστόδουλος ὁ Βούλγαρις, ἐν ὀνόματι αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοδίκων του, ἐνεφανίσθη καὶ ἐζήτησε νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἐκκαλεῖται πρὸς τὴν ὑπερτέραν ἀρχὴν κατὰ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ προβῆ τότε ἡ ἐκκλησις, καὶ ἐπειδὴ ἐν-τοσοῦτω ὁ Πέτρος, εἷς τῶν ἀδελφῶν Βουλγάρων, ἔμελλε νὰ λάβῃ τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν, ἠναγκάσθη καὶ οὗτος, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως, νὰ ἐπιδοκιμασθῆ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅμως, ὅτι ὁ ξένος ἐφημέριος εἶχε τὰς ἀποφορὰς περιορισμένας καὶ προσδιωρισμένας, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ συμβολαίου τῆς 27 Αὐγούστου 1613, ἐν ταῖς πράξεσι Φραγκίσκου Βρισινώτη συμβολαιογράφου. Πέτρος ὁ Βούλγαρις, ὅμως, ὡς πατρῶν, ἔγινε παραδεκτὸς μετὰ ἐξουσίας ν' ἀπολαύῃ αὐτὰς πληρέστατα, ὡς ἀληθῆς κτήτωρ. Ἡ ἀπόφασις τῆς κυβερνήσεως εἶναι ἡ ἐξῆς.

Ἡμεῖς, Κυβέρνησις τῆς Κερκύρας, Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος.

Ἐπειδὴ οἱ ὁμόδιοι τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων, ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ὡς κτήτορες τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐνδόξου Ἀγίου Σπυριδῶνος, ἐξέλεξαν τὸν αἰδεσιμότατον παπᾶ Πέτρον Βούλγαριν, ἕνα τῶν αὐτῶν ὁμοδίκων, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν γανομένων σημειώσεων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καγκελλαρίᾳ, ἐπίσης δυνάμει τῆς ἡμετέρας προκηρύξεως, καὶ ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἐπιδοκιμάζῃται πάντοτε ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Αὐ-

τοῦ Γαληνότητος ἡ παροῦσα καὶ πᾶσα ἄλλη ἐκλογὴ, γνωρίζοντες ὅμως ἡμεῖς πόσον δικαίως καὶ ἐλλόγως ἐγινεν ἡ παροῦσα, τόσον διὰ τὰ ἔντιμα καὶ ἄξια προσόντα τοῦ ἐκλεγμένου, ὅσον διότι εἶναι οὗτος τῆς αὐτῆς οἰκογενείας τοσοῦτον ἀξιομίσθου καὶ ἐνδιαφερομένης περὶ τοῦ λειψάνου, λόγος μόνος δυνάμενος καὶ ὀφείλων πάντοτε νὰ παρακινήσῃ ἕκαστον νὰ προτιμήσῃ τοῦτον τῆς οἰκογενείας ὑπὲρ πάντα ἄλλον, διὰ τοῦτο παρεδέχθημεν, ἐπεδοκιμάσαμεν καὶ ἐπεκυρώσαμεν τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ὅστε νὰ δύναται ν' ἀπολαύῃ ἕλας αὐτὰς τὰς ὠφελείας, τὰς χρήσεις καὶ τὰς ἀποφορὰς, ὅσαι προσήκουσι καὶ ἀνήκουσιν εἰς ἀληθῆ κύριον καὶ ἐφημέριον, καὶ ὡς ἀπήλαυσαν πάντοτε οἱ ἄλλοι προκάτοχοι καὶ πρόγονοι αὐτοῦ. Βέβαιοι ὄντες, ὅτι παρ' αὐτοῦ θέλει ἐκτελεῖσθαι ἡ ἔντιμος λειτουργία τῶν ἁγίων μυστηρίων καὶ τῶν θείων ἱερουργιῶν, ὡς ἀρμόζει εἰς τὴν θείαν λατρείαν καὶ εἰς τὴν μεγάλην εὐλάβειαν, ἣτις διηνεχῶς ἐξασκεῖται ἐν αὐτῇ. Διατάττομεν δὲ εἰς τὸν αἰδέσιμον παπαῖ Δημήτριον Δούσην, πρῶην ἐφημέριον, νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν εἰρημένον αἰδέσιμον Βούλγαριν πάντα τὰ ἄμφια καὶ πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν, ἅτινα παρεδόθησαν εἰς αὐτὸν, ὑπὸ τῶν σεβασμίων κυρίων ἐπιτρόπων, διαταγῇ τῶν ἡμετέρων προκατόχων, δίδοντες εἰς τὸν εἰρημένον Δούσην τὴν ἄδειαν ν' ἀναχωρήσῃ.

Ἐδόθη τῇ 3 Μαρτίου 1617.

Ἰερώνυμος Λορεδάρος, Βαῖλος.

Ἀντώνιος Κιουρᾶν, Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος.

Βικέντιος Βραγαδῖνος, Σύμβουλος.

Ὀκταβιανὸς Βατάλιας, Σύμβουλος.

Νικόλαος Καβοδίστριας, φύλαξ.

Δὲν ἠὺχαριστήθη ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων διὰ τοῦ θεσπίσματος τούτου, καὶ τοὶ παραχωροῦν-

τος τὴν ἀπόλαυσιν ὄλων τῶν ὠφελειῶν, καὶ ἀποφορῶν, ὑπὸ τῶν προγόνων αὐτῆς ἀπολαυομένων. Προσέχθη λοιπὸν ἡ ἐκκλησις ἐνώπιον τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ Ἰούστου Ἀντωνίου Βελενίου, καὶ ἐν δικαστικῇ συζητήσῃ, μετὰ τοῦ δημοσίου συνηγόρου, ἐπεμβάντος ὑπὲρ τῶν κυβερνητῶν, ἐπέτυχεν ἡ οἰκογένεια αὕτη τὴν ἀκύρωσιν τῆς μνησθείσης ἀποφάσεως, καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ πατρωνικοῦ δικαιώματος τῶν Βουλγάρων, ἀναγνωρισθέντος ἐλευθέρου, ἀπολύτου καὶ ἀνεξαρτήτου, ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς Γαληνοτάτης Πολιτείας εἶναι ν' ἀπολαμβάνῃ ἕκαστος ἐλευθέρως ἐν τῷ κράτει αὐτῆς τὰ ἑαυτοῦ. Ἡ ἀπόφασις εἶναι ἡ ἑξῆς.

Τῇ 18 Δεκεμβρίου 1624 ἔ. γ. Κερκύρα.

Ὁ περιφανέστατος καὶ ἄριστος κύριος Ἰούστος Ἀντώνιος Βελένιος, Γενικὸς Προβλεπτὴς τῆς Ἰσρίας, Δαλματίας καὶ Ἀλβανίας ἐν τῷ Κόλπῳ, καὶ τῶν τριῶν νήσων τῆς Ἀνατολῆς, μετ' ἐξουσίας Γενικοῦ κατὰ θάλασσαν Καπιτάνου, ἐδρεύων κ.τ.λ. Ἀκούσας ἐν δικαστικῇ συζητήσῃ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν κύριον Χριστόδουλον Βούλγαριν, ἐν ὄνματι αὐτοῦ, ἀδελφῶν καὶ ἄλλων ὁμοδικῶν τῆς πατρωνείας τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου Σπυρίδωνος, αἰτοῦντα τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς περιφανεστάτης Κυβερνήσεως, Προβλεπτοῦ καὶ Καπιτάνου, τῆς 30 Ἰανουαρίου 1615, κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο (διότι κατὰ τὸ λοιπὸν ἡ εἰρημένη ἀπόφασις διχρατεῖ τὴν οἰκογένειαν ἐν τῷ δικαιώματι αὐτῆς) ἔνθα οἱ εἰρημένοι περιφανέστατοι κύριοι ἐπιφυλάττουσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἐπιδοκιμασίαν τοῦ ἱερέως μὴ συμμορφουμένου εἰς ταύτην τοῦ περιφανεστάτου συμβούλου Λιπαμάνου, καθὸ ἀποφάσεως ζημιούσης τὰ δικαιώ-

ματα τῶν Βουλγάρων, ἅτινα οὗτοι ἔχουσιν ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐκκλησίᾳ· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀκούσας τὸν ἄριστον δημόσιον συνήγορον, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς εἰρημένης περιφανεστάτης Κυβερνήσεως, ζητοῦντα τὴν ἐπικύρωσιν τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως, διὰ τοὺς ἐπιφερθέντας καὶ ἀναφερθέντας λόγους καὶ αἰτίας· Θεωρήσας τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν μετὰ τῶν ἐγγράφων, ἅτινα ἐπικαλεῖται· Θεωρήσας μίαν κλήσιν διὰ κηρύξεως, γενομένην, αἰτήσῃ τῶν εἰρημένων κυρίων Βουλγάρων, ἐν ὀνόματι, ὡς ἀνωτέρω, πρὸς πάντας τοὺς δυναμένους νὰ ἐνδιαφέρωνται ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀποφάσει· Θεωρήσας ἐγγράφα τινὰ περὶ τόπων ἀποκτηθέντων ὑπὸ τοῦ ποτὲ Σταματίου Βουλγάρειος, ἐν ὀνόματι τῆς ἐκκλησίας, ὡς κτήτορος καὶ οἰκοδομητοῦ αὐτῆς, ὅπου αὕτη τὸ πρῶτον ὑπῆρξεν, γενόμενα τὸ 1544, Νοεμβρίου 16, παρὰ τῷ κυρίῳ Πέτρῳ Βραγιανίτῃ συμβολαιογράφῳ, καὶ τὸ 1543, Ἰουνίου 27, παρὰ τῷ κυρίῳ Ματθαίῳ Παραστάτῃ συμβολαιογράφῳ· Θεωρήσας τὰ δελτία τῆς παραδόσεως τοῦ γηπέδου, ὅπου, κατὰ τὸ παρὸν, εἶναι οἰκοδομημένη ἡ ἐκκλησία, ἐγερεθεῖσα κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Ιερέως ἐκ σανίδων, παραδόσεως γενομένης, ἀντὶ τοῦ τόπου τῆς ἤδη καταστραφείσης, εἰς τοὺς αἰδεσίμους ἀδελφοὺς παπᾶ Νικόλαον καὶ Ἀρτέμιον Βουλγάρεις, μετὰ τὴν νέαν ὀχύρωσιν, τὴν γενομένην, κατὰ τὸ 1577, τῇ 4 Δεκεμβρίου· Θεωρήσας ἐπίσης πολλὰ ἄλλα ἐγγράφα, προσαχθέντα ὑπὸ τῶν μερῶν, ἐν τῇ συζητήσει, δι' ὧν ἀποδεικνύεται τὸ πατρωνικὸν δικαίωμα τῶν εἰρημένων Βουλγάρων, τόσον ἐπὶ τοῦ εἰρημένου ἀγίου λειψάνου, ὅσον ἐπὶ τῶν γηπέδων καὶ οἰκοδομῶν τῆς ἐκκλησίας, καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ διηνεκῆ κατοχὴν καὶ κυριότητα ἐπιβεβαιωθεῖσαν ὑπὸ δημοσίων ἐπικυρώσεων· Ἡ περιφανεστάτη αὐτοῦ Ἐξοχότης ὅσα δεῖ ἰδῶν, κ.τ.λ. ἠχύρωσε τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν τῆς 13 Ἰανουαρίου κατὰ τὸ μέρος ὅπου ἡ περιφανεστάτη Κυβερνήσις, Προβλεπτῆς καὶ Καπιτάνος, ἐπιφυλάττει εἰς ἐαυ-

τὴν τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ παρὰ τῶν κλητόρων ἐκλεγομένου ἱερέως, ὀρίζουσα ν' ἀφίνεται πάντοτε εἰς τοὺς κτήτορας ἐλευθέρᾳ καὶ ἀπόλυτος ἢ ἐκλογή τοῦ ἱερέως, ἄνευ ἄλλης ἐπικυρώσεως.

Ἰουῆτος Ἀρτόριος Βελένιος, Γενικὸς Προβλεπτής.

*Ἰωάννης Βαπτιστῆς Μαρτιέλλης,
Βοηθὸς τῆς Γραμματείας.*

Τοιουτοτρόπῳ ἱκανοποιηθείσης τῆς πρώτης κατὰ τοῦ κλητορικοῦ δικαιώματος ἐπιφερθείσης ζημίας, ἔμεινεν ἡ δευτέρα, ἢ γουν ἢ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐπικύρωσις τῶν ἐπιτρόπων, οἵτινες, εἰσαχθέντες τῇ 5 Μαρτίου 1613, ἐπεκυρώθησαν τῇ 17 Μαΐου ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἱερεὺς τῆς οἰκογενείας, καὶ ὅτι ἐκ τούτου, ὡς ἐλέγετο, οἱ λαϊκοὶ ἀπῆλθον τὰς ἀποφορὰς τῆς ἐκκλησίας, αἵτινες, ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν διατάξεων καὶ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς, προσδιορίζονται εἰς μόνον τοὺς κληρικούς. Διετείνετο δὲ περὶ τούτου ἢ τότε κυβερνήσεις, «ὅτι ἤθελε νὰ ἄρῃ τοιαύτην κατάχρησιν, οὐχὶ » ἐπ' ἄλλῳ δικαιώματι, ἐξουσία ἢ δικαιοδοσία, ἀλλὰ » μόνον ὡς κυβερνήσεις καὶ φύλαξ τῆς πόλεως ἀπάσης». Αὗται εἶναι λέξεις τοῦ ἐντάλματος τῆς 18 Φεβρουαρίου 1613 (23). Ἐπὶ δὲ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν αὐτῶν ἐπιτρόπων ἔλεγε τὰ ἐξῆς: «Ὅτι » διὰ τῆς ἐξουσίας ἣν ἔχει (ἢ κυβερνήσεις) ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ θρησκευματος, συμφώνως μετὰ τῶν συ- » ταγμάτων τῶν Ἀγίων Πατέρων καὶ τῶν θεσπισμά-

(23) Δι' οὗ πιθανῶς διετάττετο ἢ τῶν ἐπιτρόπων ἐκλογή.

» των τῶν ἱερῶν καὶ ἀγίων Συνόδων, τῶν ἀφορών-
» των τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, καὶ ἰδίως, συμφώνως
» μετὰ τοῦ θεσπίσματος τῆς πρώτης ἐν Νικαίᾳ Συ-
» νόδου, ἔνθα παρευρίσκετο καὶ οὗτος ὁ Ἅγιος Πα-
» τῆρ, μεταξὺ τῶν συγκροτησάντων αὐτὴν τριακο-
» σίων δεκαοκτῶ Ἁγίων Πατέρων· θεωροῦντες βέ-
» βαιον ὅτι ὁ, περ ἐπεδοκίμασε καὶ διέταξεν, ὑπάρχων
» ἐπὶ γῆς, νῦν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐπιθυμεῖ νὰ γινώσκη
» ἐκτελούμενον, καὶ πολλῶ μᾶλλον πιστεύοντες ὅτι
» ἐν ᾧ ὁ Ἅγιος ὕψωσε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, λέγων γέ-
» νοιτο, γένοιτο, ὅτε ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκείνῃ Συνόδῳ
» ἀνεθεματίζοντο ὅσοι λαϊκοὶ ἐλάμβανον καὶ μετέ-
» βαλλον εἰς ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν τὰς πρὸς τὸν Θεὸν
» καὶ πρὸς τοὺς Ἁγίους αὐτοῦ προσφερομένας ἐλεη-
» μοσύνας, πρὸς συντήρησιν τῶν ἱερῶν, τῶν τελούν-
» των τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, καὶ μεταδιδόντων τὰ ἄ-
» για μυστήρια, νομίζομεν ἡμᾶς ὑποχρεωμένους νὰ
» παρέξωμεν τὸ ἔργον ἡμῶν, ἵνα ἡ φωνὴ ἐκείνη ὑπα-
» κουσθῇ» (24).

Τίς δὲν βλέπει, ὅτι, ἀφ' οὗ ὑπάρχουσι νῦν ἱερεῖς τῆς οἰκογενείας, ἀνευ ἀνάγκης τῆς παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐπικυρώσεως, ἀλλ' αὐτοδικαίως, δυνάμει τῆς πατρωνείας αὐτῶν, ὑπηρετοῦντες τὸν σεπτὸν ἐκεῖνον νάον, καὶ ἀόκνως τελοῦντες τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, ἔπαυσε

(24) Ἰδύνατο ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι οὐδὲν περὶ τοῦ θεσπίσματος τούτου γνωρίζεται ὑπάρχον εἰς τὰς πράξεις τῆς πρώτης ἐν Νικαίᾳ Συνόδου.

πλέον ἢ κατάχρησις τῶν λαϊκῶν, οἵτινες ἀρκοῦνται μόνον, πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος αὐτῶν, εἰς τὸ ἐτησίως πρὸς αὐτοὺς στελλόμενον κηρίον, τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου καὶ Μεγάλου Σαββάτου, παρὰ τῶν ἐφημερίων τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ἐπαυσεν ἡ κατάχρησις παύει καὶ ὁ λόγος τοῦ ἕνεκα αὐτῆς γενομένου διορισμοῦ τῶν ἐπιτρόπων;

Παράδοξον εἶναι, ὅτι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποπειρῶνται νὰ καταντήσωσι τοὺς ἐφημερίους κτήτορας εἰς θέσιν κατ' οὐδὲν διάφυρον ἐκείνης εἰς ἣν ἠθελεν εὑρεθῆ οἷος δῆποτε ἱερεὺς ξένος, οὐδὲν δικαίωμα ἔχων, μάλιστα εἰς θέσιν χειροτέραν τῶν ξένων ἱερέων, ἐν ᾧ αἱ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὑπάρχουσαι ἐκκλησίαι καὶ μοναί, ὑπὸ τὴν πατρωνεῖαν τοῦ δημοσίου, καίτοι ἔχουσαι σημαντικὰ εἰσοδήματα, διανέμονται εἰς τούτους παρὰ τοῦ Κράτους, καὶ ἀπολαύουσι πληρέστατα ταῦτα, ἕνεκα μόνον τοῦ ἱερατικοῦ αὐτῶν προνομίου, ἂν καὶ μὴ κτήτορες ἀλλὰ ξένοι.

Δὲν ἠδύναντο ἐπομένως οἱ κτήτορες νὰ ὑποφέρωσι σιωπηλῶς τοιαύτην δευτέραν ζημίαν, οὐχ' ἦττον μεγαλητέραν τῆς πρώτης, καὶ ἐπομένως ἐκκαλέσθησαν πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20 Ἰανουαρίου 1615, ἐμφανίσεως των.

Μέχρι τοῦδε μετεφράσαμεν πικρῶς τὸν συγγραφεὰ τῆς παρούσης ἐκθέσεως· ἐντεῦθεν ὅμως εἰς τὰς ἐπομένας πέντε ἢ ἕξ σελίδας εἰσχωρεῖ οὗτος παντάπασιν εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ δικανικοῦ ἀντικειμένου τῆς τῶν κτητόρων πρὸς τοὺς ξένους ἐπιτρόπους καὶ πρὸς τὴν ἐγχώριον κυβέρνησιν διενέξεως, ὅπερ δὲν εἶναι πλέον ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ ἡ μακροχρόνιος ἐκείνη διένεξις πρὸ πολλοῦ ἐλύθη. Ἡμεῖς λοιπὸν θέλομεν σημειώσαι μόνον, ὅτι ἀφοῦ ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων ἐπὶ πολλὰ ἔτη διὰ τῆς νομιμότητος ἐπροσπάθησε νὰ καταπαύσῃ τὴν κυβερνητικὴν ἐπέμβασιν καὶ τὰς ἀξιώσεις τῶν ξένων ἐπιτρόπων, δι' ὧν προσεχρούετο καιριώτατα τὸ κτητορικὸν αὐτῆς δικαίωμα, ἀπέλαβε τέλος δικαιοσύνην. Καὶ πρῶτον, τῇ 7 Δεκεμβρίου 1679, ὁ Γενικὸς Προβλεπτής Ἀνδρέας Κορνάρος, ἐπιτετραμμένος παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα, διὰ θεσπίσματος κανονίζοντος τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, διέταξε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, νὰ προστεθῇ εἰς τοὺς τέσσαρας ξένους ἐπιτρόπους ἕτερος, λαμβανόμενος ἐκ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τῶν κτητόρων, ἄνευ τῆς συμμαθέξεως τοῦ ὁποίου οὐδὲν νὰ δύνανται οἱ τέσσαρες νὰ πράξωσιν ἀπαγορεύων ὅμως καὶ εἰς τὸν ἐπίτροπον Βούλγαριν πᾶσαν οἰκονομικὴν διαχείρισιν. Μετὰ ταῦτα ὁ Γενικὸς Προβλεπτής τῆς θαλάσσης, μετ' ἐξουσίας Γενικοῦ Καπιτάνου, Αὐγουστῆ.

νος Σαγρέδος, διὰ Ἀποφάνσεως τῆς 5 Ἰουλίου 1711, προσθέτων ἄλλας περὶ τῆς ἐκκλησίας διατάξεις, περιώρισεν εἰς δύο μόνους τὸν ἀριθμὸν τῶν ξένων ἐπιτρόπων, ἐκλεγομένων μὲν ὑπὸ τῶν κτητόρων, ἐπικυρουμένων δὲ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως. Τροπολογηθείσης βραδύτερον τῆς Ἀποφάνσεως ταύτης, τῇ 20 Φεβρουαρίου 1721, ἐξησφαλίσθη εἰς τοὺς κητόρας τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποφασίζωσιν αὐτοὶ, καὶ οὐχὶ οἱ ἐπίτροποι, περὶ παντὸς μέτρου ἀπαιτουμένου πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἱεροπραξιῶν καὶ πρὸς τὴν συντήρησιν τῆς ἐκκλησίας, τῇ ἐπικυρώσει ὅμως τῆς κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις, αἱ παρ' αὐτῆς γενομένα πρὸς τὸ κράτος σημαντικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ θυσίαι ἐνεθάρρυνον τὴν οἰκογένειαν τῶν Βουλγάρων νὰ προστρέξῃ πρὸς τὴν κυρίαρχον ἐξουσίαν παραπονουμένη κατὰ τῶν καταχρήσεων, δι' ὧν συχνάκις προσεβλήθη τὸ πατρωνικὸν δικαίωμα, καὶ νὰ παρουσιάσῃ ἔγγραφον, ἐξ ἑνδεκα κεφαλαίων συντάμενον, καὶ περιέχον τὰ προνόμια ὑπὲρ ὧν ἐζήτηι αὕτη τὴν παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐξασφάλισιν· καὶ ἔτυχε, τῷ ὄντι, τῆς ἐπικυρώσεως αὐτῶν, παρὰ τῆς Βενετικῆς Γερουσίας, διὰ Δουκικῶν γραμμάτων τῆς 11 Ἰουλίου 1750, δημοσιευθέντων ἐν τῇ πόλει τῆς Κέρκυρας παρὰ τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ, τῇ 25 Μαΐου 1751, προσταττομένης τῆς ἐν παντὶ χρόνῳ πλήρους καὶ ἀκριβοῦς αὐτῶν τηρήσεως. Μεταξὺ τῶν προνομίων τούτων, ἅτινα τοιου-

τοτρόπως ἐλάμβανον ἐπίσημον καθιέρωσιν, ἀνεγνωρίζετο ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἶχε διακηρυχθῆ Σταυροπήγιον (25). Ἐπὶ τέλους δέ, διὰ ῥητῆς διατάξεως, ἠκυροῦτο πᾶσα προηγουμένη πρᾶξις, παρὰ οἰουδήποτε καταχρηστικῶς γενομένη, ἐπὶ βλάβῃ τῆς εἰρημένης πατρωνείας, οὔσης πλήρους καὶ ἀποτελούσης διηνεκῆς καταπίστευμα, καὶ ἀπηγορεύετο εἰς πάντα δημόσιον Παραστάτην, τακτικὴν ἢ ἔκτακτον περιβεβλημένον ἐξουσίαν, νὰ πράξη νεωτερισμὸν τινα, ἐναντίον εἰς τὰ χορηγηθέντα κεφάλαια.

Διὰ τῶν ἤδη λεχθέντων, δηλώσαντες ἀρχούντως πῶς ἡ οἰκογένεια τῶν Βουλγάρων κατέχει, πατρωνικῶ δικαίωματι, τὸ ἱερὸν λείψανον καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θαυματουργοῦ Πολιούχου τῆς Κερκύρας, ὀφείλομεν νῦν νὰ προσθέσωμεν ὀλίγα τινα περὶ τῶν λιτανειῶν τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου, καὶ περὶ ἄλλων τιῶν γεγονότων, ἐξ ὧν καταδεικνύεται εἰς ποίαν τιμὴν εἶχον αὐτὸν, καὶ τὸν ναὸν αὐτοῦ, οὐχὶ μόνον οἱ Ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ καὶ οἱ κρατοῦντες τότε Βενετοί. Ἐπειδὴ δὲ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν τὰ περὶ τῆς λιτανείας τῆς Κυριακῆς τῶν Βαίων, μεταβαίνομεν νῦν εἰς τὴν μετ' ἐκείνην καθιερωθεῖσαν τελετὴν διὰ τὴν λασσωτήριον ἡμέραν τῆς 11 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1716.

Ἐκραγέντος πολέμου μεταξὺ Βενετικῆς Πολι-

(25) Ὀνομάζονται οὕτως αἱ ἐκκλησίαι, αἵτινες δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸν ἱεράρχην τοῦ τόπου ἐνθα εὐρίσκονται, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τὸν ὑπέρτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

τείας καὶ Ὀθωμανικῆς Πύλης, οἱ Τοῦρκοι, γενόμενοι κύριοι τῆς Πελοποννήσου, ἐστράτευσαν τὸ 1716 κατὰ τῆς Κερκύρας, ἧτις δεινὴν ὑπέστη πολιορκίαν, ἀπὸ τῆς 25 Ἰουνίου μέχρι τῆς 11 Αὐγούστου, στραταρχοῦντος τῶν Βενετικῶν δυνάμεων τοῦ περικλεοῦς κόμητος Ἰωάννου Μαθθία Σχουλεμβούργου. Διαρκούσης τῆς πολιορκίας, ὡς καὶ προηγουμένως ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς Κρήτης πολέμῳ, πολλάς παρέσχον ὑπηρεσίας τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Βουλγάρων προσωπικοῦς ὑποστάντα κινδύνους (26). Οἱ ἐφημέριοι δὲ μάλιστα τοῦ Ἁγίου συνέ-

(26) Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἀνωτέρω λεγομένων σημειοῦμεν τὰς ἐπομένας περικοπὰς ἐπισήμων τινῶν ἐγγράφων, περὶ πράξεων οὐχὶ ἀσημάντων ὡς πρὸς τὴν πάτριον ἱστορίαν.

Τῆ 5 Νοεμβρίου 1659. Πιστοποιητικὸν τοῦ Γενικοῦ Καπιτάνου Φραγκίσκου Μαυροκηνῶ. Μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Ἱερεὺς Σπυρίδων ὁ Βούλγαρις προσφέρει εἰς τὴν κυδέρνησιν νὰ στρατολογήσῃ ἀριθμὸν τινα ἐξορίστων τῶν τριῶν νήσων τῆς Ἀνατολῆς, καὶ νὰ μεταβῇ μετὰ τούτων εἰς τὸν στόλον ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὴν καλὴν ὑπηρεσίαν, ἣν παρέσχε καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐκστρατείᾳ. Ἡ προσφορὰ γίνεται παραδεκτὴ, καὶ ἀφοῦ οἱ στρατολογηθέντες συναχθῶσι θέλουσι προμηθευθῆ ἕκ τῶν δημοσίων ἀποθηκῶν μὲ τὸν ἀναγκαῖον ἄρτον ὡς καὶ οἱ λοιποί.

— Τῆ αὐτῇ ἡμέρᾳ, δι' ἑτέρου πιστοποιητικοῦ, ὁ αὐτὸς Μαυροκηνὸς δίδει εἰς τὸν αὐτὸν Ἱερέα Σπυρίδωνα Βούλγαριν, ὡς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, τὴν ἐξουσίαν τοῦ ν' ἀπολάβῃ τὴν χάριν ἐνὸς ἐξορίστου.

— Τῆ 10 Μαΐου 1698. Θέσισμα τῆς Βενετικῆς Γερουσίας, ἀναδεικνυούσης Κόμητα Ἀντώνιον τὸν Βούλγαριν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Δηλοῦται ἐν αὐτῷ, ὅτι ὁ Ἀντώνιος, ἐφάμιλλος τῶν προγόνων αὐτοῦ, εἰς τὰς πρὸς τὸ δημόσιον ὑπηρεσίας, διεκρίθη ὡς εὐγενὴς κερκυραϊκοῦ κατέργου, ἧγουν δόκιμος, ἐν τῷ πολέμῳ τῆς Κρήτης.

— Τῆ 10 Ἀπριλίου 1714. Πιστοποιητικὸν Ἀλοῖσιου Φωσκάρου, Καπιτάνου τῶν μεγάλων κατέργων. Πιστοποιεῖ ὅτι Οὐτίκτωρ ὁ Βούλγαρις συνέδραμε μετὰ πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ἔππων εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν

τεινον μεγάλως, διὰ τῆς ἱερατικῆς αὐτῶν ἐπιβροῆς,
εἰς τὸ παρακινεῖν τοὺς ἐθελοντὰς νὰ συντρέχωσι

λίθων καὶ ἄλλων χρειδῶν πρὸς οἰκοδόμησιν τῶν ἐξωτερικῶν ὀχυρωμάτων
τῆς πόλεως.

— Τῆ 30 Αὐγούστου 1716. Πιστοποιητικὸν τοῦ Στρατάρχου Ἰωάννου
Μαθθία κόμητος Σχουλεμβούργου. — Τῆ 2 Μαρτίου 1717. Ἐτερον τοῦ Προ-
βλεπτοῦ καὶ Καπιτάνου Οὐίκτορος Δὰ Μόστου— Τῆ 19 Ἰουλίου, τοῦ αὐτοῦ
ἔτους. Ἐτερον τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ καὶ Ἐξελεγκτοῦ Λορεδάνου. Μαρτυ-
ροῦσιν ὅτι καθ' ὅλην τὴν πολιορκίαν ὁ ἱερεὺς Οὐίκτωρ ὁ Βούλγαρις, μετὰ καρ-
τερίας καὶ θρησκευτικοῦ ζήλου, ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντα τῆς ἡμερίας αὐ-
τοῦ, καὶ παρέσχε πρὸς τοὺς ὁμοθρήσκους αὐτοῦ τὴν ὀφειλομένην ἐν τοιαύται-
περιστάσεσι θρησκευτικὴν παραμυθίαν, ἀτρόμητος ὢν πρὸς τοὺς κινδύνους.

— Τῆ 3 Σεπτεμβρίου 1716. Πιστοποιητικὸν Οὐίκτορος Δὰ Μόστου.
— Τῆ 5 Σεπτεμβρίου. Ἐτερον τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ καὶ Ἐξελεγκτοῦ, Ἀν-
τωνίου Λορεδάνου. — Τῆ 18 τοῦ αὐτοῦ. Ἐτερον τοῦ Στρατάρχου Σχουλεμβούρ-
γου. — Τῆ 15 Δεκεμβρίου. Ἐτερον τοῦ Γενικοῦ Καπιτάνου Πισάνη. Μαρτυ-
ροῦσι τὸ παραδειγματικὸν θάρρος Νικολάου τοῦ Βουλγάρεως, υἱοῦ τοῦ Πρωτο-
παπᾶ Σπυρίδωνος, ἐν τῇ κατὰ τῆς πόλεως ἐφόδῳ τῶν πολεμίων· ὅτι συνήρ-
γησεν οὗτος εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πρὸς τὴν ἄμυναν ἀναγκαίων πραγ-
μάτων κατὰ τὰς σημαντικώτερας θέσεις· καὶ ὅτι μετ' ἐνόπλων ἐκίνησεν
εἰς ἀπάντησιν τῶν βαρβάρων, ὅτε ἀπέβησαν εἰς τὸν ὕψον, καὶ ἀντετάχθη
εἰς τὰς ἐπιδρομὰς, δι' οὗ κατέστρεφον τὰ πάντα διὰ πυρὸς καὶ ξίφους,
πληρωθεὶς δὲ ἐλαφρῶς δὲν ἔπαυσεν ἑμῶς τοῦ νὰ προκινδυνεύῃ εἰς τοὺς
ἀκροβολισμούς· διέμεινε δὲ ἐπὶ πολὺ ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὰ ὄρη· ἔρ-
κρίθη δὲ μάλιστα εἰς τοὺς προμαχῶνας τοῦ Σαρανδάρη, τῶν τριῶν πη-
γαδίων, καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τὸ νέον φρούριον αἰματηρᾷ ἐφόδῳ.

Ὁ πατήρ αὐτοῦ συνέπραξε, μετὰ λαϊκῶν καὶ ἱερέων, εἰς τὰς παρασκευὰς
τῆς ἀμύνης.

— Τῆ 28 Σεπτεμβρίου 1716. Πιστοποιητικὸν τοῦ μνησθέντος Λορεδά-
νου. — Τῆ 20 Ὀκτωβρίου. Ἐτερον τοῦ Σχουλεμβούργου. Πιστοποιοῦσι τὴν
ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἐπιμελῆ ὑπηρεσίαν τοῦ δόκτορος Πέτρου τοῦ Βουλγά-
ρεως, ἐκτάκτου συνδίκου, μὴ φειδομένου ἑαυτοῦ, καὶ ἐνθαρρύνοντα τὸν
λαὸν εἰς τὴν μετακόμισιν τοῦ πρὸς τὴν ἄμυναν ἀπαιτουμένου ὕλικου.

— Τῆ 18 Ἀπριλίου 1772. Θέσπισμα τῆς Βενετικῆς Γερουσίας ἐπεκ-
τεῖνον εἰς ἅπασαν τὴν οἰκογένειαν τὸν εἰς Ἀντώνιον τὸν Βούλγαριν καὶ τοὺς
αὐτοῦ ἀπογόνους χορηγηθέντα τίτλον κόμητος.

ρίου, κατεσπευσμένως τῶν πολεμίων ἀρόντων τὸ στρατό-
πεδον, καὶ ἐγκαταλιπόντων τὸ πυροβολικόν, τὰ πολε-
μεφόνια καὶ τὴν ἀποσκευὴν. Πρὸς τὴν ἐνάργειαν τοσοῦ-
του θαύματος πᾶσα καρδία καὶ πᾶσα διάνοια ὀφείλει νὰ
προσπέσῃ προσευχομένη, καὶ ἐν ταπεινότητι τὰς εὐχαρι-
στίας αὐτῆς ἀποδίδουσα, νὰ καταδείξῃ τὸ μέγεθος ἅμα
τῆς εὐεργεσίας καὶ τοῦ κοινοῦ ὀφειλήματος. Καὶ ἐπειδὴ
εἰς ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῶσι τὰ ἀποτελέσματα δη-
μοσίας εὐλαβοῦς εὐγνωμοσύνης, κρίνει εὐλογον ἢ ἐξουσία
αὕτη νὰ καθιερώσῃ διηνεκῶς ἐπέτειόν τινα μνημόνευσιν
τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν ἴδομεν καταβεβλη-
μένους τὰς προσπαθείας, ἐξηυτελισμένην τὴν ὑπερηφά-
νειαν, καὶ τοὺς βαρβάρους ὑπ' αὐτοῦ τοῦ φόβου αὐτῶν
τραπέντας εἰς φυγὴν, ὅτε μᾶλλον ἤλπιζαν νὰ ἐπιθέσωσι
σκληρὸν ζυγὸν εἰς τοὺς λαοὺς τούτους καὶ νὰ ὑπερικήσω-
σι φρούριον, ὅπερ ἐξασφαλίζει τὴν Χριστιανοσύνην κατὰ
τῶν εἰσβολῶν αὐτῶν. Εἰς δόξαν λοιπὸν Θεοῦ τοῦ Κυρίου,
καὶ εἰς τιμὴν τοῦ Ἁγίου ἀντιλήπτορος, δυνάμει τῶν πα-
ρόντων καὶ τῆ ἐξουσία τοῦ ἡμετέρου Γενικοῦ Καπιτανά-
του ἀποφασίζεται, ὅτι κατὰ πᾶν ἔτος, τὴν ἀξιομνημό-
νευτον ἡμέραν τῆς 22 Αὐγούστου ἔ. ν. δηλαδή 11 ε. π.
μέλλει νὰ ἐκτίθῃται τὸ θαυματουργὸν λείψανον τοῦ αὐ-
τοῦ Ἁγίου, μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς λειτουργίας, νὰ φέρη-
ται ἐν λιτανείᾳ κατὰ τὴν πόλιν, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ
κλήρου, τῶν δημοσίων προστατῶν, καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς
αὐτῆς πόλεως, μετὰ τῆς μεγίστης τοῦ λαοῦ ἀκολουθίας,
ἵνα πάντες ἐπικαλῶνται διηνεκεῖς τὰς αὐτοῦ εὐλογίας,
ὅπως καὶ κατὰ τὸ μέλλον προστατεύωσι καὶ ὑπερασπί-
ζωσι κατὰ τῶν ἐπιβουλῶν τῶν ἀπίστων, τὴν πόλιν καὶ

τὴν νῆσον. Πρὸς πλειοτέραν δὲ λαμπρότητα καὶ χαρ-
μοσύνην πρέπει κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην τὸ ἅγιον λεί-
ψανον νὰ χαιρετᾶται παρὰ τῶν φρουρίων καὶ παρὰ τῶν
τυγχανόντων πλοίων, διὰ τῶν εἰς τὰς ἄλλας λιτανείας
τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου συνήθων πυροβολισμῶν, εἰς ἀθάνατον
μαρτυρίαν τῆς ἔνεκα τοσοῦτον εὐτυχοῦς συμβάντος δη-
μοσίας εὐγνωμοσύνης.

Ἀφιέρωσεν ἡ ἐξοχωτάτη Σύγκλητος μεγάλην λαμπρά-
δα ἀργυρᾶν, ἵνα ὑπάρχη πάντοτε ἀναμμένη ἐνώπιον τοῦ
Ἁγίου, καὶ πρὸς συντήρησιν θέλει προμηθευθῆ παρὰ τοῦ Δη-
μοσίου, ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος, τὸ ἀπαιτούμενον ἔλαιον. Πρὸς
δὲ τούτοις, ἀναγνωρίζοντες ἡμεῖς εὐλογον ἐπίσης τὴν
ἐξάσκησιν ἔργου τινὸς ἐλεημοσύνης πρὸς τοὺς πτωχοὺς,
ὅπερ εἶναι ἡ πρᾶξις ἡ μᾶλλον εὐπρόσδεκτος πρὸς τὸν
Θεὸν, θεσπίζομεν νὰ ληφθῶσι κατ' ἔτος, ἐκ τοῦ δημοσίου
ταμείου, ρεάλια ἑκατὸν πεντήκοντα, οἰουδήποτε νομίσμα-
τος, ἵνα διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς, τόσον Λατίνους
ὅσον Γραικοὺς, εἰς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ἐπαιτοῦντας, καὶ
εἰς τοὺς μένοντας εἰς τὰς ἑαυτῶν κατοικίας· παραδιδομέ-
νου τοῦ ἐνὸς ἡμίσεως τῶν χρημάτων τούτων εἰς τὸν περι-
φανέστατον κύριον Ἀρχιεπίσκοπον (27), τοῦ δὲ ἐτέρου εἰς
τὸν κύριον Πρωτοπαπᾶν, ἵνα ὁ μὲν πρῶτος ποιήσῃ τὴν
διανομὴν εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν Λατίνων, ὁ δὲ δεύτερος
εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν Γραικῶν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς
λιτανείας, ἐνώπιον τῶν παραστατῶν (28), ἵνα ἐφελκύσωμεν
πάντοτε μᾶλλον τὰς εὐλογίας τοῦ Ἰψίσου, καὶ τὴν μεσί-

(27) Ἐννοεῖ τὸν Λατινἐπίσκοπον.

(28) Δημοσίοι παραστάται, καὶ ἀπλῶς παραστάται,
ὠνομάζοντο οἱ βενετοὶ κυβερνήται, ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τὸ κυρίαρχον
κράτος.

τευσιν τοῦ θαυματοουργοῦ αὐτοῦ Ἁγίου, ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὄπλων, καὶ ὑπὲρ τῆς διηγεκοῦς διασώσεως τοῦ φρουρίου τούτου καὶ τῆς νήσου, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Γαληνοτάτης Πολιτείας. Τῶν παρόντων διατάττομεν τὴν ἐγγραφὴν ὅπου δεῖ, καὶ ἰδίως ἐν τῷ δημοσίῳ τούτῳ Ταμείῳ, διὰ τὴν ἐπὶ παντὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Πρὸς πιστοποίησιν τούτων, κ.τ.λ.

Κερκύρα, τῆ 30 Μαρτίου 1717 ε. ν.

Ἀνδρέας Πισάνης, Γενικὸς Καπιτάνος.

Ὁ αὐτὸς Πισάνης, δι' ἐτέρου θεσπίσματος τῆς 7 Ἰουλίου 1718, προσέφερεν εἰς τὸν Ἁγιον Προξάτην τὴν μεγάλην ἀργυρᾶν λαμπάδα, ἀνάθημα τοῦ στόλου. Επίσης καὶ ἡ Βενετικὴ Γερουσία, διὰ θεσπίσματος τῆς 25 Ἀπριλίου 1727, εἶχε προσφέρει, ὡς ἀνάθημα εὐχαριστήριον, ἑτέραν ἀργυρᾶν λαμπάδα, ἔχουσαν ἑπτὰ λυχνίας, ἥτις ἀνηρτήθη ἐνώπιον τοῦ κουδουκλίου τοῦ Ἁγίου (29). Κατὰ δὲ τὸ 1772, ὁ γενικὸς προβλεπτής Ἀντώνιος Κουερίνης προσέφερεν ἀργυρᾶν λαμπάδα, ἑβδομήκοντα οὐγγιῶν, καὶ συνέπραξεν εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ ἐπιπλάτυνσιν τοῦ σκευοφυλακείου.

(29) Ἡ παρὰ τοῦ Πισάνη ἀφιερωθείσα λαμπὰς φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν.

Divo Spyridioni Tutelari utraque Classe Protecta, Andrea Pisani Supremo Duce utriusque Classis Nobiles. Ex voto. Anno MDCCXVII.

Εἰς τὴν παρὰ τῆς Βενετικῆς Γερουσίας ἀφιερωθείσαν, ἀναγινώσκεται ἡ ἐπομένη.

Ob. Servata Coreyra. Divo Spyridioni Tutelari. Senatus Venetus. Anno MDCCXVI.

Ἐκτὸς τῆς λιτανείας ταύτης, καὶ τῆς τῶν Βαίων, ὀφείλομεν ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἑτέρας δύο τελουμένας, ἐτησίως. Ἡ μὲν γίνεται ἐκ παλαιῶν χρόνων ἕκαστον Μέγα Σάββατον, ἕνεκα τῆς περὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγκαίρου ἀφίξεως σιτοφόρου πλοίου, δι' ἧς ὁ λαὸς οὗτος ἀπηλλάγη τῆς σιτωδίας, ἣτις ἠπείλει τὸν ὄλεθρον αὐτοῦ· ἡ δὲ πᾶσαν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου μηνός, καθιερωθεῖσα ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1673, ὑπὸ τῆς τότε κυβερνήσεως, δι' ἀποφάσεως τῆς 29 Ὀκτωβρίου, ἕνεκα τῆς κατ' ἐκείνο τὸ ἔτος, ἐνσκηψάσης πανόλους, ἐξ ἧς καὶ πάλιν ἡ Κέρκυρα ἀπηλλάγη, τῇ ἀντιλήφει τοῦ θαυματουργοῦ αὐτῆς Προστάτου.

Ἡ μεγίστη εὐλάβεια, ἣν ἡ Βενετικὴ Πολιτεία εἶχε πρὸς τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ σειρᾶς θεσπισμάτων, δι' ὧν πολλὰ ἀναθήματα καὶ δῶρα ἀφιέρωσεν αὕτη εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ, καὶ πολλὰς παραχωρήσεις εἰς δόξαν αὐτοῦ ἐθέσπισεν. Οὕτω, τῇ 4 Φεβρουαρίου 1662, ὁ γενικὸς προβλεπτής καὶ ἐξελεγκτής Φραγκίσκος Μοκενίγος, διέταξε κατὰ τὴν ἐσοδείαν τῶν ἑλαιῶν, νὰ τίθηται εἰς πᾶν ἐλαιοτριβεῖον τῆς νήσου μία ξέστα, ἵνα οἱ εὐσεβεῖς ἀφίνωσιν εἰς αὐτὴν ὅσον ἔλαιον θέλουσι νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Ἁγιον· νὰ φυλάττηται δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ κυρίου τοῦ ἐλαιοτριβεῖου, καὶ, τῇ βοήθειᾳ τῶν δημοσίων ἀνθρώπων καὶ τῶν ἱερέων τῆς ἐξοχῆς, νὰ μετα-

χομίζεται εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ παραδίδηται εἰς τὸν ὑπηρέτην τῆς ἐκκλησίας. Τῇ δὲ 19 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὁ βαίλος Ἀντώνιος Λομβάρδος ἀφιέρωσε τῷ Ἁγίῳ ἀργυρᾶν λαμπάδα, μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προμηθείας ἐλαίου. Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη φαίνεται εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Φιλίππου Ἀσημοπούλου.

Τὸ 1675, τῇ 9 Ἀπριλίου, ὁ γενικὸς προβλεπτής Ἀνδρέας Βαλιέρ, ἐθέσπισε τὴν κατ' ἔτος χορήγησιν εἰς τὸν Ἅγιον τῆς χάριτος ὑπὲρ δύο δεσμωτῶν, ἐφ' ὅρῳ νὰ προσφέρῃ ἕκαστος τούτων εἰς τὸν Ἅγιον ἑκατὸν λίτρας κηρίου. Καὶ ἄλλας τοιαύτας χάριτας ἔχομεν εἰς τὰ ἐπόμενα ἔτη, τὰς ὁποίας καταγράφομεν ἐνταῦθα ὡς ἀξίας παρατηρήσεως.

Τῇ 18 Μαρτίου 1676, ὁ προβλεπτής καὶ γενικὸς καπιτάνος Μοκενίγος εἶχεν ἤδη, διὰ θεσπίσματος, ἀπαλλάξῃ πάσης ἀγγαρίας τὴν λέμβον Γεωργίου τινὸς Μεγαλογένους, διότι οὗτος ὑπεχρεοῦτο νὰ συνεισφέρῃ ἐτησίως εἰς τὸν Ἅγιον εἴκοσι λίτρας κηρίου. Μετὰ ταῦτα βλέπομεν, κατὰ τὸ ἔτος 1678, νέον θέσπισμα, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1 Μαρτίου, δι' οὗ ὁ αὐτὸς Μεγαλογένης ἀπαλλάττεται ἐκ νέου πάσης ἀγγαρίας, διότι ὑπεχρεοῦτο νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου τὸ ἥμισυ τῆς ὠφελείας, ἣν ἀπελάμβανεν ἐκ τῆς αὐτῆς λέμβου.

Τὸ ἔτος 1691, τῇ 26 Νοεμβρίου, ὁ γενικὸς καπιτάνος Δομίνικος Μοκενίγος, χαριζόμενος εἰς τοὺς

εις αὐτὸν παρουσιασθέντας ἱερεῖς τοῦ Ἁγίου, ἔδωκε τὴν παρ' αὐτῶν ζητουμένην χάριν τινὸς ἐν τῷ κατέργῳ καταδίκου, **Μανόλη ἐκ Κρήτης**. Ὀλίγα δὲ ἔτη μετὰ ταῦτα, τῇ 25 Δεκεμβρίου 1695, ὁ γενικὸς προβλεπτής καὶ ἐξελεγκτής, Ἀντώνιος Μολίνος, ἐθέσπισεν ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας καθ' ἃς ἐξετίθετο τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, ὅσοι χωρικοί, εἴτε ἔχοντες χρέη, εἴτε ὑποβεβλημένοι εἰς μικρὰς ἐξορίας, ἤρχοντο εἰς τὴν πόλιν, ἔπρεπε νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ἢ συλλαμβάνωνται.

Τὸ 1707, τῇ 16 Μαΐου, ὁ γενικὸς καπιτάνος Φραγκῆσκος Γριμάνης, ὑποχρεώνει τοὺς ἐν τέλει νὰ φέρωσι τὸν οὐρανίσκον εἰς τὰς λιτανείας, ἐπὶ ποινῇ προστίμου, δι' ἐκάστην φορὰν, πέντε ἀργυρῶν δουκάτων. Ὁ δὲ γενικὸς προβλεπτής Φραγκῆσκος Κορέρ, διὰ θεσπίσματος τῆς 13 Μαΐου 1724, διατάττει, εἰς ἰδιαιτέραν τιμὴν τοῦ Ἁγίου, νὰ μένωσι, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου, κλεισμένα πάντα τὰ ἐργαστήρια, καὶ αὐτὰ τῶν Ἑβραίων, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, εἶχον, διὰ δημοσίων ἀποφάσεων, ἀπαλλαχθῆ τῆς ὑποχρέσεως ταύτης.

Τὸ 1753, διὰ θεσπίσματος τῆς 27 Ἀπριλίου, ὁ γενικὸς προβλεπτής Ἀντώνιος Λορεδάνος, μετὰ δουκικῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς 1 Ἰουνίου, ἐπικυροῖ τὴν ἀρχαίαν λιτανεῖαν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

Δι' ἐπιστολῆς 21 Φεβρουαρίου 1771 καὶ διὰ διαταγῆς 22 Αὐγούστου 1772, ἡ βενετικὴ κυβέρνησις

ἀνενέωσε τὰ ἀρχαῖα προνόμια τῶν εἰς τὸν Ἅγιον ἀποδιδομένων στρατιωτικῶν τιμῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰς λιτανείας γινομένων ὑπὸ τῶν φρουρίων καὶ δημοσίων πλοίων κανονοβολισμῶν καὶ τουφεκοβολισμῶν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω θεσπισμάτων τῆς βενετικῆς κυβερνήσεως, πλείσται προσφοραὶ καὶ ἀναθήματα ἔγινον, κατὰ διαφόρους καιροὺς, ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, ἢ καταγραφῇ τῶν ὁποίων ἤθελεν ὁμῶς ἀποβῆ ἔκτὸς τοῦ ἡμετέρου προχειμένου. Ὅθεν ἀρχούμεθα μόνον νὰ σημειώσωμεν, ὅτι, κατὰ τὸ ἔτος 1672, Νικόλαος ὁ Πολίτης, εὐπατρίδης Κερκυραῖος, ἀφίερωσεν εἰς τὸν Ἅγιον χρυσοῦν λαμπάδα, ἀξίας σχεδὸν τριῶν χιλιάδων φλωρίων. Τὸ ἔτος 1749 ἀφίχθη ὁ Πανιερώτατος Σίδης, φέρων ἀργυρᾶν λαμπάδα, ἔχουσαν ἐπτὰ λυχνίας, δῶρον πεμπόμενον ὑπὸ Ἰωάννου Γρηγορίου Γκίκα, ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας. Διὰ χρυσοβούλλου δὲ, ἐκδοθέντος τῇ 20 τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος ἀφίερωσεν πρὸς τοῦτοις, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου, ἐτησίαν χορηγίαν ἑκατὸν γροσίων.

Περὶ τὸ 1772 ἐπέμφθη ἐπίσης δῶρον εἰς τὸν Ἅγιον, παρὰ ἡγεμονίδος τινὸς τῆς Μολδαβίας, μοναχῆς Σοφρωνίας, μέγας ἀργυροῦς πολυέλεος κρεμασθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλησίας. Τέλος, περὶ τὸ 1777, δι' ἰδιαιτέρου ἀναθήματος τῆς ὁμογενοῦς κυρίας Καραγιάννη, ἢ λάρναξ τοῦ Ἁγίου ἐσκεπάσθη ἐξ ἀργυροῦ περιβλήματος, φέροντος ἐγχαραγ-

μένα τὰ θαύματα τοῦ αὐτοῦ Ἀγίου, καὶ τὸ 1795 ἐπέμφθη] ὑπὸ τῶν ἐμπόρων τῆς Σμύρνης, Εὐαγγέλιον, ἀξίας δύο χιλιάδων γροσίων, καὶ λαμπὰς ἀργυρᾶ μετὰ πλοίου ὑποκρεμαμένου.

Καταλυθέντος τοῦ Βενετικοῦ κράτους, οἱ τὰς νήσους καθέξαντες Γάλλοι, ἐπὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ 1789, δὲν ἠθέτησαν τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον τοῦ ἀπονέμειν πρὸς τὸν ἡμέτερον Ἀγίον τὰς στρατιωτικὰς τιμάς. Ὅτε δὲ, ἐξωσθέντων τῶν Γάλλων, καθιδρύθη ἡ Ἐπτανήσιος Πολιτεία, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς παρουσίας ἑκατονταετηρίδος, ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωσσιῶν Παῦλος ὁ Α΄ ἐτίμησε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἡμετέρου Ἀγίου, διὰ τοῦ ἐπομένου Θεσπίσματος, μεθ' οὗ νομίζομεν ἄξιον νὰ τελειώσωμεν τὴν παρούσαν ἔκθεσιν.

Τῆ τοῦ Θεοῦ χάριτι,

Ἡμεῖς ΠΑΥΛΟΣ Α΄ Ἰμπεράτωρ
καὶ Αὐτοκράτωρ Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν,
κ.τ.λ. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Τοῖς Ἱερουργοῦσιν ἐκ τῆς ἐφαμηλίας τῶν Βουλγάρων, ἐγκατοίκοις τε ἐν τῇ Νήσῳ Κερκύρας, καὶ τῆς Ἐκκλησίας δεσποτεύουσι, καθ' ἣν κεῖται τὸ Λείψανον τοῦ Ἀγίου ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Τριμυθοῦντος.

Ἡ Εὐνοια τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἡμῶν Μεγαλειότητος.

Συγκαταβαίνουσα ἡ Ἡμετέρα Αὐτοκρατορικὴ Ἐφεσις, εἰς τὴν ταπεινῶς ἀναφερθεῖσαν Ἡμῖν ἱκεσίαν, ἵνα ἀ-

ναλάβωμεν ὑπὸ τὴν Ἡμετέραν Προστασίαν, ὑμᾶς τε, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν δεσποτευομένην ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Ἐφαμηλίας, ἐν ἣ κείται τὸ Λεῖψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος. Ἡμεῖς φιλευσπλάγχχως ταύτην χαρίζομεν. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἡμῶν Προστασίας χαρίζομενοι, διορίζομεν πρὸς τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν, ἐτήσιον δόσιμον ἐλέους, ἑκατὸν εἴκοσι πέντε Ρουβλίων.

Προσετάξαμεν δὲ ἐπομένως τῇ Ἡμετέρᾳ Συνόδῳ, ἵνα αὐτὴ ἀποδίδωσι τὸ αὐτὸ ἐτήσιον ἔλεος τῇ αὐτῇ Ἐκκλησίᾳ τριετικῶς. Ταύτη τε συνενωτιζόμενοι ἀπολαμβάνέντων αὐτὸ οἱ Προστώτες τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἡμετέρου Πρέσβεως. Εἰς ἀσφάλειαν δὲ τοῦδε, καὶ διὰ τὸν ἐπερχόμενον καιρὸν, ὑπεγράψαμεν ἰδίᾳ χειρὶ τὸ Αὐτοκρατορικὸν τοῦτο Δίπλωμα.

Ἐδόθη ἐν Γατζίνῃ τῷ ἀπὸ Χριστοῦ Γεν. 1800 ἔτει, τῇ 15 Σεπτεμβρίου, καὶ τῷ τετάρτῳ χρόνῳ τῆς Ἡμῶν Βασιλείας.

(Τὸ ἰδιόγραφον τῆς ὑπογραφῆς, τοιοῦτον)

ΠΑΥΛΟΣ Α΄.

Μεταφρασμένον ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου παρ' ἐμοῦ τοῦ ὑπογεγραμμένου Συμβούλου τοῦ Κολλεγγίου, καὶ Γενικοῦ Κοινοβίου

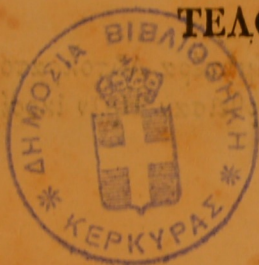
Ἐλευθερίου Μπενάκη.

Τῇ 19 Δεκεμβρίου 1800. ἔ. π. Κορφοῦς.

Ἀρθρωμένον ὑπὸ τοῦ ὑπογεγραμμένου Μεταφραστοῦ τοῦ Κολλεγγίου

Σπυρίδωνος Παπαδοπούλου.

ΤΕΛΟΣ.

56/06

